

การศึกษาการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1

สารนิพนธ์
ของ
อารี วัดสว่าง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา
ตุลาคม 2549
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1

บทคัดย่อ
ของ
อารี วัดสว่าง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา
ตุลาคม 2549

อารี วัดสว่าง. (2549). การศึกษาการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : รองศาสตราจารย์ ดร. บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบผล การจัดกิจกรรม
สหกรณ์ในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูผู้สอน ครู
วิชาการ ผู้ปกครองของนักเรียนและนักเรียน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1

กลุ่มตัวอย่าง เป็น ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน สองชุด ชุดแรกเป็น
ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูผู้สอน ครูวิชาการ ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง จำนวน
56 คน และผู้ปกครองของนักเรียน จำนวน 286 คน ชุดที่สอง เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 392 คน
ช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 405 คน รวมทั้งหมด 797 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามชนิดประเมินค่า 5 อันดับ ประกอบด้วย
แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูผู้สอน ครูวิชาการและ
ผู้ปกครองของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน และแบบสอบถามความคิดเห็น
ของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ
ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนแบบ
ทางเดียว (One Way Analysis of Variance)

ผลการวิจัยพบว่า

1) ผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน
ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูผู้สอน ครูวิชาการ และผู้ปกครองของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม
สหกรณ์ในโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.80$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้าน
อยู่ในระดับดี เรียงลำดับดังนี้ ด้านกระบวนการดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.83$) ด้านปัจจัยการดำเนินงาน
($\bar{X} = 3.80$) ด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.76$) และผลการจัดกิจกรรม
สหกรณ์ในโรงเรียนตามความคิดเห็นของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.69$) เช่นกัน

2) ผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนโดยรวมและรายด้านตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหารและครูกับผู้ปกครองของนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผล
การจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนด้านผลผลิต ตามความคิดเห็นของนักเรียน แตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เฉพาะกลุ่มนักเรียนที่มีความคิดเห็นว่า สนใจและไม่สนใจกิจกรรม
สหกรณ์ในโรงเรียน และกลุ่มนักเรียนที่มีความคิดเห็นว่าควรจัดและไม่ควรจัดกิจกรรมสหกรณ์ใน
โรงเรียนเท่านั้น ส่วนผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก ทั้ง
โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

A STUDY OF COOPERATIVE'S ACTIVITY OPERATION IN SCHOOLS UNDER
THE JURISDICTION OF PHETCHABURI EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 1

AN ABSTRACT
BY
AREE WATSAWANG

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Education degree in Business Education
at Srinakharinwirot University
October 2006

Aree Watsawang. (2006). *A Study of Cooperative's Activity Operation in Schools under the Jurisdiction of Phetchaburi Educational Service Area Office 1*. Master Project, M.Ed. (Business Education) Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Assoc.Prof. Dr. Boonchird Pinyoanuntapong.

The purpose of this research was to study and compare the cooperative's activity operation in schools according to the opinions of administrators, teachers who were responsible for the projects, teachers, academic teachers, parents, and students in educational opportunity expansion schools under the jurisdiction of Phetchaburi Educational Service Area Office 1.

The samples were two groups of those who involved with cooperative's activity operation in schools. The first group comprised 56 administrators, responsible teachers, teachers, and academic teachers obtained by purposive sampling, and 286 students' parents. The samples of second group were 797 students comprising 392 second class range and 405 third class range students.

Tool used in the study was five-rating scale questionnaires for the opinions of administrators, responsible teachers, teachers, academic teachers, students, and their parents about the cooperative's activity operation in schools. The data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation, t-test and One-Way ANOVA.

The findings of study revealed that:

1) The general opinions of administrators, teachers who were responsible for the projects, teachers, academic teachers and students' parents about cooperative's activity operation in schools were at the good level ($\bar{X} = 3.80$). When considering the individual areas, it was found that their opinions were at the good level in all areas of operation process ($\bar{X} = 3.83$), operation factors ($\bar{X} = 3.80$), and the environment affecting operations ($\bar{X} = 3.76$). The opinions of students toward the cooperative's activity operation in schools were also at the good level ($\bar{X} = 3.69$).

2) The opinions of administrators and students' parents were different with statistical significance at the level of .01. The opinions of students were different with statistical significance at the level of .01 only among those who were interested and were not interested in cooperative's activities in schools, and those who agreed and disagreed with cooperative's activity operation in schools. Their opinions about cooperative's activity operation in schools of large, middle, and small sizes, both in general and all individual areas were different with no statistical significance.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการ
สอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ เรื่อง การศึกษาการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทาง
การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ของ อารี วัดสว่าง ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
ธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(อาจารย์ สัญฐากร ชุทรัพย์)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาพรณ สิริแพทย์พิสุทธิ์)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะสังคมศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กิตติมา สังข์เกษม)
วันที่.....เดือน.....2549

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการให้คำปรึกษา แนะนำ การทำงานวิจัยนี้ทุกขั้นตอนจนเสร็จสมบูรณ์ รวมทั้งทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ในการทำงานวิจัยและรู้ถึงคุณค่าของงานวิจัยที่จะช่วยพัฒนาการทำงานให้เป็นไปอย่างมีคุณค่ามากขึ้น และท่านยังเป็นแบบฉบับของอาจารย์ที่ทุ่มเทให้กับศิษย์ และงานด้านวิชาการอย่างไม่เหน็ดเหนื่อย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งถึงความกรุณาดังกล่าว จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สุภาพรรณ สิริแพทย์พิสุทธิ์ รองศาสตราจารย์ ดร. สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ ที่ให้ความกรุณาเป็นกรรมการสอบสารนิพนธ์ฉบับนี้ และได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์จูงใจ แสงพันธุ์ อาจารย์สมจิตร กลิ่นน้อย อาจารย์ธีรวัฒน์ สุขีสาร อาจารย์สุชาติ สิริมีนนท์ และอาจารย์วรรณวดี สุขแจ่ม ที่กรุณาให้ความรู้ให้คำแนะนำ พร้อมทั้งข้อคิดที่เป็นประโยชน์ และเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณผู้บริหารและครู ผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ที่ให้ความร่วมมือให้ความสะดวกในการเก็บข้อมูล และขอขอบใจนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณภาควิชาบริหารธุรกิจที่ให้การสนับสนุนทุนวิจัยเพื่อทำสารนิพนธ์

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้แก่ผู้วิจัย ในการศึกษาหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาธุรกิจศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทร-วิโรฒ ที่กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ตลอดจนประสบการณ์อันมีคุณค่าแก่ ผู้วิจัยด้วยความเมตตากรุณายิ่ง

ท้ายที่สุดของความสำเร็จครั้งนี้ ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้กำลังใจและอวยพรให้ทำงานครั้งนี้สำเร็จ ขอบใจลูกปลา ปิยาภรณ์ วัดสว่าง ลูกเส พชร วัดสว่าง ที่ช่วยพิมพ์งาน และตรวจทานงานให้แม่ ห่วงใยให้กำลังใจแม่ตลอดเวลา ขอบคุณ คุณคมเดช วัดสว่าง ที่ขับรถให้และไปเป็นเพื่อนในระหว่างการเก็บข้อมูลทุกโรงเรียน คุณค่าที่เกิดขึ้นจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้กับคุณบิดา มารดา คุณครูบาอาจารย์ทุกคน

อารี วัดสว่าง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	5
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	5
การกำหนดตัวแปรที่ศึกษา	6
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	6
กรอบแนวคิด	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน	9
ความหมายของสหกรณ์	9
หลักการสหกรณ์	11
อุดมการณ์สหกรณ์	12
ความเป็นมาของกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนในสถานศึกษา	12
ความเป็นมาของกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา	12
ประวัติโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	15
วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน	16
ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนในโรงเรียน	16
การดำเนินงานจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน	17
รูปแบบและแนวทางการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน	21
การบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนกับกิจกรรมสหกรณ์	24
ข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมสหกรณ์	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน	27
3 วิธีดำเนินการวิจัย	38
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	38
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	39
การแปลความหมายคะแนน	40

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ) ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ	40
การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ.....	41
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	42
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	 45
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
 5 สรุปผลการอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	 62
สังเขปความมุ่งหมายของการวิจัยและวิธีการวิจัย.....	62
ความสำคัญของการวิจัย.....	62
ขอบเขตการวิจัย.....	63
วิธีดำเนินการวิจัย.....	63
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	63
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	64
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
สรุปผลการวิจัย.....	65
การอภิปรายผล.....	68
ข้อเสนอแนะ.....	73
 บรรณานุกรม	 75
 ภาคผนวก	 80
ภาคผนวก ก หนังสือขอความร่วมมือเป็นผู้เชี่ยวชาญ.....	81
หนังสือขอความร่วมมือเก็บรวบรวมข้อมูล.....	87
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญ.....	102
คำดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญแบบสอบถามฉบับที่ 1	103
คำดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญแบบสอบถามฉบับที่ 2	107

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ค แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล	109
แบบสอบถามฉบับที่ 1	110
แบบสอบถามฉบับที่ 2	115
ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมสหกรณ์ ในสถานศึกษา	118
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	119

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 ตารางแสดงจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่าง.....	39
2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามฉบับที่ 1	46
3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามฉบับที่ 2	47
4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวมและรายด้าน.....	48
5 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านสภาพแวดล้อมเป็นรายข้อ.....	49
6 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านปัจจัยในการดำเนินงานเป็นรายข้อ.....	50
7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านกระบวนการดำเนินงานเป็นรายข้อ.....	51
8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานด้านผลผลิตเป็นรายข้อ.....	52
9 การเปรียบเทียบความคิดเห็นผู้บริหารโดยรวม,รายด้านจำแนกตามสถานภาพ.....	53
10 การเปรียบเทียบความคิดเห็นผู้บริหารโดยรวม,รายด้านจำแนกตามขนาดโรงเรียน..	55
11 การเปรียบเทียบความคิดเห็นนักเรียนด้านผลผลิตจำแนกตามสถานภาพ.....	56
12 การเปรียบเทียบความคิดเห็นนักเรียนโดยรวม,รายด้านจำแนกตามขนาดโรงเรียน.....	57
13 ข้อเสนอแนะของผู้บริหารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน.....	58
14 ข้อเสนอแนะของครูผู้รับผิดชอบโครงการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน..	58
15 ข้อเสนอแนะของครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน.....	59
16 ข้อเสนอแนะของครูวิชาการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน.....	60
17 ข้อเสนอแนะของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน.....	61

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	อุดมการณ์สหกรณ์.....	12
2	โครงสร้างการดำเนินงานจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน.....	17
3	แผนภูมิกิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจร.....	21
4	แผนภูมิการบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนกับกิจกรรมสหกรณ์.....	25

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กำหนดให้บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาอบรมของรัฐ ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกการอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมแห่งการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เปิดโอกาสให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ในกระบวนการเรียนรู้นั้นต้องปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ เคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และความเป็นมนุษย์ มีความภูมิใจในความเป็นไทย (สุชาติ พันธ์ชาติ. 2546: 1)

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพจะต้องให้การศึกษาปลูกฝังเยาวชน ซึ่งสามารถทำให้เกิดความรู้ ความคิด ในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคม การที่สังคมไทยจะพ้นวิกฤตได้ต้องเปลี่ยนวิธีคิดจากการคิดพึ่งพิงผู้อื่นและสิ่งอื่นมาพึ่งพิงตนเอง สร้างความเข้มแข็งให้ตนเอง (ประเวศ วะสี. 2545: 24) การจัดการศึกษาที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่เยาวชนและสนองความต้องการของสังคมและประเทศชาตินั้น จะต้องอาศัยองค์ประกอบอยู่หลายประการ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียน กิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ ก็เป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์กว้างขวาง กิจกรรมเสริมหลักสูตรในปัจจุบันมีรูปแบบเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักปรับตัวในการทำงานร่วมกับผู้อื่น รู้จักหน้าที่รับผิดชอบ การเสียสละเพื่อส่วนรวม รู้จักเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีในระบอบประชาธิปไตย กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่พัฒนาผู้เรียน ให้มีพฤติกรรมอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเสียสละ ช่วยเหลือเกื้อกูล ซึ่งกันและกัน ร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆ

การให้การศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์แก่ผู้เรียน จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจหลักการและวิธีการของสหกรณ์ เป็นการปูพื้นฐานทางจิตใจ นิยสร่วมกันทำงาน การเสียสละ และเห็นประโยชน์ของหมู่คณะ ในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนนั้น นักเรียนจะต้องมีความรู้

ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ การให้การศึกษาเกี่ยวกับสหกรณ์แก่นักเรียนในโรงเรียน จะช่วยให้นักเรียนได้รับความรู้และมีโอกาสฝึกฝนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์ ซึ่งเป็นประสบการณ์พื้นฐาน ในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในอนาคต (อนิรุทธ์ บัวทอง. 2545: บทนำ)

การเผยแพร่และให้การศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ให้ได้ทั่วถึงนั้น ต้องอาศัยโรงเรียนเป็นสื่อกลางเพราะโรงเรียนเป็นสถานที่ที่แทรกอยู่ทุกตำบล ให้ความรู้กับนักเรียนที่อยู่ในเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ การสอนหลักการสหกรณ์ในโรงเรียนมีทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2528: 27) ที่กล่าวว่า ความสำคัญในการเผยแพร่แนวความคิดสหกรณ์ให้ยุวชนนั้น ควรยึดหลักไม่อ่อนดัดง่าย เพราะสิ่งที่ได้รับการฝึกฝนมาตั้งแต่เด็ก จะอยู่ในความทรงจำได้นาน การที่เรามีวิธีการให้เด็กเห็นคุณค่าของการร่วมกันทำ ร่วมใช้ ร่วมหา เด็กจะถูกปลูกฝังแนวคิดนี้จนเติบโตเป็นนักสหกรณ์จริงๆ หลักการจัดการสหกรณ์ในโรงเรียนอีกประการหนึ่งก็คือ ต้องฝึกฝนฝึกปฏิบัติและปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อการร่วมทำ ร่วมซื้อ ร่วมใช้ ให้แก่เด็ก เพราะวัยวุฒิและประสาทของเด็กรวมทั้งรับการฝึกฝนมากกว่าผู้ใหญ่

ในการดำเนินงานจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน สามารถดำเนินการได้ 3 รูปแบบ ซึ่งโรงเรียนสามารถเลือกดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งตามศักยภาพและความพร้อม ถ้ามีเจตนาจะพัฒนาให้เป็นการดำเนินงานจัดกิจกรรมออมทรัพย์และเงินทุน การดำเนินงานก็จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการออมทรัพย์ โดยการรับฝากเงินหรือระดมทุนจากสมาชิก เพื่อนำเงินดังกล่าวมาเป็นทุนดำเนินงานสหกรณ์ การพัฒนาการดำเนินงานจัดกิจกรรมส่งเสริมการผลิตก็จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้สมาชิกได้ฝึกปฏิบัติจริงในระหว่างการเรียนรู้การสอนและการปฏิบัติกิจกรรมพิเศษ แล้วนำผลผลิตมาขาย การดำเนินงานจัดกิจกรรมร้านค้าเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้สมาชิกได้ฝึกปฏิบัติจริงในการรวมกลุ่มตามหลักและวิธีการสหกรณ์ นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองมากที่สุด ได้เลือกซื้อสินค้าในราคาที่เป็นธรรม สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้การสอนในกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ ถ้า โรงเรียนใดสามารถดำเนินการได้ทั้งสามรูปแบบก็เรียกว่า จัดกิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจร (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2536: 56)

กระทรวงศึกษาธิการเล็งเห็นความสำคัญของกิจกรรมสหกรณ์ ได้กำหนดระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษาตามลำดับ เพื่อให้สถานศึกษายึดถือเป็นแนวปฏิบัติตลอดมา และเมื่อวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2548 ได้กำหนดระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษา พ.ศ. 2548 กำหนดให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีนโยบายจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน โดยให้มีการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับเรื่องสหกรณ์ ทั้งในโรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาและการศึกษานอกโรงเรียน ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 มาตรา 24 ซึ่งกำหนดให้จัดหลักสูตรและมวลประสบการณ์ให้ผู้เรียนสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรมและจริยธรรมในการดำรงชีวิต

สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เป็นการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และมีประสบการณ์ตรง

จากนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและสาระของหลักสูตรที่กำหนดให้ผู้เรียน ๓ เรื่อง สหกรณ์ตามรูปแบบดังกล่าว นับว่าเป็นหลักการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาชีวิตและสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ (วีรยุทธ วิเชียรโชติ. 2534: 7) ที่กล่าวว่าจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาชีวิตและสังคม นั้น ต้องให้สอดคล้องกับหลักความสมดุลแห่งธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล จำเป็นต้องพัฒนาระบบการศึกษาทั้งระบบให้มีความสอดคล้องกับหลักธรรมชาติ โดยเริ่มจากการพัฒนาปรัชญาการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาระบบกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาการวัดผล การพัฒนาการแนะแนว การพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ตลอดจนการพัฒนา ระบบการบริหารการศึกษา ให้มีความผสมกลมกลืนเป็นเอกภาพเดียวกัน

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาเป็นโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาตามนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ โดยให้นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้ศึกษาต่อใน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยไม่ต้องสอบแข่งขันหรือเสียค่าใช้จ่ายใดๆ ตั้งแต่ปี 2535 –ปัจจุบัน มีการ จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล - มัธยมศึกษาปีที่ 3 การดำเนินงานจัดกิจกรรมสหกรณ์ใน โรงเรียนก็จัดและดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ตามหลักการและวิธีการของสหกรณ์ มีวัตถุประสงค์ของ กิจกรรมเช่นเดียวกับสถานศึกษาโดยทั่วไป (สมนึก หอมนาน. 2546: 8)

การดำเนินงานจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน นับได้ว่าเป็นภาระหนัก มีปัญหาหลาย ประการ เนื่องจากการดำเนินงานจะประสบความสำเร็จเป็นไปตามเจตนารมณ์มีประสิทธิภาพ เพียงใดขึ้นอยู่กับเทคนิคในการดำเนินการของคณะกรรมการดำเนินงาน จะมีวิธีการที่สามารถให้การ ดำเนินกิจกรรมเป็นไปตามเจตนารมณ์มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเทคนิคในการดำเนินการของ คณะกรรมการดำเนินงานที่มีวิธีการที่สามารถให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จะ เห็นได้ว่าสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องตามนโยบายมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2528-ปัจจุบัน แต่การดำเนินงานการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร และไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์แนวคิดของกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนดังกล่าวข้างต้น ปัจจุบันกิจกรรม สหกรณ์ในโรงเรียนของสถานศึกษาบางแห่งไม่ได้ดำเนินการจัดอย่างต่อเนื่อง จากงานวิจัยของ กฤติยา มหาชนะวงศ์. (2537: 2-3) พบว่า การดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เช่น เกิด ความขัดแย้งในการดำเนินงาน มีการหาประโยชน์เข้าสู่ตนเองและนักเรียนขาดความรู้ความเข้าใจ ในเรื่อง สหกรณ์ นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมน้อย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรัญ คล้าชื่น. (2545: 73) พบว่า นักเรียนจะไม่ค่อยมีเวลาปฏิบัติงานของสหกรณ์ เพราะต้องมีกิจกรรมอื่นๆ ค่อนข้างมาก จึงไม่ใคร่ให้ความสำคัญต่อกิจกรรมสหกรณ์เท่าที่ควร โรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษาเป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาต่อเนื่อง ตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทำให้นักเรียนทุกคนมีส่วนเกี่ยวข้องและได้รับการปลูกฝังระบบสหกรณ์ ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษา ผู้วิจัยเป็นบุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาปฏิบัติหน้าที่

ในฝ่ายบริหารทั่วไปของโรงเรียนรับผิดชอบงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาว่า มีรูปแบบการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนเป็นอย่างไร ดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนรูปแบบใดบ้าง มีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานอย่างไร เพื่อนำผลการศึกษาที่พบไปวางแผน ปรับปรุงและพัฒนาศักยภาพของสถานศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ข้อมูลสารสนเทศที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการเสนอแนะ เพื่อปรับปรุง และวางแผนการดำเนินงานจัดกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญ เพื่อศึกษาการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะดังนี้

1. เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน 4 ด้าน คือ
 - ด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินงาน
 - ด้านปัจจัยการดำเนินงาน
 - ด้านกระบวนการดำเนินงาน
 - ด้านผลผลิต
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนจำแนกตามขนาดโรงเรียน

4 ด้าน

- ด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินงาน
- ด้านปัจจัยการดำเนินงาน
- ด้านกระบวนการดำเนินงาน
- ด้านผลผลิต

3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค แนวทางในการปรับปรุง การจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนา ปรับปรุงแก้ไข ปัญหาการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน เป็นประโยชน์กับผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูผู้สอน ครูวิชาการและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารโครงการ การกำกับดูแล การนิเทศติดตามผล การให้ความรู้แก่นักเรียน หรือการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นประโยชน์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาไว้ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องหรือในการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูวิชาการ ครูผู้สอน นักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1

ประชากร ได้แก่

1. ผู้บริหารโรงเรียน	จำนวน	14 คน
2. ครูผู้รับผิดชอบโครงการ	จำนวน	14 คน
3. ครูวิชาการ	จำนวน	14 คน
4. ครูผู้สอน	จำนวน	14 คน
5. ผู้ปกครองนักเรียน	จำนวน	1,470 คน
6. นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6	จำนวน	1,019 คน
7. นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3	จำนวน	804 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ได้มาจากการสุ่มที่กำหนด ในปีการศึกษา 2549 โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 ชุด ชุดแรกเป็น ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูผู้สอน ครูวิชาการ โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง ใช้ประชากรทุกคน โรงเรียนละ 4 คน รวม 56 คน และผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 286 คน ชุดที่สอง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ได้มาโดยการสุ่มโรงเรียนแล้วสุ่มนักเรียนตามระดับช่วงชั้น ตามตารางขนาดกลุ่มตัวอย่าง สำหรับค่าเฉลี่ยของประชากรที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2547. เอกสารประกอบการสอน ; อ้างอิงจากศิริชัย กาญจนวาสีและคณะ. 2537: 105) ได้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 392 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 405 คน

2. การกำหนดตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 ขนาดของโรงเรียน แบ่งเป็น 3 ขนาด

2.1.1.1 ขนาดใหญ่

2.1.1.2 ขนาดกลาง

2.1.1.3 ขนาดเล็ก

2.1.2 ระดับการศึกษาของนักเรียน

2.1.2.1 ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

2.1.2.2 ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

2.2 ตัวแปรตามที่ใช้ในการศึกษาผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนครั้งนี้ มี

4 ด้าน ประกอบด้วย

2.2.1 ด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินงาน

2.2.2 ด้านปัจจัยในการดำเนินงาน

2.2.3 ด้านกระบวนการดำเนินงาน

2.2.4 ด้านผลผลิต

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดกิจกรรมสหกรณ์ หมายถึง การจัดและการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนตามหลักการสหกรณ์และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษา พ.ศ. 2548 เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

2. การศึกษาการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน หมายถึง กระบวนการในการศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินงาน ด้านปัจจัยในการดำเนินงาน ด้านกระบวนการดำเนินงาน และด้านผลผลิต

2.1 สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินงาน หมายถึง กระบวนการในการศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน สภาพปัจจุบัน นโยบาย รูปแบบการดำเนินงาน การส่งเสริมสนับสนุน

2.2 ปัจจัยในการดำเนินงาน หมายถึง กระบวนการในการศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน บุคลากร ทุน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ เวลา

2.3 กระบวนการดำเนินงาน หมายถึง กระบวนการในการศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์

ในโรงเรียน ขั้นตอนการดำเนินงาน การบริหารงาน การเผยแพร่ความรู้ การรายงานผลการดำเนินงาน การนิเทศติดตามผล

2.4 ผลผลิต หมายถึง กระบวนการในการศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนตามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

3. โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา หมายถึง สถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการที่จัดการศึกษาตามนโยบายความเสมอภาคและโอกาสทางการศึกษา เปิดโอกาสให้นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้เข้าศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้โดยไม่ต้องสอบคัดเลือกและเสียค่าใช้จ่ายใดๆ ตั้งแต่ 2535-ปัจจุบัน เปิดทำการสอนการศึกษาภาคบังคับ ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ที่ดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประกอบด้วยโรงเรียนในเขต อำเภอเมืองเพชรบุรี อำเภอบ้านแหลม จำนวน 14 โรงเรียน

4. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง ขนาดของโรงเรียนที่ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดตามจำนวนนักเรียนที่โรงเรียนสามารถรับเข้าเรียนได้ แบ่งเป็น 3 ขนาด คือ

- ขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 300 คน ขึ้นไป
- ขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121 - 299 คน
- ขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา

4. ช่วงชั้นเรียน หมายถึง ระดับชั้นเรียนของนักเรียนที่ผู้วิจัยทำการศึกษาและเก็บข้อมูล มี 2 ช่วงชั้นเรียน คือ

- ช่วงชั้นเรียนที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6
- ช่วงชั้นเรียนที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3

กรอบแนวคิด

กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนมีจุดมุ่งหมายสำคัญ เพื่อให้ให้นักเรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับหลักการสหกรณ์โรงเรียน ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ได้ฝึกปฏิบัติจริง มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรมในด้านการประหยัด ซื่อสัตย์ อดทน รับผิดชอบงาน และสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาได้ดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนมาระยะหนึ่ง ควรศึกษาผลของการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน 4 ด้าน ได้แก่

- ด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินงาน
- ด้านปัจจัยการดำเนินการ
- ด้านกระบวนการดำเนินงาน
- ด้านผลผลิต

ในการวิจัยครั้งนี้จึงตั้งจุดมุ่งหมายของการศึกษาว่า ผลของการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน ตามความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนดังกล่าวเป็นอย่างไร โรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีผลการดำเนินงานแตกต่างกันหรือไม่

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

- 1.1 ความหมายของสหกรณ์
- 1.2 หลักการสหกรณ์
- 1.3 อุดมการณ์สหกรณ์
- 1.4 ความเป็นมาของกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษา
- 1.5 ความเป็นมาของกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา
- 1.6 ประวัติโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
- 1.7 วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
- 1.8 ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
- 1.9 การจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
- 1.10 รูปแบบและแนวทางการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
- 1.11 การบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนกับกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน
- 1.12 ข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

1.1 ความหมายของสหกรณ์

คำว่า สหกรณ์ มาจากคำภาษาสันสกฤต คือ สห แปลว่า ร่วมกัน และกรณ์ แปลว่า การกระทำ เมื่อรวมคำเข้าด้วยกันแล้วแปลว่า “ การกระทำร่วมกัน หรือการทำงานร่วมกันหรือ การร่วมมือกัน ” พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 ได้ให้ความหมายของ สหกรณ์ ไว้ว่า (อรรถ คล้าชื่น. 2545: 8) “ การร่วมมือกัน วิธีการอย่างหนึ่งที่บุคคลพอใจ ร่วมมือกัน เพื่อบำรุงความเจริญในทางเศรษฐกิจ โดยแบ่งกำไรเสมอกัน ” และพระราชบัญญัติสหกรณ์ พุทธศักราช 2511 ได้ให้คำจำกัดความไว้ว่า “ สหกรณ์ หมายความว่า คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินกิจกรรม เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ ” มีผู้รู้หลายท่านได้ให้คำจำกัดความไว้ พอจะสรุปคำจำกัดความหมายของสหกรณ์ได้ดังนี้

1.1.1 กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ เป็นผู้ก่อตั้งการดำเนินงานสหกรณ์และเป็นผู้มีตำแหน่งนายทะเบียนสหกรณ์พระองค์แรกของประเทศไทย ประทานแปลไว้ในเอกสารเรื่องปาฐกถาสหกรณ์ บางรูป โดยแปลมาจากคำจำกัดความของนายฮิวเบิร์ต คัลเวอร์ต (Hubert Caluert) ผู้เคยดำรงตำแหน่งนายทะเบียนสหกรณ์ของประเทศอินเดียว่า “ สหกรณ์ เป็นวิธีการจัดการรูปหนึ่ง ซึ่งบุคคล

หลายคนเข้าร่วมกันโดยความสมัครใจของตนเอง ในฐานะที่เป็นมนุษย์โดยมีสิทธิเสมอกันหมด เพื่อบำรุงตนเองให้เกิดความเจริญทางทรัพย์ ”(อรัญ คล้าชื่น. 2545: 8 ; อ้างอิงจากพสุ สัตถาภรณ์. 2533:16)

1.1.2 สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่ม 12 ได้ให้ความหมายของคำว่าสหกรณ์ไว้ว่า

(สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่ม12. 2538: 233) “ สหกรณ์” เป็นศัพท์ที่บัญญัติขึ้นใช้เมื่อต้นสมัยรัชกาลที่ 6 มาจากคำภาษาอังกฤษว่า cooperation แปลว่าการร่วมกันทำงาน การทำงานด้วยกัน หรือการร่วมมือกัน การร่วมกันทำงานโดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน ลงทุนร่วมกัน แบ่งผลประโยชน์ให้แก่กันตามสมควรเช่นนี้ เรียกว่า การสหกรณ์

สหกรณ์ เป็นวิธีการจัดงานรูปแบบหนึ่งซึ่งบุคคลหลายคนมาร่วมกันทำงานด้วยความสมัครใจ ทำงานด้วยกันตามหลักแห่งความเสมอภาค ร่วมมือกันตามหลักประชาธิปไตย โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน และเพื่อผลประโยชน์ที่ตกลงกันได้ด้วยความยุติธรรม การที่คนมาร่วมกันนั้น จะต้องมุ่งช่วยตนเองโดยวิธีช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

1.1.3 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช โปรดเกล้าฯพระราชทานความหมายของ “สหกรณ์” ว่า (วรรณิ ไทยานันท์. 2530: 11 ; อ้างอิงจาก ชำรง อุดมไพจิตรกุล. 2527: 2)

“สหกรณ์” แปลว่า การทำด้วยกัน หมายถึง ผนึกกำลังผู้ทำงานเกี่ยวข้องกัน การกระทำที่เกี่ยวข้องกันนั้นให้ปรักพร้อมทุกด้าน และต้องกระทำงานนั้นด้วยความรู้ ความสามารถ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ด้วยความเมตตาหวังดี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันและกันด้วยจึงจะเป็นสหกรณ์แท้ซึ่งมีแต่ความเจริญก้าวหน้า และอำนวยประโยชน์ที่พึงประสงค์แต่ฝ่ายเดียว

1.1.4 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ พระราชทานความหมายของคำว่า “สหกรณ์” ดังนี้ (วรรณิ ไทยานันท์. 2530: 11 ; อ้างอิงจาก สันนิบาตสหกรณ์ 2521: ไม่ปรากฏหน้า)

“สหกรณ์” ในทรรศนะของข้าพเจ้าคือ การกระทำร่วมกัน มนุษย์ตั้งแต่เกิดมาจนตายย่อมต้องพึ่งพาอาศัยและอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นตั้งแต่ครอบครัว ญาติพี่น้องไปจนถึงเพื่อนฝูงผู้ร่วมงาน กล่าวอีกอย่างว่าเราอยู่คนเดียวไม่ได้ ต้องอยู่ในสังคมเดียวกันลำบากเดือดร้อน ดังนั้น หลักสำคัญที่สุดของสหกรณ์ทุกประเภท ควรจะเป็นดังต่อไปนี้

- ความเมตตา กรุณา ความต้องการให้ผู้อื่นมีความสุข ความสำเร็จ ช่วยเหลือกันเท่าที่จะทำได้

- ความซื่อสัตย์สุจริต จริงใจต่อกัน

- ความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันในระหว่างสมาชิก ไม่มีการถือเอาถือเราต่างมุ่งประโยชน์ต่อสหกรณ์อันเป็นผลประโยชน์ของทุกคน

- ความรู้ทางวิชาการที่จะต้องส่งเสริมในทุกกรณี

1.1.5 ปราณี ศรีจันท์ (2542 : 10) กล่าวโดยสรุป สหกรณ์ หมายถึง

- ธุรกิจรูปแบบหนึ่งที่มีการประกอบธุรกิจ เช่นเดียวกับธุรกิจอื่น ๆ โดยใช้ปัจจัย 4

คือ คน เงิน ทรัพยากรและการจัดการ

- เกิดขึ้นจากการรวมคนและรวมทุนด้วยความสมัครใจ เพื่อร่วมกันช่วยแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม

- มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินธุรกิจที่แน่นอน เพื่อช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกันมีการจดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย โดยมีฐานะเป็นนิติบุคคล สมาชิกทุกคนมีสิทธิเสมอภาคเท่าเทียมกัน

1.1.6 ชาร์ส (อรัญ คล้าชิน 2545: 9 ; อ้างอิงจาก Schaars. 1973: 123) “สหกรณ์เป็นธุรกิจที่เกิดขึ้นด้วยความสมัครใจซึ่งสมาชิกเป็นทั้งเจ้าของผู้ถือหุ้น และผู้ควบคุมการดำเนินงานในลักษณะที่ไม่ได้มุ่งหวังกำไรหรือเพื่อบริการในราคาทุน”

1.1.7 เฟย์ (อรัญ คล้าชิน 2545: 9 ; อ้างอิงจาก Fay. 1948: 5) “สหกรณ์เป็นสมาคมที่ก่อตั้งขึ้นในกลุ่มคนที่อ่อนแอ เพื่อความมุ่งหมายในการค้าร่วมกันและดำเนินการด้วยความไม่เห็นแก่ตัว โดยมีข้อกำหนดว่าทุกคนพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกมีส่วนในผลตอบแทนตามอัตราส่วนของการใช้ประโยชน์จากสมาคมของตน”

1.1.8 รอย (อรัญ คล้าชิน 2545: 9 ; อ้างอิงจาก Roy. 1969:19) “สหกรณ์ คือ องค์การธุรกิจที่จัดตั้งขึ้นด้วยความสมัครใจดำเนินการในราคาต้นทุน(ไม่แสวงหากำไร) สมาชิกผู้ถือหุ้นต่างก็เป็นเจ้าของ เป็นผู้ลงทุนและควบคุมกิจการ มีส่วนในการเสี่ยงภัยและได้รับส่วนแบ่งกำไรตามส่วนธุรกิจที่ทำกับ สหกรณ์”

1.1.9 คัลเวอร์ต (อรัญ คล้าชิน 2545: 9 ; อ้างอิงจาก Calvert. 1933: 14) “ สหกรณ์ คือ องค์การแบบหนึ่งที่บุคคลรวมกันเข้าด้วยความสมัครใจ ในฐานะที่เป็นมนุษย์โดยยึดหลักความเสมอภาค เพื่อส่งเสริมผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของตนเอง”

1.2 หลักการสหกรณ์

หลักการสหกรณ์ คือ (กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. 2546: 170) แนวทางสำหรับสหกรณ์ที่เชื่อมั่นในอุดมการณ์สหกรณ์ยึดถือเป็นหลักในการปฏิบัติ เพื่อให้สามารถดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ในสภาพปัจจุบัน หลักการสหกรณ์ที่เป็นสากลสำหรับสหกรณ์ทั่วไปมี 7 ประการดังนี้

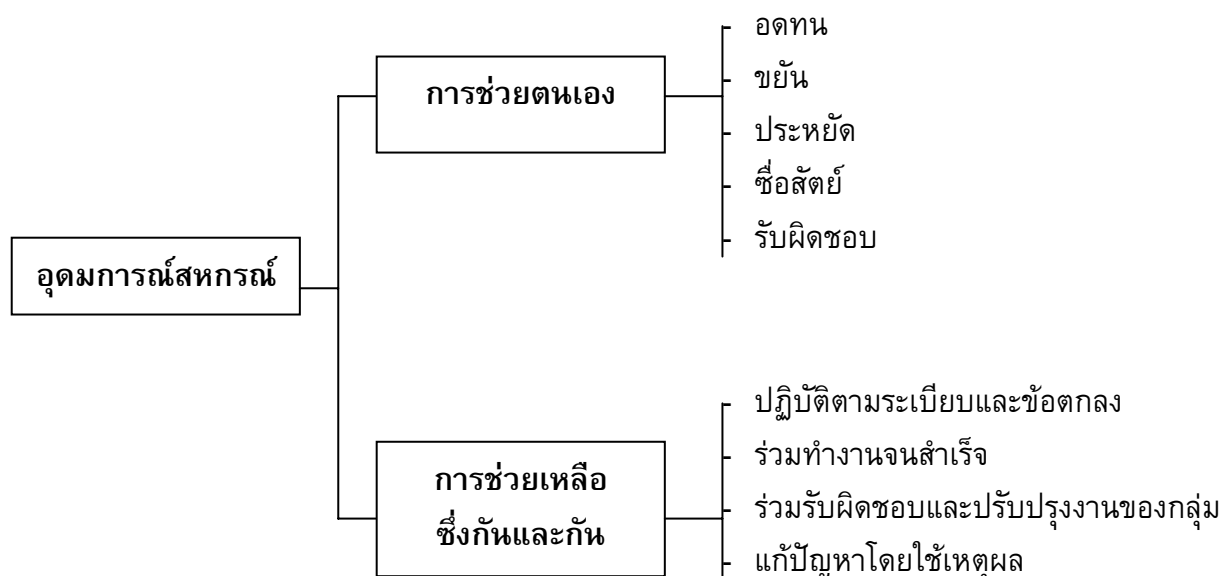
- (1) การเป็นสมาชิกด้วยความสมัครใจ และไม่กีดกันการเข้าเป็นสมาชิก
- (2) การควบคุมตามหลักประชาธิปไตย และการดำเนินการเป็นอิสระ
- (3) การจำกัดอัตราเงินปันผลตามหุ้น (เพียงไม่เกินอัตราดอกเบี้ย)
- (4) การจัดสรรรายได้สุทธิ (กำไร) เพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมและความเป็นธรรมใน

หมู่สมาชิก

- (5) การส่งเสริมการศึกษาอบรมทางสหกรณ์
- (6) การร่วมมือระหว่างสหกรณ์ทั้งปวง
- (7) การเอื้ออาทรต่อชุมชน

1.3 อุดมการณ์สหกรณ์

อุดมการณ์สหกรณ์ หมายถึง แนวความคิดที่เชื่อว่าจะแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมให้มีความกินดีอยู่ดีและมีสันติสุข โดยช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกันดังแผนภูมิต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. 2546: 171)

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิอุดมการณ์สหกรณ์

1.4 ความเป็นมาของกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษา

การจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษา (สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน เล่ม 12. 2538 : 235) การจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนเป็นเรื่องที่สมควรจัดขึ้นอย่างยิ่ง เพราะเป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักการสหกรณ์ว่าเป็นเช่นไร วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน เพื่อส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับวิธีการสหกรณ์แก่สมาชิก เพื่อให้สมาชิกเกิดทักษะในการเรียนรู้ โดยการปฏิบัติจริงในลักษณะศูนย์ฝึกอบรมระยะสั้น เพื่อส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจของสมาชิก โดยจัดหาสิ่งของที่สมาชิกต้องการมาจำหน่าย จำหน่ายผลผลิตของสมาชิก ส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการประหยัด ทรัพย์ ด้วยการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และการช่วยตัวเองให้อยู่ดีกินดี ดำเนินกิจการตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมสหกรณ์ ให้บริการต่างๆ แก่สมาชิก โดยเรียกค่าตอบแทนเพียงเล็กน้อย เพื่อเป็นศูนย์ฝึกภาคปฏิบัติการของวิชาสหกรณ์ในโรงเรียนไปสู่ชุมชน เพื่อใช้สถานศึกษาเป็นศูนย์ธุรกิจการสหกรณ์ การจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น จะทำให้นักเรียนซึ่งเป็นเยาวชนของชาติได้เรียนรู้การสหกรณ์ตั้งแต่วัยเรียน

1.5 ความเป็นมาของกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2540: บทนำ) เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษา

ในระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับ ตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523 และ หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) เพื่อให้เด็กไทยทุกคนมีคุณภาพที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตร ซึ่งกำหนดไว้ว่าการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนาชีวิตให้พร้อมที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาทหน้าที่ของตน ในฐานะพลเมืองดีตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ดังนั้น หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) จึงได้มุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตนเอง ธรรมชาติและแวดล้อม และความสามารถเปลี่ยนแปลงของสังคม สามารถปฏิบัติตนในการรักษาสุขภาพอนามัยของตนเองและครอบครัว สามารถวิเคราะห์สาเหตุและเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองและครอบครัวอย่างมีเหตุผล ด้วยทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ นอกจากนี้ยังมุ่งสร้างเสริมให้นักเรียนมีความภูมิใจในความเป็นคนไทย มีนิสัยไม่เห็นแก่ตัว ไม่เอาเปรียบผู้อื่นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข มีนิสัยรักการอ่าน และใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในบ้านและชุมชน สามารถปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ในฐานะสมาชิกที่ดีของบ้าน ตลอดจนอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรมในชุมชน

เพื่อเป็นการสนองจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) และพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จึงได้กำหนดโครงสร้างและเนื้อหาในการจัดมวลงประสบกการณ รูปแบบการจ้ดกิจกรรมสหกรณโรงเรียนไว้ในหนังสือคู่มือการจัดสหกรณโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เพื่อปลูกฝังหลักการ อุดมการณและวิธีการของสหกรณ ทฤษฎีของการรวมกลุ่มสหกรณ กับทั้งกำหนดให้มีการจ้ดกิจกรรมสหกรณในโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อใช้เป็นห้องทดลองปฏิบัติการควบคู่ไปกับการจ้ดกิจกรรมการเรียนการสอน โรงเรียนประถมศึกษาสามารถเลือกดำเนินงานกิจกรรมสหกรณรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งตามสภาพและความพร้อมของแต่ละโรงเรียน โดยใช้กิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งเป็นแกน ทั้งนี้เพื่อเป็นการเสริมสร้างให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อสหกรณ อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรบนพื้นฐานความเชื่อที่ว่าจะสามารถแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมให้มีการกินดีอยู่ดีและมีสันติสุขโดยการช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ได้กำหนดให้โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดทุกโรงเรียน ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ความรู้ในด้านหลักการ อุดมการณและทฤษฎีของการรวมกลุ่มสหกรณ กับทั้งกำหนดให้มีการจ้ดกิจกรรมสหกรณในโรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียน เพื่อใช้เป็นห้องทดลองปฏิบัติการควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอน วัตถุประสงค์หลักของโครงการส่งเสริมกิจกรรมสหกรณในโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อให้โรงเรียนประถมศึกษาสามารถจัดกิจกรรมสหกรณได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้มีโรงเรียนต้นแบบการจัดกิจกรรมสหกรณแบบครบวงจร เพื่อให้นักเรียนมีความรู้และทักษะเกี่ยวกับหลักการและ

วิธีการสหกรณ์สามารถนำความรู้และประสบการณ์ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2540: 2)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กำหนดให้จัดการศึกษาโดยยึดหลักเป็นการศึกษาดลอดชีวิตสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีการพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีระบบ กระทรวงศึกษาธิการ. (2545: 4-8) หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข เห็นคุณค่าของตนเองมีวินัยในตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ใฝ่รู้ใฝ่เรียน มีความรู้อันเป็นสากลปรับวิธีคิดวิธีการทำงานได้เหมาะสมกับสถานการณ์มีทักษะการคิด การสร้างปัญญาและทักษะในการดำเนินชีวิต มีประสิทธิภาพในการผลิตมากกว่าผู้บริโภคม มีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าเป็นผู้บริโภค เป็นต้น ด้านหลักสูตร มีการปรับโครงสร้างของหลักสูตรเป็น 4 ช่วงชั้น ในระดับประถมศึกษาที่มี 2 ช่วงชั้น คือ ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่1-3 ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 แบ่งสาระการเรียนรู้เป็น 8 กลุ่มประสบการณ์คือ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ภาษาต่างประเทศ หลักสูตรเรื่อง สหกรณ์ จัดไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระเศรษฐศาสตร์ มี มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นที่ 2 (ป.4 - 6) และช่วงชั้นที่ 3 (ม.1 - ม.3) ดังนี้

มาตรฐาน ส 3.1 : เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิต และการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 รู้และเข้าใจระบบและวิธีการของเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในครอบครัว ได้รู้และเข้าใจระบบและวิธีการของสหกรณ์ในโรงเรียน ระบบและวิธีการของสหกรณ์โรงเรียน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 รู้และเข้าใจระบบและวิธีการของเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียน รู้และเข้าใจระบบและวิธีการของสหกรณ์ระดับชุมชนและอำเภอ ระบบและวิธีการของสหกรณ์ระดับชุมชนและอำเภอ

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รู้และเข้าใจระบบและวิธีการของเศรษฐกิจพอเพียงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในระดับครอบครัวและโรงเรียน รู้และเข้าใจระบบและวิธีการของสหกรณ์ระดับจังหวัด ระบบและวิธีการของสหกรณ์ระดับจังหวัด

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 รู้และเข้าใจความเป็นมา หลักการวิธีการของระบบสหกรณ์และเข้าร่วมในกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 รู้และเข้าใจระบบสหกรณ์ของประเทศ ยกตัวอย่างการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนและชุมชน/ประเทศ เข้าร่วมในกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สามารถดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ของโรงเรียน

หลังการปรับปรุงระบบราชการ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีหน้าที่จัดการศึกษาให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนกิจกรรมหนึ่งที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เป็นกิจกรรมที่ประยุกต์กระบวนการและวิธีการจัดสหกรณ์ในสถานศึกษากับการเรียนการสอนในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สาระเศรษฐศาสตร์) เพื่อให้นักเรียนรู้เรื่องสหกรณ์ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ สามารถนำเอาความรู้ไปใช้ปรับในชีวิตประจำวันได้

1.6 ประวัติโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

อนิรุทธิ์ บัวทอง (2545: 12-13) คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบให้กระทรวงศึกษาธิการดำเนินการโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2530 ในระยะแรกให้ดำเนินการในเขตชนบทพื้นที่ยากจนใน 38 จังหวัด โดยมีกรมสามัญศึกษาและกรมการศึกษานอกโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการจนถึงปีการศึกษา 2532 ซึ่งผลการดำเนินงาน ปรากฏว่าในช่วงปีการศึกษา 2530-2532 มีนักเรียนเข้าศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนคิดเป็นร้อยละ 28.50, 31.20 และ 37.70 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามลำดับ และมีอัตราการเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในภาพรวมร้อยละ 50.89

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้พยายามแสวงหายุทธศาสตร์ที่สำคัญในการยกระดับการศึกษาให้เด็กไทยได้เรียนจนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างรวดเร็วและทันกับความต้องการโดยระดมสรรพกำลังให้โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่กระจายอยู่ทั่วทุกพื้นที่ทั่วประเทศ โดยกำหนดนโยบายความเสมอภาคและโอกาสทางการศึกษาให้นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนประถมศึกษาที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรียนต่อในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ได้โดยไม่ต้องสอบเข้าและเสียค่าใช้จ่ายใดๆในโรงเรียนเดิม โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา นอกจากจะเป็นการลดภาระค่าใช้จ่ายของรัฐบาลแล้วยังลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองของนักเรียนที่เรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนหนึ่งที่ได้มีโอกาสเรียนต่อในโรงเรียนเดิมด้วย

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์ดังกล่าวแล้ว จึงได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบ เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2533 และคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบในหลักการตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ คือ ให้ขยายการศึกษาภาคบังคับออกไปจากเดิมอีก 3 ปี โดยการประกาศในท้องที่ที่มีความพร้อมเป็นแต่ละปีการศึกษาไปและให้มีการแก้ไขแผนการศึกษาแห่งชาติ และพระราชบัญญัติการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ในระหว่างดำเนินการแก้ไขแผนการศึกษาแห่งชาติและพระราชบัญญัติการศึกษาที่เกี่ยวข้อง กระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติดำเนินการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ โดยในระยะเริ่มแรกได้ดำเนินการในโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 72 จังหวัดทั่วประเทศ จังหวัดละ 1-3 โรงเรียน รวม 119

โรงเรียน และกระจายอยู่ใน 119 ตำบล 115 อำเภอ การจัดการเรียนการสอนใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ซึ่งเป็นหลักสูตรฉบับที่ใช้อยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไป แต่จัดให้อื้ออำนาจต่อการจัดการศึกษาเพื่อปวงชนกล่าวคือ ให้นักเรียนเลือกเรียนวิชาเรียนได้ตามความถนัด และความสนใจโดยแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ 1 เน้นวิชาการ รูปแบบที่ 2 เน้นวิชาชีพ และในการเรียนใน 2 รูปแบบนี้สามารถถ่ายโอนและเปลี่ยนแปลงสายการเรียนกันได้ นอกจากนั้นเพื่อสนับสนุนให้ นักเรียนเข้าเรียนมากขึ้น ได้มีการยกเว้นเงินค่าบำรุงการศึกษาแจกอุปกรณ์การเรียนแจกเครื่องแบบ นักเรียนคนละ 2 ชุด/ปี รวมทั้งจัดบริการอาหารกลางวันให้อีกด้วย การดำเนินการดังกล่าวมีมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2533 จนถึงปีการศึกษา 2548 รวม 15 ปี มีนักเรียนที่เรียนจบการศึกษาชั้นสูงสุดออกไปแล้ว 15 รุ่น นโยบายของรัฐบาลเรื่องการขยายการศึกษาภาคบังคับจาก 6 ปี เป็น 9 ปี ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มีผลบังคับใช้โดยสมบูรณ์ในปี พ.ศ. 2545

1.7 วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531: 19) ได้กล่าวไว้ในหนังสือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ว่ามีวัตถุประสงค์ ดังนี้

เพื่อส่งเสริมความรู้และทักษะ ในการเรียนรู้ระบบสหกรณ์ โดยวิธีปฏิบัติจริง

เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ การปกครองตามระบบประชาธิปไตยโดยอาศัยวิธีการของสหกรณ์

เพื่อส่งเสริมฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก โดยวิธีการจัดกิจกรรมสหกรณ์

เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกิจกรรมสหกรณ์ของสถานศึกษาต่าง ๆ และสถาบันที่เกี่ยวข้องกับการสหกรณ์ในอันที่จะเกื้อกูลช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

เพื่อเสนอรูปแบบการจัดกิจกรรมสหกรณ์ที่เหมาะสม

เพื่อให้โรงเรียนสามารถปฏิบัติ ตามขั้นตอน การดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ได้

เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียน ครูและนักเรียนสามารถปฏิบัติตามบทบาทในการเข้าร่วม ในการเข้าร่วมกิจกรรมสหกรณ์ที่กำหนดให้ได้

สรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา หมายถึง เพื่อนำหลักของการจัดกิจกรรมสหกรณ์มาใช้ในชีวิตประจำวันและสามารถแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจและสังคมได้

1.8 ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

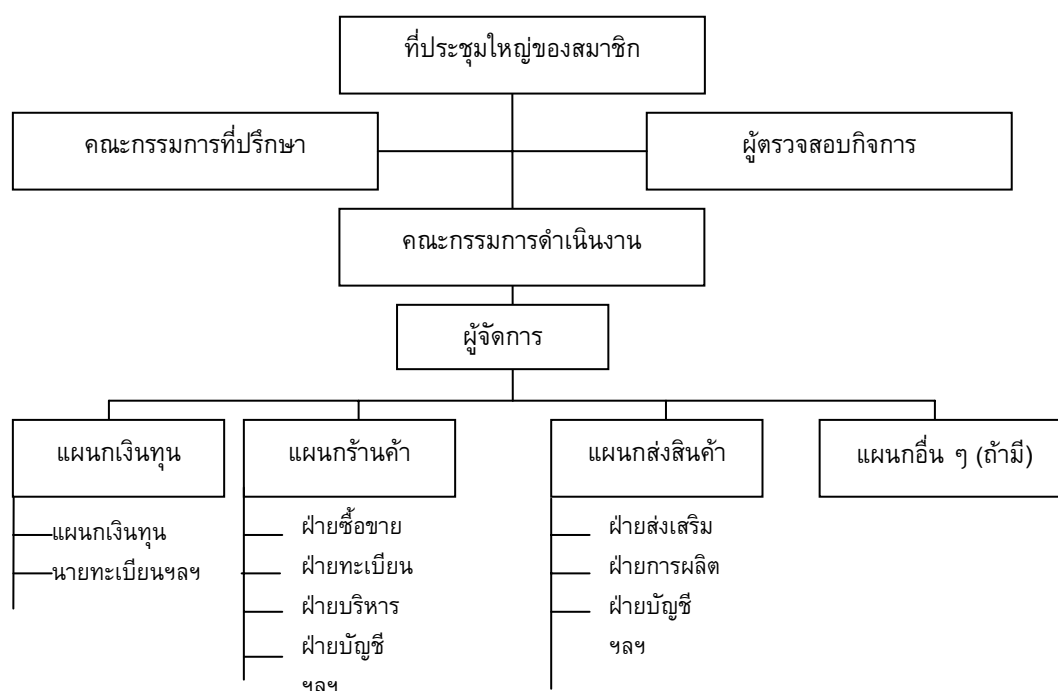
ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา มีดังนี้ (อนิรุทธิ์ บัวทอง. 2545: 13)

- นักเรียนประถมศึกษา มีความเข้าใจหลักสหกรณ์ เพื่อเป็นพื้นฐานในการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

- นักเรียนประถมศึกษาได้เรียนรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในการปฏิบัติจริง จะช่วยเพิ่มพูนความสามารถในการค้าขาย และธุรกิจให้แก่นักเรียน
- นักเรียนประถมศึกษาได้พัฒนาลักษณะนิสัย โดยรู้จักพึ่งตนเอง ซื่อสัตย์และร่วมแรงร่วมใจช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นการตอบสนองต่อจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
- เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้นำความรู้ไปใช้ร่วมกับกิจกรรมอื่นในแผนงาน กิจกรรมนักเรียนได้ดีขึ้น เช่น กิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน กิจกรรมการจัดอาหารกลางวัน เป็นต้น
- การจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน เป็นการเผยแพร่แนวคิดของสหกรณ์ไปสู่ชุมชน

1.9 การดำเนินงานจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ในการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน หลักการในขั้นการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ตามนโยบายหรือระเบียบข้อบังคับที่ทำไว้เน้นให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมและได้ปฏิบัติงานจริง มีการสร้างสรรค์ให้เกิดความร่วมมือจากทุกฝ่าย การจัดเอกสารให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบันที่สามารถควบคุมการดำเนินงานและสามารถตรวจสอบได้โดยเน้นการบริการแก่สมาชิกในรูปแบบต่างๆ เช่น สินค้า เงินกู้ยืม เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2536 จ: 52) แนวปฏิบัติสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ให้กำหนดแนวทางการดำเนินงานโดยให้โรงเรียนจัดกิจกรรมสหกรณ์ให้ครบวงจร ดังแผนภูมิ แสดงโครงสร้างการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2540: 26)

ภาพประกอบ 2 โครงสร้างการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

จากภาพประกอบ สามารถอธิบายการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ได้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2537ก: 62-70)

1. การกำหนดประชุมใหญ่ คือ การประชุมสมาชิกสหกรณ์หรือผู้แทนทั้งหมด ซึ่งต้องจัดอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ที่ประชุมใหญ่มีอำนาจสูงสุดในการวินิจฉัยปัญหาทุกอย่างที่เกิดขึ้นรวมทั้งรับทราบผลการดำเนินและทะเบียนข้อบังคับใหม่ๆ ที่กำหนดเพิ่มเติม

2. สมาชิกสหกรณ์ ได้แก่ ครู นักเรียน และเจ้าหน้าที่อื่น ในสถานศึกษาที่มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อสมาชิกของสหกรณ์และรายชื่อสมาชิกที่ได้ชำระค่าหุ้นตามข้อบังคับสมาชิกทั้งหมดมีหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารสหกรณ์ ดังนี้

- 2.1 เข้าร่วมประชุมกลุ่ม และประชุมใหญ่ด้วยตนเองทุกครั้ง
- 2.2 เลือกตั้งประธานกลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และกรรมการดำเนินการเพื่อให้ได้คนดีมีความสามารถเข้ามาบริหารงาน
- 2.3 ลงทุน ชื้อหุ้นและฝากเงินเพื่อเพิ่มพูนทุนให้แก่สหกรณ์
- 2.4 อุดหนุนหรือทำธุรกิจกับสหกรณ์อย่างสม่ำเสมอ
- 2.5 ต้องหมั่นศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบต่างๆ เพื่อช่วยแก้ไขปรับปรุงสหกรณ์ให้ก้าวหน้า
- 2.6 แนะนำ ชี้แจงให้ผู้อื่นเข้าใจเกี่ยวกับงานสหกรณ์
- 2.7 ร่วมมือทุกทางเพื่อให้เกิดความเจริญแก่สหกรณ์
- 2.8 ยอมรับนับถือใช้หรือแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับสหกรณ์ในที่ประชุมใหญ่ รวมทั้งเสนอข้อคิดเห็นและลงมติที่ประชุมใหญ่
- 2.9 เข้าชื่อกันให้มีการเรียกประชุมใหญ่วิสามัญเมื่อเห็นว่ามีเรื่องจำเป็น (ต้องมีสมาชิกไม่น้อยกว่า 1 ใน 5 หรือ ไม่น้อยกว่า 50 คน หรือผู้แทนสมาชิกไม่น้อยกว่า 1 ใน 5 ของจำนวนผู้แทนสมาชิกทั้งหมด หรือไม่น้อยกว่า 25 คน)

3. คณะกรรมการดำเนินงาน คือ นักเรียนที่ได้รับเลือกจากที่ประชุมใหญ่ จำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน และไม่เกิน 25 คน โดยสมาชิกไว้วางใจให้ควบคุมการดำเนินงานของสหกรณ์แทนตนมีหน้าที่ดังนี้ (เริงศักดิ์ สุทวาทิน. 2535: 62-64)

- 3.1 ดำเนินการในเรื่องการรับสมาชิก และสมาชิกออกจากสหกรณ์
- 3.2 ควบคุมการดำเนินงานของสหกรณ์
- 3.3 กำหนดนโยบายการดำเนินงานของสหกรณ์
- 3.4 ดำเนินการเรื่องการจ้างและเลิกจ้างพนักงานสหกรณ์
- 3.5 จัดให้มีการตรวจสอบหลักฐานทางบัญชี และการเงิน
- 3.6 พิจารณางบรายจ่ายของสหกรณ์ แล้วนำเสนอต่อที่ประชุมใหญ่เพื่อขอมติ
- 3.7 กำหนดระเบียบต่างๆ ของสหกรณ์
- 3.8 จัดทำงบดุล เพื่อให้ผู้ตรวจสอบบัญชีตรวจสอบ และการจัดทำรายงานประจำปีเพื่อเสนอที่ประชุมใหญ่ในคราวมีการเสนองบดุล

3.9 พิจารณาเรื่องการฝากหรือเงินทุนของสหกรณ์

3.10 วิเคราะห์และปฏิบัติตามคำสั่งหรือคำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์ รองนายทะเบียนสหกรณ์ ผู้ตรวจการสหกรณ์ ผู้สอบบัญชี พนักงาน เจ้าหน้าที่ซึ่งนายทะเบียนหรือเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ได้มอบหมายหรือแนะนำ

3.11 ป้องกันรักษา หรือดำเนินคดีเกี่ยวกับกิจการสหกรณ์

4. ผู้จัดการ คือ นักเรียนที่ได้รับแต่งตั้งจากคณะกรรมการดำเนินการจะต้องรับผิดชอบในการบริหารงานให้บรรลุเป้าหมาย จึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการวางแผนการบริหารงานบุคคล การประสานงาน และควบคุมงาน มีหน้าที่ดังนี้ (วินัย วงศ์ทองดี. 2535: 39-40)

4.1 ศึกษาและเสนอแนะคณะกรรมการเกี่ยวกับการวางนโยบายปฏิบัติตามนโยบายที่วางไว้

4.2 ปฏิบัติหน้าที่ในการให้บริการประจำวันและรับผิดชอบเรื่องการเงินและบัญชี

4.3 รักษาผลประโยชน์ของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์

4.4 ส่งเสริมให้สมาชิกได้ใช้บริการของสหกรณ์

4.5 จัดให้มีการสัมพันธ์ระหว่างสหกรณ์และบุคคลภายนอก

4.6 รายงานผลการดำเนินงานให้คณะกรรมการอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

4.7 ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานแผนกต่างๆให้มีประสิทธิภาพ

5. คณะกรรมการที่ปรึกษา คือ หัวหน้าสถานศึกษา และครูผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับโครงการการเงินของโรงเรียน ครูผู้สอนมีหน้าที่ให้คำปรึกษาและเสนอแนะแก่สมาชิก คณะกรรมการดำเนินการผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ทุกแผนก

6. ผู้ตรวจสอบกิจการ คือ ครูและนักเรียนจำนวนหนึ่ง (ครู 1-2 คน และนักเรียน 2-4 คน) ที่ได้รับเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ให้ตรวจสอบกิจการทั้งปวงของสหกรณ์ และเสนอผลการตรวจสอบต่อที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปีของสมาชิกสหกรณ์

7. ฝ่ายต่างๆ ที่ดำเนินงานประสานเพื่อให้งานบรรลุได้ตามเป้าหมายและเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ประกอบด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ .2537 ก: 99 -101)

7.1 ฝ่ายเงินทุน มีหน้าที่ดังนี้

7.1.1 จัดให้มีการออมทรัพย์

7.1.2 พิจารณาให้สินเชื่อแก่แผนกเสริมการผลิตแผนกร้านค้า

7.1.3 ให้ความรู้ ข่าวสาร และข้อมูลแก่สมาชิกสหกรณ์ในเรื่องเกี่ยวกับการจัดการการเงินและอื่น ๆ

7.2 ฝ่ายร้านค้า มีหน้าที่ดังนี้

7.2.1 จัดหาสินค้าตามที่สมาชิกต้องการมาจำหน่ายให้แก่สมาชิก

7.2.2 รับซื้อผลผลิตของสมาชิกไปจำหน่าย

7.2.3 ให้ความรู้ข่าวสารและข้อมูลแก่สมาชิกสหกรณ์ในเรื่องเกี่ยวกับการซื้อขายการบัญชีและอื่น ๆ

7.3 ฝ่ายส่งเสริมการผลิต มีหน้าที่ดังนี้

7.3.1 เป็นการส่งเสริมให้สมาชิกผลิตสินค้าของตนนำมาจำหน่าย เพื่อหารายได้ โดยการฝึกปฏิบัติอย่างจริงจัง จากกิจกรรมในกลุ่มการทำงานอาชีพและเทคโนโลยี เช่น การเลี้ยงสัตว์ การเกษตร และงานประดิษฐ์ต่างๆ

7.3.2 ให้ความรู้ ข่าวสาร และข้อมูลแก่สมาชิกสหกรณ์ ในเรื่องเกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ การเพาะปลูก การบำรุงดิน การเพิ่มผลผลิต และการถนอมอาหาร

7.4 ฝ่ายการเงินและบัญชี มีหน้าที่ดังนี้ (กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2532: 45 – 47)

7.4.1 ควบคุมการเบิกจ่ายเงิน และ การรับจ่ายเงิน

7.4.2 จัดทำบัญชีต่างๆของกิจกรรมสหกรณ์และการเก็บรักษาเอกสารทางการเงิน การบัญชี

7.4.3 จัดทำงบดุล และงบกำไรขาดทุนของกิจกรรมสหกรณ์

7.4.4 จัดทำทะเบียนสมาชิกและการถือหุ้น และจัดทำทะเบียนทรัพย์สินที่ถาวร

7.4.5 จัดทำและควบคุมประมาณการรายจ่ายของกิจกรรมสหกรณ์

ในการประเมินผลกิจกรรมสหกรณ์เป็นการดำเนินการเพื่อต้องการหาข้อมูลที่เป็นข้อสนเทศในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นของแต่ละขั้นตอน โดยการประเมินกิจกรรมด้านต่างๆของสหกรณ์ในโรงเรียน ตั้งแต่ขั้นจัดตั้งจนถึงขั้นการพัฒนากิจกรรมสหกรณ์ (วรชัย เยาวภาณี. 2531: 11) แนวปฏิบัติ การติดตามประเมินผล เป็นกระบวนการในการเก็บรวบรวมข้อมูลและ สารสนเทศในการดำเนินงาน เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนางานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของงานที่ตั้งไว้ โดยดำเนินติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง มีวิธีการดำเนินการดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2537ข: 75–76)

1. แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินที่เป็นบุคคล ที่ไม่ใช่คณะกรรมการบริหารสหกรณ์ หรือแต่งตั้งกรรมการจากสมาชิก มีจำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน ประกอบด้วยครู จำนวน 1-2 คน และนักเรียนจำนวน 3-4 คน

2. ดำเนินการเก็บข้อมูลในรูปแบบการสอบถามหรือใช้เครื่องมืออื่นๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นผลการดำเนินงานและเป็นปัจจุบัน

3. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลหาสาเหตุถ้ามีปัญหา หรือหาวิธีการส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยการรับปรึกษาและคำแนะนำจากผู้บริหาร หรือผู้อื่นๆ

4. ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับคณะกรรมการและสมาชิกสหกรณ์เพื่อให้เกิดผลที่ติดตามมาและให้เกิดประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

5. จัดการประเมินเป็นช่วงเวลา แล้วแต่ความเหมาะสมของสภาพแต่ละโรงเรียนและดุลพินิจของคณะกรรมการประเมิน

การพัฒนางานกิจกรรมสหกรณ์

1. หลักการในกรณีที่ผลการดำเนินงานอยู่ในระดับที่น่าพอใจแล้ว โรงเรียนควรพัฒนางานจัดกิจกรรมสหกรณ์ของโรงเรียนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น โดยอาจจะทำได้ใน 2 ลักษณะ คือ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2537ก: 96)

1.1 ยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้น เช่น เพิ่มสมาชิก ระดมเงินหุ้นขยายบริการให้มากขึ้นกว่าเดิม

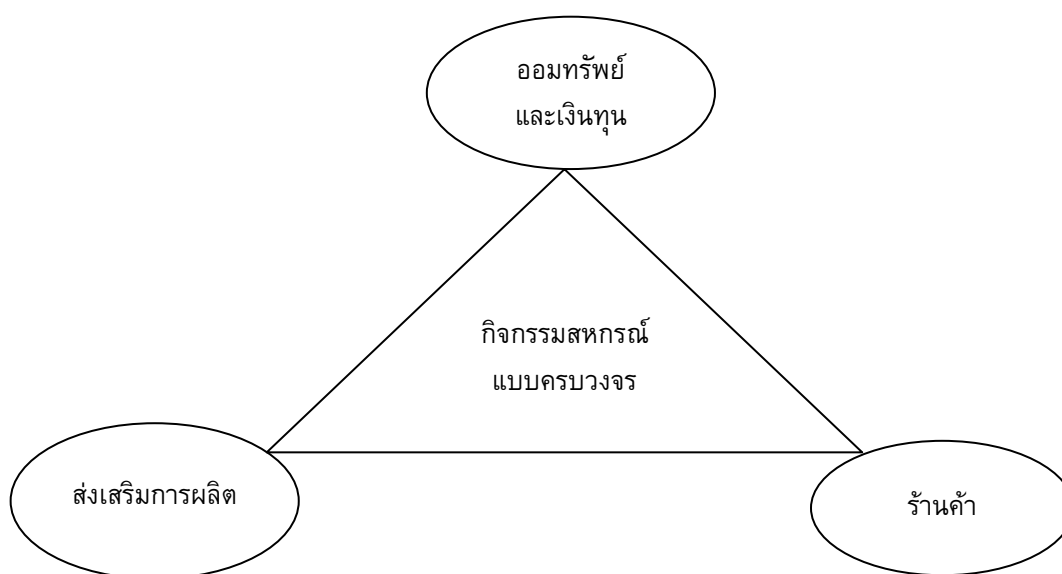
1.2 พัฒนาไปสู่การจัดกิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจร

1.10 รูปแบบและแนวทางการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนโอกาสทางการศึกษา

กิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจร

ความหมาย

กิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจร หมายถึง การจัดกิจกรรมสหกรณ์ที่มีการดำเนินการ 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมออมทรัพย์ กิจกรรมร้านค้า และกิจกรรมส่งเสริมการผลิต โดยมีกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งเป็นแกน ดังแผนภูมิ

ภาพประกอบ 3 แผนภูมิกิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจร

การดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจรให้ได้ผลดี โรงเรียนจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ วิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติของกิจกรรมสหกรณ์ทั้ง 3 กิจกรรมดังนี้

1. กิจกรรมออมทรัพย์และเงินทุน

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้สมาชิกออมทรัพย์ โดยการรับฝากเงินหรือระดมทุนจากสมาชิก เพื่อนำเงินดังกล่าวมาเป็นทุนดำเนินการของสหกรณ์ โดยมีวัตถุประสงค์

1) เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักประหยัดและเก็บออม

2) เพื่อให้สมาชิกให้ความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

3) เพื่อฝึกให้สมาชิกมีความซื่อสัตย์และรับผิดชอบ

1.1 รูปแบบการออมทรัพย์ กิจกรรมออมทรัพย์และเงินทุน สามารถดำเนินการได้

2 รูปแบบ ดังนี้

1.1.1 การออมทรัพย์ เป็นการส่งเสริมให้สมาชิกนำเงินที่ได้จากการหารายได้พิเศษ เงินที่เหลือจากการใช้จ่ายประจำวัน เงินจากการจำหน่ายผลผลิตที่ได้จากการเรียนการสอนฝากกับสหกรณ์โดยให้ผลประโยชน์ตอบแทนในอัตราที่เหมาะสม ซึ่งสามารถดำเนินการได้ 2 ลักษณะ คือ

1) รับฝากเงินจากสมาชิก จัดให้มีเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่อฝึกให้สมาชิกเป็นคนละเอียด รอบคอบและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น จัดให้มีสมุดเงินฝาก ใบฝาก ใบถอนเงิน เป็นต้น

2) การระดมเงินทุน โดยการขายหุ้นให้แก่สมาชิก เพื่อนำเงินค่าหุ้นที่ได้ไปลงทุนในกิจกรรมร้านค้าสหกรณ์ควรส่งเสริมให้มีการระดมทุนตลอดปี เพื่อให้โอกาสสมาชิกให้สามารถซื้อหุ้นได้ตามกำลังความสามารถของแต่ละคน และสหกรณ์สามารถมีทุนดำเนินการเพิ่มมากขึ้น

1.1.2 การให้สมาชิกกู้ยืมเงินไปลงทุน เป็นการส่งเสริมให้สมาชิกมีรายได้จากการฝึกปฏิบัติจริงในกิจกรรมการสอนกลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยีหรือจากการทำอาชีพพิเศษอื่น ๆ

1.2 วิธีและขั้นตอนการดำเนินงาน กิจกรรมการออมทรัพย์และเงินทุนมีวิธีการและขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1) กำหนดระเบียบว่าด้วยการรับฝากเงิน การถอนเงิน เงินค่าหุ้น การปันผล เติบโตขึ้น การกู้ยืมไปลงทุน และอื่น ๆ ตามข้อบังคับของกิจกรรมสหกรณ์

2) แต่งตั้งคณะกรรมการและเจ้าหน้าที่ดำเนินงาน

3) รับฝากเงินจากสมาชิก

4) รณรงค์เพื่อการระดมทุนด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น

- จัดสัปดาห์ออมทรัพย์
- จัดฝากเงินในห้องเรียน
- ให้งานวัดสมาชิกที่มียอดเงินฝากตามเป้าหมาย ฯลฯ

5) พิจารณาให้สมาชิกกู้ยืมเงินไปลงทุน

2. กิจกรรมส่งเสริมการผลิต

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้สมาชิกได้ฝึกปฏิบัติจริงในกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมพิเศษโดยมีวัตถุประสงค์

1) เพื่อปลูกฝังสมาชิกให้มีนิสัยรักการทำงาน

2) เพื่อปลูกฝังสมาชิกให้มีความขยันและอดทน มีความรับผิดชอบ

3) เพื่อปลูกฝังนิสัยในการทำงานร่วมกัน

2.1 รูปแบบการส่งเสริมการผลิต

กิจกรรมส่งเสริมการผลิต อาจดำเนินการได้ 2 แบบ ดังนี้

2.1.1 บูรณาการกับกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ เช่น กลุ่มการงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 และประสบการณ์วิชาอาชีพที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

2.1.2 กิจกรรมพิเศษเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้สมาชิกหารายได้จากการทำกิจกรรมพิเศษของแต่ละคน หรือแต่ละกลุ่ม ตามความสามารถ ทั้งในโรงเรียนและที่บ้าน เช่น การเลี้ยงสัตว์ การปลูกพืชผัก การผลิตสินค้าหัตถกรรมต่าง ๆ

2.2 วิธีการและขั้นตอนการดำเนินงาน

โรงเรียนอาจส่งเสริมให้สมาชิกมีผลิตผลของตนเองได้ ดังนี้

- 1) ครูผู้สอนหรือครูประจำชั้น ร่วมกันวางแผนการผลิตโดย
 - ฝึกปฏิบัติจริงตามกิจกรรมการเรียนการสอนของแต่ละชั้นโดยอาจทำเป็นรายชั้น รายกลุ่มหรือรายบุคคล ได้ตามความเหมาะสม
 - เลือกกิจกรรมการผลิตที่สมาชิกหรือกลุ่มสนใจ เช่น การเกษตร งานประดิษฐ์ต่าง ๆ
- 2) เสนอรายละเอียดของงานโครงการ หรือกิจกรรมต่อกรรมการฝ่ายเงินทุน เพื่อขอเงินมาลงทุน โดยมีครูประจำวิชา ครูที่ปรึกษา หรือผู้ปกครอง เป็นผู้ให้ความเห็นชอบ
- 3) ดำเนินการผลิตตามงานและกิจกรรมที่วางไว้ โดยมีครูที่ปรึกษาให้ความช่วยเหลือติดตามดูแลการปฏิบัติงาน
- 4) จำหน่ายผลิตผลที่ได้ให้แก่ ร้านค้าของสหกรณ์ โครงการอาหารกลางวัน หรือตลาดนัดในหมู่บ้าน ชุมชน
- 5) ส่งคืนเงินยืมให้แก่สหกรณ์ และแบ่งผลกำไรจากการผลิตตามข้อตกลงให้เป็นรายได้ของสมาชิกหรือคงไว้ดำเนินการต่อไปหรือใช้ร่วมกัน
- 6) ประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกนำเงินรายได้จากการผลิตไปฝากออมทรัพย์ หรือเพิ่มทุนหรือซื้อหุ้นเพิ่ม

3. กิจกรรมร้านค้า

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้สมาชิกได้ฝึกปฏิบัติจริงในการร่วมกลุ่มเลือกซื้อสินค้า โดยมีวัตถุประสงค์

- 1) เพื่อให้สมาชิกมีความร่วมมือร่วมใจกัน
- 2) เพื่อให้สมาชิกรู้จักประหยัด อดออม และใช้จ่ายในสิ่งที่เป็นการดำเนินงานกิจกรรมร้านค้า อาจมีวิธีการและขั้นตอนดังนี้
 - 1) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือเจ้าหน้าที่ดำเนินการ
 - 2) รวบรวมเงินทุนจากแหล่งเงินทุน ดังนี้

- ค่าหุ้น
 - เงินออมทรัพย์
- 3) จัดหาสินค้ามาจำหน่ายตามความต้องการของสมาชิก
 - 4) รับซื้อผลผลิตจากสมาชิกฝ่ายส่งเสริมการผลิต เพื่อจำหน่ายให้แก่สมาชิก

หรือบุคคลภายนอก

โครงสร้างกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน แบ่งกิจกรรมเป็น 2 ด้านคือ (เศรษฐกิจ เสาร์ทอง. 2531:18 ; อ้างอิงจาก วรชัย เยาวภาณี. 2521: 13)

1. กิจกรรมทางด้านธุรกิจ กิจกรรมด้านนี้ได้แก่ การซื้อ การขาย การบัญชีและการเงิน การควบคุมคลังสินค้า การควบคุมการผลิต การบริการต่าง ๆ เช่น อาหารกลางวัน การทำหน้าที่เป็นสื่อหรือตัวแทนการจำหน่ายสินค้าหรือผลิตผลทางหัตถกรรม การเกษตรของสมาชิก เป็นต้น สหกรณ์ควรจะได้รับประสานงานกับหน่วยงานอื่น เพื่อผลิตสินค้าตามที่สหกรณ์ต้องการ

2. กิจกรรมทางการศึกษา ได้แก่

2.1) การเรียนการสอนในหลักสูตร เช่น การสอนวิชาสหกรณ์ การสอนวิชาต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรมสหกรณ์ โดยเน้นการฝึกปฏิบัติ การเป็นสมาชิกสหกรณ์ที่ดี โดยใช้สหกรณ์โรงเรียนเป็นหน่วยฝึกปฏิบัติหรือตัวอย่างอุปนิสัยที่จำเป็นได้แก่ ความรู้และเจตคติที่ดีต่อสหกรณ์ การประหยัด ลักษณะผู้ประกอบการที่ดี ความเป็นประชาธิปไตย เป็นต้น

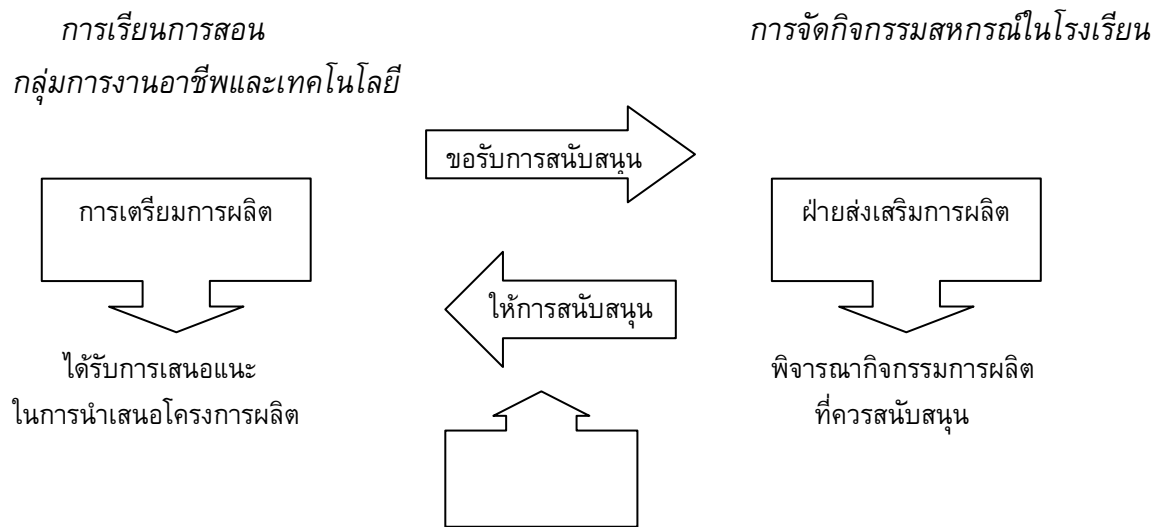
2.2) กิจกรรมการศึกษานอกชั้นเรียน ควรจัดให้มีเพื่อส่งเสริมความรู้ทางสหกรณ์ เช่น การสอนวิชาชีพเป็นพิเศษ การทัศนศึกษาเกี่ยวกับสหกรณ์ การส่งนักเรียนไปฝึกงานที่สหกรณ์อื่น

2.3) กิจกรรมทางการเผยแพร่ ได้แก่ การเผยแพร่ความรู้ทางสหกรณ์ แก่ชุมชนการบริการชุมชน การออกข่าวสารการสหกรณ์ เป็นต้น

1.11 การบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนกับกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีเจตนารมณ์ที่จะให้กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนเป็นห้องทดลองในการฝึกปฏิบัติควบคู่ไปกับการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรกำหนด เพื่อเป็นการเสริมสร้างคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนด และสอดคล้องกับหลักการและอุดมการณ์สหกรณ์

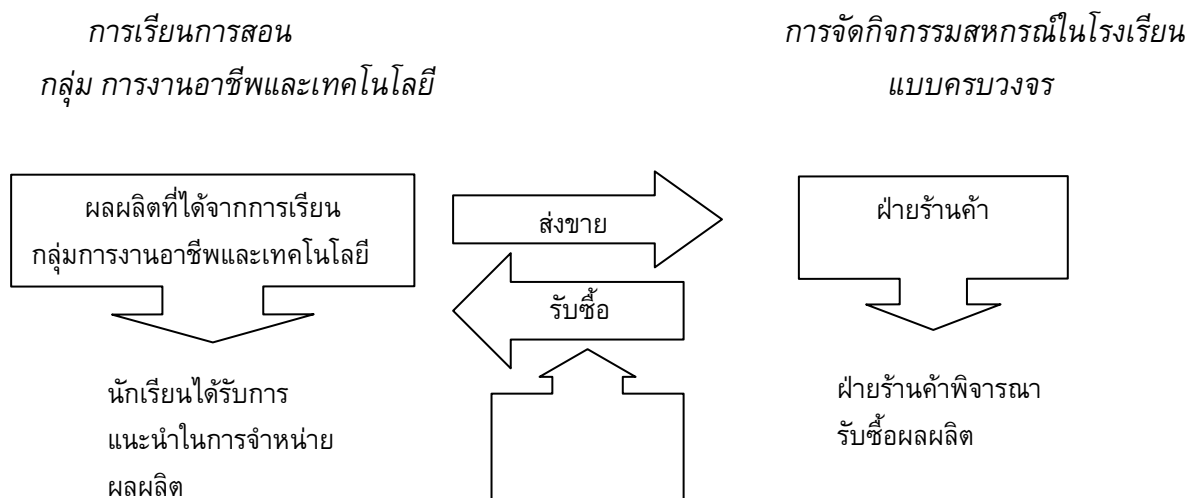
ดังนั้น โรงเรียนจึงควรบูรณาการกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ เข้ากับกิจกรรมสหกรณ์ ในโรงเรียน ตามแผนภูมิดังต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. 2546: 175)

ภาพประกอบ 4 แผนภูมิ การดำเนินกิจกรรมที่เป็นลักษณะของการบูรณาการขั้นส่งเสริมการผลิต
ระหว่างกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมสหกรณ์

1. มีการรวมกลุ่มผู้ผลิตสินค้าชนิดเดียวกัน วางแผนร่วมกันในการผลิตตามความต้องการและความสนใจของตลาด
2. มีการลงทุนร่วมกัน เพื่อลดต้นทุนในการผลิต ในเรื่องของวัตถุดิบในการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง หรือวัตถุดิบ ในการผลิตอื่น ๆ
3. การลงทุนในการผลิตมีการขอยืมไปตามขั้นตอนความต้องการวัตถุดิบ โดยผ่านฝ่ายร้านค้าส่งวัตถุดิบ หรือสินค้าต่อไปยังผู้ผลิตในลักษณะการขอยืม

การดำเนินกิจกรรมที่เป็นลักษณะการบูรณาการขั้นส่งเสริมการผลิตระหว่างกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. 2546: 176)

ภาพประกอบ 5 แผนภูมิการดำเนินกิจกรรมที่เป็นลักษณะของการบูรณาการขั้นการจำหน่ายผลผลิต
ระหว่างกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมสหกรณ์

1. นักเรียนรู้จักคิดราคาต้นทุนของผลผลิต/ค่าแรง/และกำไรที่ควรจะได้รับจากการขาย ผลผลิต เทียบราคาตลาด
2. นักเรียนร่วมกันขายผลผลิตในราคาขายส่ง หรือสหกรณ์รับซื้อผลผลิตในราคาขายส่งที่เป็นธรรม
3. นักเรียนได้ร่วมกันแสวงหาตลาด หรือผู้บริโภคที่จะบริโภคสินค้าที่ผลิต
4. นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติการซื้อขายโดยการ ชั่ง ตวง วัด ตามลักษณะสินค้าหรือผลผลิต จัดทำบัญชีรับ – จ่าย

1.12 ข้อเสนอแนะการจัดกิจกรรมสหกรณ์

ในการดำเนินกิจกรรมให้เป็นกิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจร ทั้ง 3 กิจกรรมนั้น ต้องดำเนินการภายใต้การบริหารงานของคณะกรรมการชุดเดียวกัน ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีทุนในการผลิต และมีที่จำหน่ายผลผลิตของตนเอง ดังนั้นในการพัฒนางานกิจกรรมสหกรณ์ของโรงเรียน เพื่อให้ครบวงจร หากโรงเรียนได้ดำเนินการจัดกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งแล้วให้ค่อยๆ ปรับกิจกรรมที่มีอยู่เดิมเป็นแกน และพัฒนาไปสู่กิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจรต่อไป

การดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนนั้น มีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ การปลูกฝังอุดมการณ์ โดยการเน้นการฝึกแต่ละกิจกรรม ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการในแต่ละกิจกรรม โดยให้นักเรียนเป็นคณะกรรมการดำเนินงาน ครูเป็นที่ปรึกษา
2. จัดให้มีการประชุมใหญ่ประจำปีเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมตลอดจนรายงานผลการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมา จัดสรรกำไร และปันผล
3. ให้ความรู้ ข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ แก่สมาชิก
4. จัดให้มีการระดมทุนโดยการเพิ่มหุ้นและออมทรัพย์ได้ตลอดเวลา
5. สอดแทรกอุดมการณ์สหกรณ์เข้าไปในกิจกรรมการเรียนการสอนและในกิจกรรมเสริมหลักสูตรของทุกระดับชั้น โดยเฉพาะในกลุ่มงานอาชีพและเทคโนโลยี
6. ส่งเสริมสนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์ในการดำเนินงาน
7. ให้สินเชื่อแก่สมาชิกเพื่อส่งเสริมการผลิต ซึ่งอาจให้บริการทั้งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน หรือให้บริการแก่สมาชิกที่จะนำไปดำเนินการร่วมกับผู้ประกอบการที่บ้าน
8. พัฒนาการขายและให้บริการในการจำหน่ายสินค้า เช่น การขายตรง และการนำสินค้าไปจำหน่ายนอกโรงเรียน ทั้งนี้โรงเรียนจะต้องทำความเข้าใจกับผู้ปกครองและชุมชนให้ชัดเจน
9. ส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนได้หารายได้พิเศษ
10. ประเมินผลการปฏิบัติงานในแต่ละปี และรายงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

การศึกษากิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน จุดมุ่งหมายสำคัญ คือ เพื่อนำข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ไปพัฒนาการจัดกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนให้เจริญก้าวหน้า ดังนั้นข้อมูลต่างๆ ที่ได้ควรจะเป็นข้อมูลที่ให้รายละเอียด ที่สามารถนำไปใช้ประกอบการพิจารณาความเหมาะสม

สอดคล้องของวัตถุประสงค์ นโยบายของการจัดกิจกรรมสหกรณ์และสภาวะแวดล้อมต่างๆ ของการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ ผลของการศึกษาการจัดกิจกรรมสหกรณ์ซึ่งศึกษาในด้านต่างๆ ดังกล่าวจะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่จะนำไปใช้ในการรายงานผลการดำเนินงานการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในแต่ละปีการศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและการพัฒนาการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนต่อไป

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

2.1 งานวิจัยภายในประเทศ

ฉลาด เสริมปัญญา (2526: 82-83) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาความรู้ และทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียนและครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ของผู้บริหารโรงเรียนและครูยังมีน้อย
2. เปรียบเทียบความรู้เรื่องสหกรณ์ ของผู้บริหารและครูในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความรู้ไม่ต่างกัน
3. เปรียบเทียบความรู้เรื่องสหกรณ์ของผู้บริหารและครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันจะมีความรู้ต่างกัน กลุ่มอนุปริญญามีความรู้มากกว่ากลุ่มต่ำกว่ากลุ่มอนุปริญญา และกลุ่มอนุปริญญาและกลุ่มปริญญาตรีขึ้นไปมีความรู้ไม่แตกต่างกัน
4. ทัศนคติเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ของผู้บริหารโรงเรียนและครูพบว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูมีทัศนคติที่ดีต่อสหกรณ์แทบทุกด้าน
5. เปรียบเทียบความรู้เรื่องสหกรณ์ของผู้บริหารโรงเรียน และครูในโรงเรียนขนาดต่างกัน พบว่าทัศนคติเกี่ยวกับสหกรณ์ไม่มีความสัมพันธ์กับขนาดโรงเรียน
6. เปรียบเทียบความรู้เรื่องสหกรณ์ของผู้บริหารโรงเรียน และครูที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าอนุปริญญา อนุปริญญา และปริญญาตรีขึ้นไป พบว่าทัศนคติเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับปานกลาง

สรุปได้ว่าในขั้นการจัดตั้งพบปัญหาคือผู้บริหารและครูไม่เข้าใจหลักการสหกรณ์ ส่วนขั้นตอนงานผู้บริหารโรงเรียนและครูมีความรู้และทัศนคติต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

นวลฉวี แสงชัย (2526: 49-52) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความรู้และทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อร้านค้ากิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนนารีานุกุล (มัธยมศึกษา) จังหวัดอุบลราชธานีผลการวิจัยพบว่านักเรียนหญิงมีความรู้และทัศนคติที่ดีต่อร้านค้ากิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนมากกว่านักเรียนชาย นักเรียนที่เป็นสมาชิกและมีระดับการศึกษาต่างกันจะมีความรู้และทัศนคติต่อร้านค้ากิจกรรมสหกรณ์แตกต่างกันโดยเฉพาะนักเรียนที่เป็นสมาชิกสหกรณ์จะมีทัศนคติที่ดีต่อกิจกรรมสหกรณ์มากกว่านักเรียนที่ไม่เป็นสมาชิกผู้วิจัยได้เสนอแนะว่า การที่จะส่งเสริมให้นักเรียนได้เป็นยุวสหกรณ์ที่ดีนั้นโรงเรียนควรจัดให้มีวิธีการให้ความรู้และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับร้านค้ากิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับร้านค้าสหกรณ์โรงเรียน นอกจากนั้นควรเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน เพื่อศึกษางานและจะได้มีความรู้ความเข้าใจในด้านต่างๆเกี่ยวกับสหกรณ์ได้ถูกต้อง เมื่อนักเรียนมีความเข้าใจอย่างถูกต้องย่อมจะนำมาซึ่งการมีทัศนคติที่ดีตามมา รวมทั้งการให้การสนับสนุนร้านค้ากิจกรรมสหกรณ์ได้มากขึ้นด้วย

จากผลการวิจัยในเรื่องที่เกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา พอสรุปได้ว่า ปัญหาการจัดตั้งและการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นผลมาจากสมาชิกขาดความรู้ ความเข้าใจในหลักและวิธีการของสหกรณ์ กิจกรรมสหกรณ์ขาดความต้องการพื้นฐานร่วมกันของสมาชิก สมาชิกมีความศรัทธาและให้ความร่วมมือน้อย บุคลากรขาดความชำนาญในการดำเนินงาน และไม่มีทุนพอที่จะดำเนินการให้มีประสิทธิภาพ นักเรียนหญิงมีความรู้และทัศนคติที่ดีต่อกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนมากกว่านักเรียนชาย ผู้ที่เป็นสมาชิกสหกรณ์จะมีทัศนคติที่ดีต่อกิจกรรมสหกรณ์มากกว่าผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิก นักเรียนที่เป็นสมาชิกที่มีระดับการศึกษาต่างกัน จะมีความรู้และทัศนคติต่อร้านค้ากิจกรรมสหกรณ์แตกต่างกันด้วย

วรรณิ ไทยานันท์ (2531: 197) ได้วิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูและนักเรียน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นด้านวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมสหกรณ์และวิธีดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ สอดคล้องกับแนวการจัดกิจกรรมของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ส่วนด้านความร่วมมือจากบุคลากรในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก และได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับน้อย ในด้านประโยชน์ของการจัดกิจกรรมสหกรณ์ ทั้งครูและนักเรียน มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ได้รับประโยชน์ในระดับมาก ในเรื่องที่ซื้อสินค้าคุณภาพดีในราคาถูกยั้งดี และซื้อสินค้าได้สะดวกรวดเร็ว ไม่ต้องเดินทางไกล ส่วนปัญหาในการจัดกิจกรรมสหกรณ์ นั้นการจัดทำบัญชีความรู้ด้านธุรกิจสหกรณ์ และชนิดของสินค้าไม่ถูกใจผู้ซื้อ เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็น พบว่าความคิดเห็นของครูทั้งสองกลุ่มในด้านความร่วมมือที่ควรได้รับแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความคิดเห็นของครูทั้งสองกลุ่มในด้านประโยชน์ที่ควรได้รับแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความคิดเห็นด้านอื่นๆไม่แตกต่างกัน

สมยศ ภูสิงห์ (2533: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษาสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า

1. การจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ประสบปัญหาในการขาดแคลนสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ส่วนปัญหาด้านนักเรียนการวัดและประเมินผล การเรียนการสอน ครูผู้สอน เนื้อหาวิชาสหกรณ์ การดำเนินงาน การติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์และปัญหาด้านการจัดองค์กรกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนมีปัญหายุ่งยากในระดับปานกลาง

2. การจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดต่างกัน คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก โดยภาพรวมแล้ว มีปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยของปัญหาด้านการจัดองค์กรกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนพบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดกลาง มีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กส่วนปัญหาการดำเนินงานพบว่า โรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหามากกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่

3. การจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา ที่ต้องอยู่ในพื้นที่ระดับความยากจนต่างกัน คือพื้นที่ยากจนมาก พื้นที่ยากจนปานกลาง พื้นที่ยากจนน้อย โดยภาพรวมแล้วมีปัญหการจัดกิจกรรมสหกรณ์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยของปัญหาด้านสื่อการเรียน พบว่าโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ยากจนปานกลาง มีปัญหามากกว่าโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ยากจนมาก และปัญหาด้านนักเรียนพบว่าโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ยากจนปานกลางมีปัญหามากกว่า โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตยากจนน้อย และโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตยากจนมาก

สรุปได้ว่าขั้นการจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์ โรงเรียนขาดสื่อการเรียนการสอนเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ในระดับมาก ขั้นการดำเนินงาน มีปัญหาทั่วไปอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนขั้นการประเมินผลกิจกรรมสหกรณ์ ครูมีปัญหาในการประเมินและติดตามผลอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งปัญหาทุกขั้นตอนไม่ได้แตกต่างตามขนาด และพื้นที่ของสภาพเศรษฐกิจของโรงเรียน

นิคม สุพงษ์ (2535: 135-136) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจรในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า

1. ปัญหาโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้านทุกด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาอันดับแรก คือ ด้านอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ รองลงมาคือ ด้านการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า

2. ปัญหาการจัดกิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจร แยกตามขนาดโรงเรียน คือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง พบปัญหาระดับปานกลาง โรงเรียนทั้ง 2 ขนาดมีปัญหาอันดับแรกคือ ด้านอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ รองลงมาคือ ด้านการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ออมทรัพย์ และกิจกรรมการส่งเสริมการผลิต ส่วนปัญหาสุดท้าย คือ ด้านการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาระดับน้อย

1. ปัญหาการจัดกิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจร แยกตามปีที่เข้าโครงการ คือ ปี พ.ศ. 2532 พ.ศ. 2533 พบปัญหาระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านมีปัญหาในระดับปานกลาง ปัญหาอันดับแรก คือ ด้านอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ รองลงมาคือด้านการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ออมทรัพย์และกิจกรรมการส่งเสริมการผลิตส่วนปัญหาสุดท้าย คือ ด้านการดำเนินงาน กิจกรรมสหกรณ์ ส่วนโรงเรียนขนาดเล็ก มีปัญหาระดับน้อย

2. ปัญหาการจัดกิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจร แยกตามสถานภาพผู้ตอบคำถาม คือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้รับผิดชอบโครงการ ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียนที่เป็น

คณะกรรมการดำเนินงานสหกรณ์ พบว่ามีปัญหาระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีปัญหในระดับปานกลาง

สรุปได้ว่า ในขั้นการพัฒนางานกิจกรรมสหกรณ์ ที่มีการจัดกิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจรของโรงเรียน พบปัญหาอยู่ในระดับปานกลางแตกต่างกันทุก ๆ ขนาดโรงเรียน

- 1) ในการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา ควรเป็นการฝึกนักเรียนให้สามารถรวมกลุ่ม และดำเนินการสหกรณ์กันเอง โดยมีครูเป็นเพียงพี่เลี้ยงเท่านั้น
- 2) ในการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา ควรดำเนินการโดยใช้วิธีการทางประชาธิปไตย เช่น มีการเลือกตั้งแบบประชาธิปไตย มีการประชุมโดยยึดเสียงข้างมากรู้จักสิทธิและหน้าที่ และยอมรับในความคิดเห็นของผู้อื่น
- 3) ในการจัดกิจกรรมสหกรณ์ ควรจัดสหกรณ์ประเภทอื่นๆ ด้วย นอกจากสหกรณ์ร้านค้า เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์การเกษตร เป็นต้น
- 4) การจัดกิจกรรมสหกรณ์ควรเริ่มต้นมาจากการให้ความรู้และการเรียนการสอนภายในห้องเรียน
- 5) ผู้บริหารควรให้การสนับสนุนและติดตามผลการสอนอยู่เสมออย่างต่อเนื่อง
- 6) ควรฝึกนิสัยและอุดมการณ์สหกรณ์ในโรงเรียน เช่น นิสัยประชาธิปไตยยอมรับผู้อื่น การประหยัด การทำงานโดยการรวมกลุ่ม

เงินยวง ประภาษ (อนิรุทธิ์ บัวทอง.2545: 30 ; อ้างอิงจากเงินยวง ประภาษ. 2539: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเฉพาะกรณีเชิงคุณภาพเกี่ยวกับสภาพการจัดกิจกรรมสหกรณ์ที่ประสบผลสำเร็จในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนบ้านไผ่ประถมศึกษา ปัจจัยดำเนินการโรงเรียนบ้านไผ่ประถมศึกษา ได้จัดปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสหกรณ์ไว้ดังนี้คือ

- 1) ข้อบังคับและระเบียบต่างๆ เช่น ข้อบังคับสหกรณ์โรงเรียน ระเบียบร้านค้าสหกรณ์ ระเบียบเงินกู้และเงินฝาก และระเบียบเงินทุนสาธารณประโยชน์
- 2) ทะเบียนบัญชีต่างๆที่จำเป็นต่อการควบคุมตรวจสอบกิจกรรมสหกรณ์เช่น ทะเบียนสมาชิก ทะเบียนเงินกู้และเงินฝาก บัญชีเงินสดใบสำคัญรับ-จ่าย ทะเบียนหุ้น ทะเบียนคุมสินค้า
- 3) สถานที่และครุภัณฑ์ในการดำเนินงาน เช่น มีห้องกิจกรรมสหกรณ์ 1 ห้อง มีตู้เก็บเอกสาร เก็บสินค้า มีชั้นวางของ ชั้นวางสินค้า มีเคาน์เตอร์รับ-ฝาก และถอนเงิน มีโต๊ะกลางสำหรับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน
- 4) มีคณะกรรมการดำเนินงาน คณะกรรมการที่ปรึกษา และคณะกรรมการตรวจสอบกิจกรรมสหกรณ์

5) มีเงินทุนหมุนเวียน ปี 2538 จำนวน 124,755 บาท กระบวนการดำเนินงาน ข้อบังคับกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนบ้านไผ่ประถมศึกษา กำหนดโครงสร้างการบริหารงานเป็น คณะกรรมการดังนี้คือ คณะกรรมการที่ปรึกษาและตรวจสอบกิจกรรมสหกรณ์ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน และหัวหน้างานกิจการนักเรียนเป็น คณะกรรมการโดยตำแหน่ง มีหน้าที่ให้คำปรึกษาและตรวจสอบกิจกรรมสหกรณ์ คณะกรรมการ ดำเนินงานประกอบด้วย ครูและนักเรียน 25 คน ได้มาโดยการเลือกตั้ง มีหน้าที่ดำเนินการจัด กิจกรรมสหกรณ์ มีวาระในการดำเนินงาน 1 ปี การดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์เป็นส่วนหนึ่งของการ จัดการเรียนการสอน เน้นให้นักเรียนปฏิบัติด้วยตนเอง เป็นการลงมือปฏิบัติจริง นอกจากนี้ โรงเรียนยังได้จัดกิจกรรมส่งเสริม คุณลักษณะในด้านความอดทน ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์และ รับผิดชอบ คือ กิจกรรมร้านค้า กิจกรรมออมทรัพย์และกิจกรรมส่งเสริมการผลิต ซึ่งเป็นการจัด กิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจร คณะกรรมการดำเนินงานจะสรุปผลการดำเนินงานเสนอที่ประชุม ใหญ่ ปีละ 1 ครั้ง ก่อนสิ้นปีการศึกษา เมื่อมีประชุมรับหลักการ ก็จะนำเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืน แจกให้กับสมาชิกต่อไป ผลการดำเนินงานด้านคุณภาพ นักเรียนชั้นประถมปีที่ 3-6 ผ่านจุดประสงค์ การเรียนรู้ในสมุด ป.02 เรื่องการรวมกลุ่มและสหกรณ์ร้อยละ 100 ผลการสัมภาษณ์นักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 30 คน มีความรู้เรื่อง สหกรณ์เฉลี่ยร้อยละ 73 และเจตคติต่อกิจกรรม สหกรณ์ เฉลี่ยร้อยละ 88.33 ส่วน ด้านปริมาณ มีสมาชิก 806 คน (ร้อยละ 95) เงินหุ้น 33,797 บาท เงินฝากออมทรัพย์ 46,541 บาท ได้กำไรสุทธิจากการดำเนินงานตลอดทั้งปี 32,370 บาท

2. ปัญหา อุปสรรค ในการจัดกิจกรรมสหกรณ์ โรงเรียนบ้านไผ่(ประถมศึกษา) จาก การสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ และการสังเกตของผู้วิจัย พบปัญหาดังนี้

- 1) ร้านกิจกรรมสหกรณ์มีเนื้อที่จำกัดไม่เพียงพอกับผู้ใช้บริการ
- 2) เจ้าหน้าที่ขายสินค้ามีน้อย สมาชิกมาใช้บริการมากทำให้ดูแลไม่ทั่วถึงและ ให้บริการไม่ทัน

- 3) ด้านการรักษาความสะอาดบริเวณสถานที่ขาดภาชนะรองรับขยะ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539: บทคัดย่อ) ได้ทำการ ประเมินผลโครงการส่งเสริมกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการดำเนินงานโครงการในเชิงระบบ ซึ่งครอบคลุมทั้งด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยการดำเนินงาน กระบวนการดำเนินงาน รวมทั้ง การศึกษากระบวนการดำเนินงาน ผลการดำเนินงาน และผลกระทบจากการดำเนินงานรวมทั้ง การศึกษาปัญหา อุปสรรค แนวทางในการปรับปรุงการดำเนินงานโครงการในช่วงแผนพัฒนา การศึกษา ฉบับที่ 7 (พ.ศ.2535-2539) และเพื่อนำผลการประเมินไปพัฒนาการดำเนินงานโครงการ ในระยะต่อไป ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด 76 คน ศึกษาพิเศษสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ผู้รับผิดชอบโครงการ 76 คน หัวหน้า การประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอจังหวัดละ 3 คน รวม 228 คน ผู้บริหารโรงเรียน ครู และนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดละ 6 โรงเรียน รวม 456 คน และ 4,560 คน ตามลำดับ

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินครั้งนี้ประกอบด้วยเครื่องมือ 3 ชุดได้แก่ แบบสรุปผลการดำเนินงาน ซึ่งศึกษานิเทศก์เป็นผู้ตอบ แบบที่ 2 เป็นแบบสอบถามผู้บริหารการศึกษาระดับจังหวัด อำเภอ และโรงเรียน และแบบที่ 3 มี 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นแบบประเมินผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในระดับโรงเรียน ซึ่งสำรวจจากครูผู้สอน สำหรับส่วนที่ 2 เป็นแบบประเมินนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งประกอบด้วย แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการรวมกลุ่มสหกรณ์ แบบประเมินเจตคติของนักเรียนต่อกิจกรรมสหกรณ์ แบบประเมินพฤติกรรมการออมการณสหกรณ์ของนักเรียน สำหรับครูผู้สอนใช้ประเมินพฤติกรรมนักเรียน

ผลการประเมินพบว่า

1. ด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการดำเนินการนั้น ผู้บริหารการศึกษาเห็นด้วยกับนโยบายในการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษาร้อยละ 100 เห็นว่าควรจัดเป็นกิจกรรมสหกรณ์ให้ครบทุกโรงเรียน ร้อยละ 85.32 ควรจัดกิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจร ร้อยละ 40.45 เห็นว่าระเบียบว่าด้วยการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เหมาะกับสภาพการณ์ปัจจุบัน ร้อยละ 84.24 เห็นว่าการดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์ของโรงเรียนไม่ส่งผลต่อร้านค้าในชุมชนร้อยละ 85.41 การฝึกปฏิบัติจริงนอกเวลาเรียนของโรงเรียนเหมาะสมแล้วร้อยละ 93.76 ควรจัดกิจกรรมสหกรณ์ให้ครอบคลุมนักเรียนทุกระดับชั้นร้อยละ 87.28 กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนลดค่าใช้จ่ายด้านอุปโภคบริโภคได้มาก ร้อยละ 74.56 และเห็นว่าผู้ประกอบการมีความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการจัดกิจกรรมสหกรณ์น้อย ร้อยละ 52.58 แต่ให้ความร่วมมือสนับสนุนให้นักเรียนสมัครเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์ในระดับมาก ร้อยละ 80.24

2. ด้านปัจจัยในการดำเนินงาน ผู้บริหารการศึกษาเห็นว่างบประมาณในการดำเนินการกิจกรรมสหกรณ์ส่วนต่างๆไม่เพียงพอโดยค่าวัสดุได้รับ 1,001 – 5,000 บาทต่อปี เงินอุดหนุนมากกว่า 5,000 บาทขึ้นไป ด้านสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนที่ได้รับเป็นประโยชน์และยังใช้ได้ และด้านพัฒนาบุคลากรโดยการประชุมสัมมนา และการศึกษาดูงาน มีประโยชน์มาก

3. ด้านกระบวนการดำเนินงานในโรงเรียนได้ดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์ ตามคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ โดยมีกระบวนการนิเทศติดตามผลสนับสนุนการดำเนินงานในทุกระดับ และกลุ่มผู้บริหารการศึกษาส่วนใหญ่ เห็นว่าการรายงานผลดำเนินงานโครงการเป็นประโยชน์ครอบคลุมกิจกรรมของโครงการและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อการดำเนินงานโครงการ

4. ด้านผลผลิตโรงเรียนร้อยละ 94.89 จัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน โดยร้อยละ 37.17 จัดแบบครบวงจร และร้อยละ 66.83 จัดแบบทั่วไป ซึ่งสามารถจัดได้ในระดับดี ร้อยละ 67.22 พอใช้ ร้อยละ 26.11 และควรปรับปรุงร้อยละ 6.67 สำหรับด้านคุณภาพนักเรียน นักเรียนเป็นสมาชิกสหกรณ์ร้อยละ 95.13 นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับการรวมกลุ่มและสหกรณ์เป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70.30 โดยมีความรู้ระดับดีร้อยละ 28.06 พอใช้ร้อยละ 55.83 และควรปรับปรุงร้อยละ 16.11 นักเรียนร้อยละ 84.26 มีเจตคติต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ ร้อยละ 11.94 อยู่ในระดับพอใช้ และ

ร้อยละ 0.28 อยู่ในระดับควรปรับปรุง และนักเรียนมีพฤติกรรมอุดมการณ์สหกรณ์ระดับดี ร้อยละ 76.67 ระดับพอใช้ ร้อยละ 21.39 และระดับควรปรับปรุง ร้อยละ 1.94

วิมล แก้วมณีชัย (2542: บทคัดย่อ) ได้วิจัยเกี่ยวกับปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดนครพนม พบว่า

1. โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม มีปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีปัญหาโดยเรียนตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ด้านการประเมินผลด้านการพัฒนา ด้านการดำเนินงานและด้านการจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์ตามลำดับ ส่วนแนวทางแก้ไขปัญหาของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้รับผิดชอบโครงการกิจกรรมสหกรณ์ในบางส่วน คือ การจัดหาเงินทุนเพื่อจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์ให้ทั่วถึง จัดสัมมนาสมาชิกในโรงเรียน มีการนิเทศติดตามผลและให้สมาชิกเพิ่มเงินทุนในการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์

2. ผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้รับผิดชอบโครงการกิจกรรมสหกรณ์ มีทัศนะต่อปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม ไม่แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้าน แต่ด้านการจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์และด้านการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ กลับมีทัศนะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยผู้บริหารโรงเรียน มีปัญหาการปฏิบัติงานกิจกรรมสหกรณ์มากกว่าครู ผู้รับผิดชอบโครงการกิจกรรมสหกรณ์

สรุปได้ว่าปัญหาการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครพนม ตามทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้รับผิดชอบโครงการกิจกรรมสหกรณ์ พบว่า ทั้งผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบโครงการกิจกรรมสหกรณ์จะต้องมีการประชุมปรึกษาหารือกันก่อนว่า ควรจะจัดกิจกรรมสหกรณ์ในรูปแบบใด เพื่อให้เป็นไปตามหลักการ และแนวทางตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกำหนดเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยยึดหลักประชาธิปไตย และความยุติธรรมในการดำเนินงาน

เจษฎาพงษ์ บัวเกษ (2542: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยรูปแบบและปัจจัยที่ทำให้กิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนประถมศึกษา ดำเนินการแบบครบวงจร กรณีศึกษาโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่ารูปแบบการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียน ใช้หนังสือคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2535-2536 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นคู่มือในการจัดดำเนินการโดยมีกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าเป็นแกนนำ ซึ่งสามารถจัดกิจกรรมได้เหมาะสมมาก รองลงมา ทุกโรงเรียนได้จัดทำกิจกรรมสหกรณ์แบบออมทรัพย์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบโครงการสหกรณ์ในโรงเรียนใช้หลักการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง จนสามารถนำองค์การภายนอกเข้ามาร่วมสนับสนุนการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน โดยเน้นรูปแบบการบริการที่กำหนดเวลา และมีขั้นตอนรวมทั้งระบบการจัดการที่ชัดเจนจนทำให้เกิดรูปแบบที่โรงเรียน

ดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจรในโรงเรียนได้เหมาะสมมาก ปัจจัยในการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา ที่สามารถดำเนินการได้แบบครบวงจรมาจากผู้บริหารสถานศึกษา เพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการใช้หลักการบริหารพิจารณาบุคลากรเข้าสู่งานโดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถและการยอมรับของเพื่อนร่วมงาน ใช้นโยบายการจัดกิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจรและต่อเนื่อง โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมสหกรณ์รูปแบบร้านค้า โรงเรียนปฏิบัติได้เหมาะสมมาก โดยมีขนาดและที่ตั้งสหกรณ์โรงเรียนเป็นปัจจัยที่สำคัญในการทำกิจกรรมในโรงเรียนปฏิบัติได้เหมาะสมมาก แล้วส่งผลให้สหกรณ์โรงเรียนสามารถบริการสมาชิกได้มาก รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการส่งเสริมการออมทรัพย์ ซึ่งโรงเรียนประถมศึกษาสามารถปฏิบัติได้มาก โดยมีปัจจัยด้าน ผู้บริหารและคณะครูทุกคนให้ความสำคัญ และสนับสนุนการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนมากจนทำให้โรงเรียนประถมศึกษาดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์ได้แบบครบวงจร

สรุปได้ว่าในขั้นการจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์ ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมสหกรณ์ ต่างเข้าใจวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงาน โดยในขั้นการดำเนินงานกิจกรรมสหกรณ์ ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบ ได้จัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนสอดคล้องกันกับแนวกำหนดของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยสภาพปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางส่วนในขั้นการประเมินผลกิจกรรมสหกรณ์ ครูทั้งสองกลุ่มเห็นว่ากิจกรรมสหกรณ์ให้ประโยชน์ที่ไม่แตกต่างกัน

ประหยัด จันทรสุโข (2544: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 พบว่า พบว่าวิจัยพบว่า สภาพการจัดกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการบริหารงานทั่วไปมีการกำหนดระเบียบข้อบังคับว่าด้วยกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียน โดยกำหนดให้อยู่ในความรับผิดชอบของผู้ช่วยผู้บริหารหรือหัวหน้าฝ่ายบริหาร ด้านการจัดบุคลากรดำเนินการ กำหนดให้ที่ประชุมใหญ่เลือกคณะกรรมการดำเนินการจากสมาชิก และคณะกรรมการดำเนินการทำการพิจารณาคัดเลือกผู้จัดการ ด้านปัจจัยมีเอื้อต่อการดำเนินการคือ กำหนดสถานที่ตามความพร้อมของอาคาร การสนับสนุน และอำนวยความสะดวกและการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการดำเนินงาน ด้านการบริการ คือส่งเสริมให้จัดสินค้าราคาถูก และจำเป็นต่อการเรียนการสอน จัดกิจกรรมชุมนุมสหกรณ์ เผยแพร่ความรู้ด้านหลักการสหกรณ์ เมื่อสิ้นปีทางบัญชีมีการจ่ายเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืน และด้านการเงินและบัญชี มีการออกหุ้นเพื่อใช้เป็นทุนในการดำเนินการ มีบัญชีประเภทต่างๆ และมีเจ้าหน้าที่ตรวจรับสินค้า ส่วนปัญหาด้านการบริการงานทั่วไปคือ การฝึกงานของนักเรียน ปัญหาด้านการจัดการบุคลากรดำเนินการ คือ บุคลากรมีจำนวนชั่วโมงการสอนมากไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างเต็มที่ สำหรับปัญหาด้านปัจจัย ที่เอื้อต่อการดำเนินการ คือ ขาดบุคลากรช่วยงาน รวมทั้งไม่ได้รับการส่งเสริมด้านขวัญและกำลังใจเพียงพอ สำหรับปัญหาด้านการบริการ คือเวลาสำหรับจำหน่ายสินค้ามีน้อย และปัญหาด้านการเงินและบัญชี คือ ขาดความรู้ด้านการทำบัญชี

อนิรุทธิ์ บัวทอง (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของบุคลากรต่อ กิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเพชรบุรี พบว่า

- 1) บุคลากรที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าใน โรงเรียนขยายทางการศึกษา ทั้ง 3 ด้าน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01
- 2) บุคลากรที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าใน โรงเรียนขยายทางการศึกษาทั้ง 3 ด้าน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการดำเนินการและบริการของสหกรณ์ร้านค้า และด้านการ ประเมินผลของกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ส่วนด้านการ ส่งเสริมความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ร้านค้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 3) บุคลากรที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าใน โรงเรียนขยายทางการศึกษาทั้ง 3 ด้าน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01

อรัญ คล้าชื่น (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานการจัดกิจกรรมสหกรณ์ ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบและครูทั่วไป มีปัญหาในการดำเนินงานจัด กิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนประถมศึกษาโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็น รายด้านพบว่า ด้านการจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์ ด้านการพัฒนางานกิจกรรมสหกรณ์และด้านการ ประเมินผลกิจกรรมสหกรณ์ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการดำเนินงานกิจกรรม สหกรณ์มีปัญหในระดับน้อย
- 2) ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบและครูทั่วไป มีปัญหาในการดำเนินงานจัด กิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนประถมศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
- 3) ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบ และครูทั่วไปที่มีเพศต่างกัน มีปัญหาในการ ดำเนินงานจัดกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนประถมศึกษาโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ
- 4) ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบ และครูทั่วไปที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ต่างกันมีปัญหาในการดำเนินงานจัดกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนประถมศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01
- 5) ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบ และครูทั่วไปที่สังกัดขนาดโรงเรียนต่างกัน มีปัญหาในการดำเนินงานจัดกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนประถมศึกษาโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการประเมินผลกิจกรรม สหกรณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และด้านการพัฒนางานกิจกรรมสหกรณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

6) ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบ และครูทั่วไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาทั่วไปในการดำเนินงานจัดกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนประถมศึกษา คือครูแต่ละคนต้องมีหน้าที่สอนและรับผิดชอบงานด้านอื่นๆ ทำให้มีเวลามาดำเนินงานสหกรณ์น้อย และในส่วนของนักเรียนนั้นก็ไม่มีเวลามาปฏิบัติงานสหกรณ์ เนื่องจากมีกิจกรรมมาก ส่วนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมคือให้มีการจัดอบรมครูหรือเจ้าหน้าที่ เพื่อให้มีความเข้าใจในงานสหกรณ์โรงเรียนดียิ่งขึ้น

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

บราวน์ (อรัทัย หอมทรัพย์. 2537: 49-50; อ้างอิงจากBrown. 1979: 3700-A) ได้ศึกษาเรื่อง “The Role of Cooperation in Alleviating Longterm Rural Poverty: A Case Study in Hancock County Georgia” การสำรวจทำโดยแจกแบบสอบถามและสัมภาษณ์ผู้ที่อยู่ในชนบท 181 คน ทดสอบ สมมุติฐานโดยหาความสัมพันธ์ระหว่างความยากจนในชนบทกับนโยบายการช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ และการสหกรณ์

หลักการเปรียบเทียบ 2 สิ่งนี้ พบว่าการสหกรณ์มีส่วนมากที่สุดที่ช่วยพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และการมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินแต่บางส่วนมาจากนโยบายและการมีกรรมสิทธิ์ในที่ดิน และบางส่วนมาจากนโยบายช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์

ผลการพิสูจน์ด้านเศรษฐกิจ พบว่า สหกรณ์ในท้องถิ่นยากจนสามารถเป็นสื่อในการเพิ่มทุนทรัพย์ให้สูงขึ้น ขยายความสามารถความชำนาญด้านเครื่องจักรกลเป็นสื่อในการขยายความเป็นเจ้าของโดยการใช้ที่ดินสาธารณะทำธุรกิจเล็กๆ เป็นรูปแบบขององค์กรที่สามารถทำให้คนมีศักดิ์ศรี และสกัดกั้นการเพิ่มเงินตรา ยึดครองที่ดิน ให้การศึกษา การฝึกงาน เพิ่มผลด้านอาหาร สินค้าและบริการ และมีตลาดสำหรับผลผลิตในเมืองนี้

การวิจัยนี้ไม่สามารถบอกได้ว่า การสหกรณ์แต่ลำพังจะช่วยแก้ปัญหาความยากจนได้แต่การสหกรณ์มีบทบาทมากในการแก้ปัญหาความยากจนในระดับต่อไป

คาราปิโก (อนิรุทธ์ บัวทอง. 2545: 31; อ้างอิงจาก Carapico.1984: 289-A-290-A) ศึกษาในเรื่อง “The Political Economic of Self-Help: Development Cooperatives in Yemen Arab Republic” โดยการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์มีจุดประสงค์เพื่อพิสูจน์ให้เห็นว่าประเทศที่ได้รับการพัฒนาน้อยสามารถช่วยเหลือตนเองได้โดยระบบสหกรณ์ เช่น ในเมืองเยเมนเหนือ (North Yemen) ระบบสหกรณ์ขยายความเจริญในด้านต่างๆ เช่น มีสนามบิน การศึกษา การไฟฟ้า การประปา จากการศึกษาประวัติศาสตร์ พบว่า เยเมนเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำอย่างหนักตั้งตั้งแต่ปี ค.ศ.1962 จึงเกิดการปฏิวัติเรียกร้องให้มีสวัสดิการ การช่วยเหลือด้านทรัพยากร เปิดการค้ากับต่างประเทศคือ ซาอุดีอาระเบีย เงินช่วยเหลือหลายล้านดอลลาร์ถูกระงับไป คนงานในประเทศซาอุดีอาระเบียหมดสัญญาจ้างโดยกะทันหัน ถูกส่งกลับประเทศ ภาวะการเงินต่ำ เก็บภาษีไม่ได้ ระบบธนาคารล้มเหลว จึงเกิดความเคลื่อนไหวทางด้านการสหกรณ์ขึ้น รายงานของสมาคมแสดงให้เห็นว่าถนนสายสำคัญๆในชนบทหลายสายโรงเรียนและโครงการอื่นอีกมากมายที่ได้รับเงินให้การช่วยเหลือจากสมาคมสหกรณ์ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ความเจริญต่างๆ ที่เกิดขึ้นทั้งในเมืองหลวง

หัวเมืองและชนบทถิ่นทุรกันดาร มีส่วนจากการสหกรณ์ทั้งสิ้น ซึ่งเป็นการประกาศให้ประชาชาติในประเทศด้อยพัฒนาได้ทราบถึงความสำคัญของสหกรณ์

จากงานวิจัยดังกล่าว พบสรุปได้ว่า การสหกรณ์นั้นเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้เจริญรุดหน้าได้ ควรได้รับการปลูกฝังหลักการและอุดมการณ์สหกรณ์ให้เยาวชนตั้งแต่อยู่ในวัยเด็ก ซึ่งศึกษาอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา แต่ในการจัดกิจกรรมสหกรณ์ยังประสบปัญหาหลายด้าน เช่น สมาชิกขาดความรู้ความเข้าใจในหลักการ เจ้าหน้าที่ขาดประสบการณ์ทางด้านธุรกิจผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องไม่ให้การสนับสนุนเท่าที่ควร ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า ถึงแม้กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษาจะมีปัญหาอยู่บ้าง แต่ถ้าผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบโครงการเห็นความสำคัญและช่วยกันปรับปรุงแก้ไข เชื่อได้ว่ากิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนจะพัฒนาไปได้ไกลกว่านี้มากทีเดียว

เนวิลล์และอลิซาเบธ (อนิรุทธ์ บัวทอง, 2545: 31;อ้างอิงจาก Neville and Elizabeth.1991: Abstract) ได้ทำการศึกษาลักษณะและคุณภาพของการสอนเชิงสหกรณ์ในห้องเรียน โดยศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงวิธีการสอนจากแบบเดิม คือ เน้นที่การเรียนรู้ส่วนบุคคลมาเป็นแบบกลุ่มหรือเชิงสหกรณ์ ซึ่งผู้ศึกษาได้คัดเลือกศึกษานักเรียนระดับประถมศึกษาในประเทศอังกฤษจำนวน 15 คน ซึ่งมีอายุระหว่าง 4-11 ปี เป็นนักเรียนที่ได้รับการสอนแนวใหม่ จากผลการวิจัยดังกล่าว พบว่า การสหกรณ์นั้นเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้เจริญก้าวหน้าได้ ควรได้รับการปลูกฝังหลักการและอุดมการณ์ให้แก่เยาวชน ตั้งแต่อยู่ในวัยเด็กซึ่งศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา แต่ในการจัดกิจกรรมสหกรณ์ยังประสบปัญหาหลายด้าน เช่น ขาดอาคารที่เหมาะสม สมาชิกขาดความรู้ความเข้าใจในหลักสหกรณ์ เจ้าหน้าที่ยังขาดประสบการณ์ทางด้านธุรกิจ ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องไม่ให้การสนับสนุนเท่าที่ควร อาจกล่าวได้ว่าแม้กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนจะมีปัญหาอยู่บ้างแต่ถ้าผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบโครงการตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญและช่วยกันปรับปรุงแก้ไข เชื่อได้ว่ากิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนจะพัฒนาได้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างแน่นอน

บทที่ 3

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาในประเด็นต่าง ๆ ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูล
5. สถิติวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาครั้งนี้ เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูผู้สอน ครูวิชาการ นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6) จำนวน 1,019 คน นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) จำนวน 804 คน และผู้ปกครองของนักเรียนจำนวน 1,470 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง คือ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูผู้สอน ครูวิชาการ นักเรียนและผู้ปกครองของนักเรียนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรีเขต 1 ในปีการศึกษา 2549 โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 ชุด ชุดแรกเป็นผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูผู้สอน ครูวิชาการ ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจง โรงเรียนละ 4 คน รวม 56 คน ส่วนผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 286 คน ได้มาโดยการสุ่มตามจำนวนนักเรียน ชุดที่สอง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ได้มาโดยการสุ่มโรงเรียนแล้วสุ่มห้องเรียน ตามตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างสำหรับค่าเฉลี่ยของประชากรที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2547.เอกสารประกอบการสอน ; อ้างอิงจาก ศิริชัย กาญจนวาสีและคณะ. 2537: 105) ได้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 392 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 405 คน ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดโรงเรียน

ลำดับ ที่	โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพชรบุรี เขต 1	ประชากร				ผู้ปกครอง	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
		ผู้บริหารโรงเรียน	ครู ผู้รับผิดชอบ	ครูผู้สอน	ครูวิชาการ		น.ร.	น.ร.	น.ร.	น.ร.
							ช่วง ชั้นที่ 2 ป.4-6	ช่วง ชั้นที่ 3 ม.1-3	ช่วง ชั้นที่ 2 ป.4-6	ช่วง ชั้นที่ 3 ม.1-3
ขนาดเล็ก										
1.	โรงเรียนวังตะโก (ชื่องประชาพิทักษ์)	1	1	1	1	64	38	26	33	-
2.	โรงเรียนบ้านดอนมะขามช้าง	1	1	1	1	52	22	30	-	40
3.	โรงเรียนวัดลาดโพธิ์(รวมราษฎร์วิทยาคาร)	1	1	1	1	99	46	53	46	-
4.	โรงเรียนวัดนอกปากทะเล	1	1	1	1	72	48	24	15	19
ขนาดกลาง										
5.	โรงเรียนวัดหนองหว้า (เสถียรสาร)	1	1	1	1	59	32	27	-	40
6.	โรงเรียนหาดเจ้าสำราญ(พรหมานุกุล)	1	1	1	1	129	50	79	50	39
7.	โรงเรียนวัดนาพรหม(มนมหาวิทยาคาร)	1	1	1	1	124	61	63	-	63
8.	โรงเรียนวัดลัด (บางตะบูนวิทยา)	1	1	1	1	64	39	25	11	25
9.	โรงเรียนวัดเกาะแก้ว	1	1	1	1	86	46	40	19	20
ขนาดใหญ่										
10	โรงเรียนวัดขุนไทร (ผดุงวิทยา)	1	1	1	1	166	95	71	32	30
11.	โรงเรียนบ้านท่าแร่(สหราษฎร์)	1	1	1	1	218	116	102	45	36
12.	โรงเรียนวัดไทรทอง(สาครราษฎร์สงเคราะห์)	1	1	1	1	216	103	113	35	39
13.	โรงเรียนบ้านบางแก้ว	1	1	1	1	228	117	111	34	35
14.	โรงเรียนวัดต้นสน (เรียววิทยา)	1	1	1	1	262	222	40	72	19
	รวม	14	14	14	14	1470	1019	804	392	405

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ฉบับ เป็นแบบสอบถามชนิดประเมินค่า 5 อันดับ (Rating Scale) และตามด้วยคำถามปลายเปิดโดยแต่ละฉบับมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูผู้สอน ครูวิชาการ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินงาน ด้านปัจจัยการดำเนินงาน ด้านกระบวนการดำเนินงาน แบบสอบถามชุดนี้มี 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดประเมินค่า 5 อันดับ (Rating Scale) จำนวน 46 ข้อ

ส่วนที่ 3 สอบถามด้วยคำถามปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม เกี่ยวกับสภาพปัญหาทั่วไปและข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงโครงการการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน มีจำนวน 1 ข้อ

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน แบบสอบถามชุดนี้มี 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ในด้านผลผลิต โดยใช้แบบสอบถามชนิดประเมินค่า 5 อันดับ (Rating Scale) จำนวน 19 ข้อ

การแปลความหมายคะแนน

คะแนน 4.50 – 5.00 หมายถึง ระดับ ดีมาก / มากที่สุด

คะแนน 3.50 – 4.49 หมายถึง ระดับ ดี / มาก

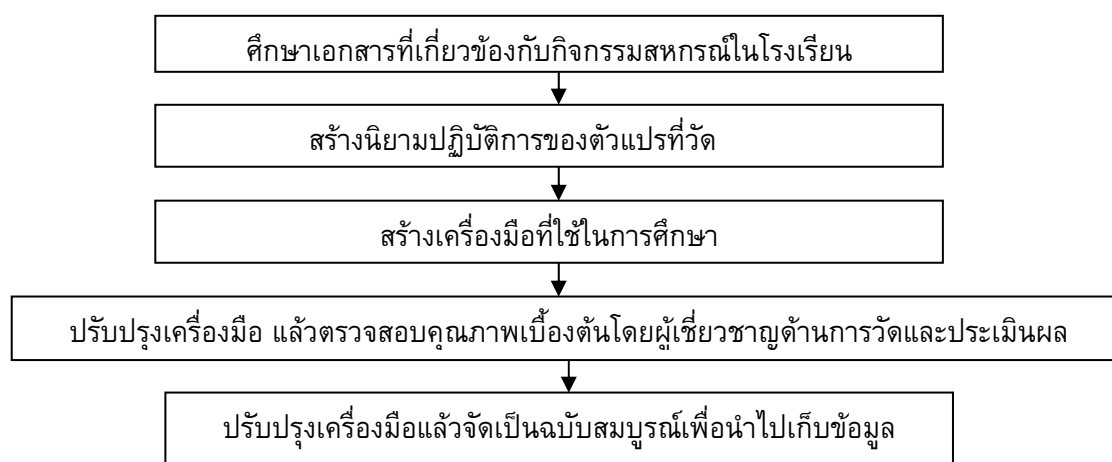
คะแนน 2.50 – 3.49 หมายถึง ระดับ ปานกลาง

คะแนน 1.50 – 2.49 หมายถึง ระดับ ดีน้อย / น้อย

คะแนน 1.00 – 1.49 หมายถึง ระดับ ไม่ดี / น้อยที่สุด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาตามขั้นตอนดังนี้

ภาพประกอบ 5 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยมีทั้งหมด 2 ฉบับ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือโดยดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อาทิ เช่น ปัญหาการดำเนินงานจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี ของอรทัย คล้าชื่น (อรทัย คล้าชื่น. 2545: สารนิพนธ์) ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูและนักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ของวรรณิ์ ไทยานันท์. (วรรณิ์ ไทยานันท์. 2531: วิทยานิพนธ์) การประเมินผลโครงการส่งเสริมกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด-อุบลราชธานี ของ อรทัย หอมทรัพย์ (อรทัย หอมทรัพย์. 2537: วิทยานิพนธ์)

2. ศึกษาเอกสารวิธีการจัดกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนจากคู่มือการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษา ของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546) การส่งเสริมกิจกรรมสหกรณ์ ของ กรมส่งเสริมสหกรณ์ (กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2532) การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของกรมวิชาการ (กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. 2546)

3. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือ แบบสอบถามชนิดประเมินค่า 5 อันดับ (Rating Scale) จากประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือการประเมินการศึกษาของ บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2545 : หน่วยที่ 3)

4. เขียนนิยามศัพท์ปฏิบัติการ

5. สร้างข้อกระทงความตามนิยามศัพท์ปฏิบัติการ

6. หาความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ประเมินวิเคราะห์ดัชนี IOC (Item-Operational Definition Congruence Index) ทั้ง 2 ฉบับ มีรายละเอียดดังนี้

- ฉบับที่ 1 คัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนี IOC ที่มีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ทั้งหมด 46 ข้อ มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.80 - 1.00

- ฉบับที่ 2 คัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนี IOC ที่มีค่าตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ทั้งหมด 20 ข้อ มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.80 - 1.00

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้(Try out) และวิเคราะห์อำนาจจำแนกของข้อคำถามรายข้อ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ $r_{\text{Item Total}}$ แล้วคัดเลือกข้อที่มี r ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป มีรายละเอียดดังนี้

- ฉบับที่ 1 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ $r_{\text{Item Total}}$ ตั้งแต่ .229 - .779 ทั้งหมด 46 ข้อ

- ฉบับที่ 2 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ $r_{\text{Item Total}}$ ตั้งแต่ .243 - .778 ทั้งหมด 19 ข้อ

8.วิเคราะห์ความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค (Cronbach Coefficient Alpha) มีรายละเอียดดังนี้

- ฉบับที่ 1 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .955
- ฉบับที่ 2 มีค่าความเชื่อมั่นแบบสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .886

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยประสานงานโดยเดินทางไปยังโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 จำนวน 14 โรงเรียน และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษา
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance)
2. ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสอบถามปลายเปิด ใช้วิเคราะห์เนื้อหาการจัดกลุ่มรายการเรื่องที่สอดคล้องหรือแตกต่างกัน หาค่าความถี่และร้อยละ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน
 - 1.1 ค่าความถี่ร้อยละของแบบสอบถาม
 - 1.2 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ใช้สูตร (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2548: 16)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

- เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
- $\sum X$ แทน ผลรวมค่าคะแนนทั้งหมด
- N แทน จำนวนคะแนนทั้งหมด

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตร
(บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2548: 16)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
 $(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 N แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ (แบบสอบถาม)

2.1 หาค่าความเที่ยงตรงเชิงพินิจรายข้อและทั้งฉบับ

- ค่าความเที่ยงตรงเชิงพินิจรายข้อ IOC (Item-Operational Definition Congruence Index) ใช้สูตร (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2548: 1)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามปฏิบัติการ
 $\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 หาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{ItemTotal}$)
 ของคะแนนของข้อคำถามกับคะแนนรวมจากข้ออื่น ๆ แล้วคัดเลือกข้อที่มี ค่า r ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป
 ใช้สูตร (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2548: 4)

$$r_{ItemTotal} = \frac{n\sum IT - \sum I\sum T}{\sqrt{[n\sum I^2 - (\sum I)^2][n\sum T^2 - (\sum T)^2]}}$$

n แทน จำนวนคนในกลุ่ม
 I แทน คะแนนของข้อคำถามหรือ Item
 T แทน คะแนนผลรวมของข้ออื่น ๆ ที่เหลือทุกข้อหรือ Total

2.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแต่ละฉบับ จากค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น (Reliability Coefficient) โดยใช้สูตร สัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient - α) ของครอนบัค ใช้สูตร (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2548: 14)

$$r_{tt} \quad \alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_x^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด

K แทน จำนวนส่วนย่อยหรือจำนวนข้อคำถามของเครื่องมือวัด

S_i^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละส่วนย่อยหรือแต่ละข้อ

S_x^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับของเครื่องมือวัด

3. การเปรียบเทียบการศึกษาการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ระหว่างกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่สองกลุ่มขึ้นไป โดยวิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One – way Analysis of Variance) ใช้สูตร (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2548: 26)

$$F = \frac{MS_A}{MS_w}$$

เมื่อ F แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการแจกแจงแบบเอฟ

MS_A แทน ส่วนเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองระหว่างกลุ่ม

MS_w แทน ส่วนเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองภายในกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ซึ่งได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับความมุ่งหมายของการวิจัยที่กำหนดไว้ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการสื่อความหมายที่ตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน (Standard Deviation)
N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
df	แทน	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

- 1.1 ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับที่ 1
- 1.2 ผู้ตอบแบบสอบถามฉบับที่ 2

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน 4 ด้าน

- 2.1 ด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินงาน
- 2.2 ด้านปัจจัยการดำเนินงาน
- 2.3 ด้านกระบวนการดำเนินงาน
- 2.4 ด้านผลผลิต

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน 4 ด้าน

- 3.1 ด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินงาน
- 3.2 ด้านปัจจัยการดำเนินงาน
- 3.3 ด้านกระบวนการดำเนินงาน
- 3.4 ด้านผลผลิต

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ตอนนี้เป็นวิเคราะห์หาจำนวน และค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ฉบับที่ 1 และฉบับที่ 2 ดังแสดงในตาราง 2 และตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามฉบับที่ 1 จำแนกตามสถานภาพ ขนาดโรงเรียน

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	รวม	ร้อยละ	รวม
1. สถานภาพ				
ผู้บริหารโรงเรียน	14		4.1	
ครูผู้รับผิดชอบโครงการ	14		4.1	
ครูผู้สอน	14	342	4.1	100
ครูวิชาการ	14		4.1	
ผู้ปกครองของนักเรียน	286		83.6	
2. ขนาดของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา				
โรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนต่ำกว่า 120 คน	92		26.9	
โรงเรียนขนาดกลาง มีนักเรียน 121-299 คน	152	342	44.4	100
โรงเรียนขนาดใหญ่ มีนักเรียน 300 คนขึ้นไป	98		28.7	

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 2 เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม ฉบับที่ 1 จำนวน 342 คน มีลักษณะดังนี้

1. สถานภาพกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้ปกครองของนักเรียน จำนวน 286 คน คิดเป็นร้อยละ 83.6 รองลงมาเป็นผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูผู้สอน และครูวิชาการ อย่างละ 14 คน คิดเป็นร้อยละ 4.1

2. ขนาดของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 44.4 รองลงมาคือโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 28.7 และโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 26.9

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของนักเรียนผู้ตอบแบบสอบถามฉบับที่ 2 จำแนกตามช่วงชั้นเรียน

ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน	จำนวน	รวม	ร้อยละ	รวม
1. ช่วงชั้นเรียนที่ศึกษา				
ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6	392	797	49.2	100
ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1- 3	405		50.8	
2. เคยปฏิบัติหน้าที่ในกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน				
เคยทำ	391	797	49.1	100
ไม่เคยทำ	406		50.9	
3. ปัจจุบันทำหน้าที่ในกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน				
ทำ	290	797	36.4	100
ไม่ได้ทำ	507		63.6	
4. ความรู้สึกเกี่ยวกับสหกรณ์โดยทั่วไป				
สนใจมาก	686	797	86.1	100
ไม่สนใจ	111		13.9	
5. นักเรียนคิดว่าโรงเรียนควรจัดกิจกรรมสหกรณ์หรือไม่				
ควรจัด	775	797	97.2	100
ไม่ควรจัด	22		2.8	
6. ขนาดของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา				
โรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนต่ำกว่า 120 คน	216	797	27.1	100
โรงเรียนขนาดกลาง มีนักเรียน 121-299 คน	352		44.2	
โรงเรียนขนาดใหญ่ มีนักเรียน 300 คนขึ้นไป	229		28.7	

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 3 เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามฉบับที่ 2 จำนวน 797 คน มีลักษณะดังนี้

1. ช่วงชั้นเรียนของกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 392 คน คิดเป็นร้อยละ 49.2 และเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 405 คน คิดเป็นร้อยละ 50.8

2. นักเรียนที่เคยปฏิบัติหน้าที่กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนจำนวน 391 คน คิดเป็นร้อยละ 49.1 และเป็นนักเรียนที่ไม่เคยปฏิบัติหน้าที่กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน จำนวน 406 คน คิดเป็นร้อยละ 50.9

3. นักเรียนที่ปัจจุบันปฏิบัติหน้าที่กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนจำนวน 290 คน คิดเป็นร้อยละ 36.4 และเป็นนักเรียนที่ปัจจุบันไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน จำนวน 507 คน คิดเป็นร้อยละ 63.6

4. ความรู้สึกเกี่ยวกับสหกรณ์ในโรงเรียนโดยทั่วไป นักเรียนส่วนใหญ่รู้สึกสนใจมาก จำนวน 686 คน คิดเป็นร้อยละ 86.1 และไม่สนใจจำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 13.9

5. นักเรียนมีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมสหกรณ์ จำนวน 775 คน คิดเป็นร้อยละ 97.2 และไม่ควรจัดจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 2.8

6. ขนาดของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 352 คน คิดเป็นร้อยละ 44.2 รองลงมาคือโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 229 คน คิดเป็นร้อยละ 28.7 และรองลงมาคือโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 216 คน คิดเป็นร้อยละ 27.1

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

2.1 ผลการศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์รายด้านและโดยรวม

การวิเคราะห์ข้อนี้ผู้วิจัยนำผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินงาน ด้านปัจจัยการดำเนินงาน ด้านกระบวนการดำเนินงาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบ ครูผู้สอน ครูวิชาการ และผู้ปกครอง และด้านผลผลิต ตามความคิดเห็นของนักเรียนมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวมและแยกเป็นรายด้าน

การจัดกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน	N	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินงาน	342	3.76	0.71	ดี
2. ด้านปัจจัยการดำเนินงาน	342	3.80	0.71	ดี
3. ด้านกระบวนการดำเนินงาน	342	3.83	0.69	ดี
รวม	342	3.80	0.67	ดี
4. ด้านผลผลิต	787	3.69	0.57	ดี
รวม	787	3.69	0.57	ดี

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 4 พบว่าผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูผู้สอน ครูวิชาการ และผู้ปกครองของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.80$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับดี เรียงลำดับดังนี้ด้านกระบวนการดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.83$) ด้านปัจจัยการดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.80$) ด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.76$) และผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนตามความคิดเห็นของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.69$)

2.2 ผลการศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนเป็นรายข้อในแต่ละด้าน

การวิเคราะห์ข้อนี้ผู้วิจัยนำคะแนนความคิดเห็นมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายข้อ โดยแยกเป็นตอนๆดังนี้

2.2.1 การวิเคราะห์คะแนนผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินงานเป็นรายข้อ ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบ ครูผู้สอน ครูวิชาการ และผู้ปกครองด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินงาน เป็นรายข้อ

ด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนมีความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	3.78	0.86	ดี
2. การกำหนดนโยบายในการจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์มุ่งเน้นประโยชน์ทางการศึกษา	3.76	0.85	ดี
3. การจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้	3.68	0.91	ดี
4. เปิดโอกาสให้ครูและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์	3.72	0.99	ดี
5. มีการสำรวจข้อมูลก่อนการจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์	3.68	1.03	ดี
6. ผู้บริหาร คณะครู นักเรียนควรมีส่วนในการกำหนดนโยบายวัตถุประสงค์ของกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน	3.87	0.92	ดี
7. ผู้บริหาร คณะครู นักเรียนควรมีความรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน	4.01	0.92	ดี
8. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมสหกรณ์ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน	3.61	0.94	ดี
9. การบริหารกิจกรรมสหกรณ์เป็นไปตามหลักการและวิธีการสหกรณ์	3.75	0.96	ดี
รวม	3.76	0.71	ดี

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 5 พบว่าผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบ ครูผู้สอน ครูวิชาการ และผู้ปกครองของนักเรียน ด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินงานเป็นรายข้อ มีค่าอยู่ในระดับดีทุกข้อ มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.68 - 4.01 โดยสามอันดับแรก ได้แก่ ผู้บริหาร คณะครู นักเรียนควรมีความรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.01$) ผู้บริหาร คณะครู นักเรียนควรมีส่วนในการกำหนดนโยบายวัตถุประสงค์ของกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ($\bar{X} = 3.87$) และการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนมีความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 3.78$) ตามลำดับ

2.2.2 การวิเคราะห์คะแนนผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนด้านปัจจัยการดำเนินงานเป็นรายข้อ ดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบ ครูผู้สอน ครูวิชาการ และผู้ปกครอง ด้านปัจจัยในการดำเนินงาน เป็นรายข้อ

ด้านปัจจัยในการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
10. มีการสำรวจความพร้อมเกี่ยวกับบุคลากรก่อนการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์	3.82	0.91	ดี
11. เปิดโอกาสให้ครูและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์	3.66	1.00	ดี
12. การกำหนดตัวครูผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมสหกรณ์เป็นไปความรู้ความสามารถ	3.84	0.91	ดี
13. จัดบุคลากรได้เหมาะสมและเพียงพอต่อความรับผิดชอบจัดการกิจกรรมสหกรณ์	3.73	0.95	ดี
14. ผู้บริหารให้ความสำคัญในการจัดหาทุนและงบประมาณจากภายนอก	3.60	0.96	ดี
15. ได้รับงบประมาณสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนจากหน่วยงานท้องถิ่น	3.51	1.12	ดี
16. มีการวางแผนเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่ในการจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์	3.86	0.89	ดี
17. มีการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่จะซื้อสินค้าก่อนการจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์	3.78	0.93	ดี
18. มีการจัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ในการดำเนินงานของสหกรณ์	3.74	0.91	ดี
19. ตู้อเอกสารและชั้นวางสินค้าเพียงพอต่อการดำเนินงานของสหกรณ์	3.74	0.97	ดี
20. มีสถานที่เป็นสัดส่วนและมีป้ายบอกชื่อกิจกรรม	3.80	1.04	ดี
21. มีการจัดเวลาในการให้บริการของสหกรณ์กำหนดไว้เหมาะสม	3.90	0.91	ดี
รวม	3.80	0.71	ดี

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 6 พบว่าผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบ ครูผู้สอน ครูวิชาการ และผู้ปกครองของนักเรียน ด้านปัจจัยการดำเนินงานเป็นรายข้อ มีค่าอยู่ในระดับดีทุกข้อ มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 – 3.90 โดยสามอันดับแรก ได้แก่ การจัดเวลาในการให้บริการของสหกรณ์กำหนดไว้เหมาะสม ($\bar{X} = 3.90$) มีการวางแผนเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่ในการจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์ ($\bar{X} = 3.86$) การกำหนดตัวครูผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมสหกรณ์เป็นไปตามความรู้ความสามารถ ($\bar{X} = 3.84$) ตามลำดับ

2.2.3 การวิเคราะห์คะแนนผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ด้านกระบวนการดำเนินงานเป็นรายข้อ ดังในตาราง 7

ตาราง 7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบ ครูผู้สอน ครูวิชาการ และผู้ปกครองนักเรียน ด้านกระบวนการดำเนินงาน เป็นรายข้อ

ด้านกระบวนการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
22. มีการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน	4.04	0.95	ดี
23. ผู้บริหารมีการติดตาม ควบคุม กำกับดูแลการจัดกิจกรรม	3.86	0.90	ดี
24. มีการประชุมตามระเบียบข้อบังคับของการจัดกิจกรรม	3.79	0.98	ดี
25. สมาชิกได้เข้าร่วมการประชุมใหญ่	3.68	1.07	ดี
26. มีการแสดงความคิดเห็นของคณะกรรมการและสมาชิกในที่ประชุมใหญ่	3.63	1.07	ดี
27. มีการส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์	4.03	0.98	ดี
28. มีการให้บริการจำหน่ายสินค้าแก่สมาชิก	3.89	0.96	ดี
29. มีการจัดทำเอกสารและงานธุรการของสหกรณ์	3.61	1.01	ดี
30. มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสหกรณ์	3.80	0.98	ดี
31. มีการจัดหาสินค้าเพียงพอกับความต้องการของสมาชิก	3.77	1.02	ดี
32. มีการส่งเสริมความรู้ทักษะในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า	3.74	0.95	ดี
33. สินค้ามีการกำหนดราคาและจัดวางเป็นหมวดหมู่	3.87	1.01	ดี
34. สินค้าที่จำหน่ายสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน	3.80	0.97	ดี
35. มีการจัดสรรเงินปันผลและกำไรจากกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า	4.07	0.95	ดี
36. มีการจัดทำบัญชีการเงิน เช่น บัญชีรับจ่าย บัญชีเงินสด	3.97	1.01	ดี
37. เจ้าหน้าที่สหกรณ์มีความรู้และความชำนาญในการปฏิบัติงานด้านการเงินและการบัญชี	4.01	0.91	ดี
38. การประเมินผลกิจกรรมสหกรณ์เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้	3.73	0.82	ดี
39. วิธีการประเมินผลกิจกรรมสหกรณ์เป็นไปตามขั้นตอนการประเมิน	3.76	0.90	ดี

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้านกระบวนการดำเนินงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
40. คณะกรรมการประเมินผลมีความรู้ความเข้าใจและทำการประเมินผลกิจกรรมสหกรณ์อย่างต่อเนื่อง	3.75	0.88	ดี
41. คณะกรรมการประเมินผลกิจกรรมสหกรณ์มีอิสระในการดำเนินงาน	3.65	0.93	ดี
44. การนิเทศติดตามผลกิจกรรมสหกรณ์มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง	3.58	0.96	ดี
45. มีการจัดสรรเงินปันผลและกำไรจากกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า	4.03	0.95	ดี
46. นำข้อเสนอแนะของสมาชิกไปใช้ในการวางแผนพัฒนางานกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนต่อไป	3.83	1.03	ดี
รวม	3.83	0.69	ดี

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 7 พบว่า ผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบ ครูผู้สอน ครูวิชาการ และผู้ปกครองของนักเรียน ด้านกระบวนการดำเนินงานเป็นรายข้อ มีค่าอยู่ในระดับดีทุกข้อ มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.58–4.07 โดยสามอันดับแรก ได้แก่ มีการจัดสรรเงินปันผลและกำไรจากกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า ($\bar{X} = 4.07$) มีการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.04$) มีการส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ ($\bar{X} = 4.03$) ตามลำดับ

2.2.4 การวิเคราะห์คะแนนผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนด้านผลผลิตเป็นรายข้อ ดังแสดงในตาราง 8

ตาราง 8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามความคิดเห็นของนักเรียน ด้านผลผลิต เป็นรายข้อ

ด้านผลผลิต	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.นักเรียนสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์เพราะเลื่อมใสในระบบสหกรณ์	3.69	0.93	ดี
2.นักเรียนได้รับความรู้เรื่องสหกรณ์จากการเรียนในชั้นเรียน	3.43	1.10	ดี
3.นักเรียนได้รับความรู้เรื่องสหกรณ์จากการปฏิบัติงานในสหกรณ์	3.56	1.08	ดี
4. สมาชิกที่มาซื้อสินค้าของสหกรณ์จะได้รับเงินปันผลเฉลี่ยคืน	4.03	1.15	ดี
5. นักเรียนพอใจกับการปันผลเฉลี่ยคืนกำไรของสหกรณ์	4.01	1.06	ดี
6. กิจกรรมสหกรณ์ทำให้นักเรียนมีคุณนิสัยที่ดี ซื่อสัตย์ เสียสละ รู้จักพึ่งตนเองและช่วยเหลือผู้อื่น	4.04	0.93	ดี
7. นักเรียนได้ซื้อสินค้าคุณภาพดี ราคายุติธรรม	4.08	0.98	ดี
8. นักเรียนได้ซื้อสินค้า สะดวก รวดเร็วไม่ต้องเดินทางไกล	4.12	1.03	ดี
9. สหกรณ์มีความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการ	3.82	0.94	ดี

ตาราง 8 (ต่อ)

ด้านผลผลิต	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
10.ระยะเวลาการให้บริการของสหกรณ์จัดได้เหมาะสม	3.72	0.94	ดี
11. จำนวนสินค้าที่มีให้บริการสมาชิกมีหลากหลายน่าสนใจ	3.71	1.07	ดี
12.นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและได้ฝึกทักษะเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์	3.55	0.94	ดี
13. มีการฝึกปฏิบัติกิจกรรมสหกรณ์ควบคู่ไปพร้อมกับ การเรียนรู้เรื่องสหกรณ์	3.55	0.958	ดี
14. อาคารที่ทำการจัดสหกรณ์โรงเรียนมีบริเวณกว้างเพียงพอ	3.50	1.00	ดี
15. นักเรียนอยากไปศึกษาดูงานสหกรณ์ในโรงเรียนอื่นๆบ้าง	3.75	1.11	ดี
16. นักเรียนพอใจกับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน อยากให้มีกิจกรรมต่อไป	3.97	0.96	ดี
17. สหกรณ์โรงเรียนควรสำรวจความต้องการของสมาชิกเดือนละครั้ง	3.84	1.05	ดี
รวม	3.69	0.57	ดี

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 8 พบว่าผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนตามความคิดเห็นของนักเรียนเป็นรายข้อ มีค่าอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.43 – 4.12 โดยสามอันดับแรกได้แก่นักเรียนได้ซื้อสินค้า สะดวก รวดเร็ว ไม่ต้องเดินทางไกล ($\bar{X} = 4.12$) นักเรียนได้ซื้อสินค้าคุณภาพดี ราคายุติธรรม ($\bar{X} = 4.08$) กิจกรรมสหกรณ์ทำให้นักเรียนมีคุณนิสัยที่ดี ซื่อสัตย์ เสียสละ รู้จักพึ่งตนเองและช่วยเหลือผู้อื่น ($\bar{X} = 4.04$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

3.1 การเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูรับผิดชอบ ครูผู้สอน ครูวิชาการ และผู้ปกครองของนักเรียน

การวิเคราะห์ตอนนี้ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหาร ครูรับผิดชอบ ครูผู้สอน ครูวิชาการ มีอย่างละ 14 คน และเมื่อได้นำคะแนนความคิดเห็นของทั้ง 4 กลุ่มมาเปรียบเทียบกัน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – Way Analysis of Variance) แล้วพบว่าทุกกลุ่มมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน จึงนำคะแนนความคิดเห็นของทั้ง 4 กลุ่มมารวมกันเป็นกลุ่มผู้บริหารและครู ได้กลุ่มตัวอย่าง 56 คน และนำคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นมาเปรียบเทียบกับกลุ่มผู้ปกครองนักเรียน และทดสอบความแตกต่างด้วยค่าที่ (t-test) ทั้งโดยรวมและแยกเป็นรายด้าน ดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 การเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ผู้ปกครองนักเรียน โดยรวมและรายด้าน
จำแนกตามสถานภาพ

การจัดกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน	ผู้บริหาร และครู N = 56		ผู้ปกครอง ของนักเรียน N=286		t	sig
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินงาน	3.53	0.63	3.81	0.72	2.91**	0.01
ด้านปัจจัยการดำเนินงาน	3.42	0.68	3.87	0.69	4.47**	0.00
ด้านกระบวนการดำเนินงาน	3.48	0.76	3.91	0.66	3.88**	0.00
รวม	3.48	0.60	3.86	0.60	4.34**	0.00

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 9 พบว่า ผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโดยรวม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 และผู้ปกครองของนักเรียนเท่ากับ 3.86 ตามลำดับ ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 4.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผลการจัดกิจกรรมในทุกด้าน ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองนักเรียนมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 2.91$, $t = 4.47$ และ $t = 3.88$) เช่นกัน

3.2 การเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ผู้ปกครองของนักเรียนโดยรวมและรายด้านจำแนกตามขนาดโรงเรียน

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มาเปรียบเทียบกันโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวโดยรวมและแยกเป็นรายด้าน ดังแสดงในตาราง 10

ตาราง 10 การเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู ผู้ปกครองของนักเรียนโดยรวมและรายด้าน
จำแนกตามขนาดโรงเรียน

การจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน	ใหญ่		กลาง		เล็ก		F (2,339)	Sig
	N =98		N=152		N=92			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินงาน	3.68	0.74	3.82	0.69	3.76	0.71	1.13	.324
ด้านปัจจัยการดำเนินงาน	3.79	0.75	3.87	0.68	3.69	0.70	1.82	.163
ด้านกระบวนการดำเนินงาน	3.87	0.76	3.89	0.64	3.69	0.69	2.61	.075
รวม	3.81	0.72	3.86	0.63	3.70	0.67	1.75	.190

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 10 พบว่า ผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนโดยรวมทุกด้านของกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 โรงเรียนขนาดกลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 และโรงเรียนขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 ซึ่งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($F=1.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้าน ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองของนักเรียนมีความเห็นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($F=1.13$, $F=1.82$ และ $F= 2.61$) เช่นกัน

3.3 เปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ด้านผลผลิตตามความคิดเห็นของนักเรียน จำแนกตามสถานภาพ

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของนักเรียน ระหว่างนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 และนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มาเปรียบเทียบโดยวิธีการทดสอบค่าที (t-test) โดยจำแนกตามช่วงชั้นเรียน นักเรียนที่เคยทำและไม่เคยทำกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน นักเรียนที่ปัจจุบันทำและปัจจุบันไม่ได้ทำกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน นักเรียนที่สนใจและไม่สนใจในกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน นักเรียนที่คิดว่าควรจัดและไม่ควรจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ดังแสดงในตาราง 11

ตาราง 11 การเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
ตามความคิดเห็นของนักเรียน ด้านผลผลิต จำแนกตามสถานภาพ

ด้านผลผลิต	N	$\bar{X}$	S.D.	Mean difference	SE	t	sig
ช่วงชั้น							
- ช่วงชั้นที่ 2	392	3.69	0.57	0.05	0.29	-0.12	0.90
- ช่วงชั้นที่ 3	405	3.69	0.57		0.28		
ทำกิจกรรม							
- เคยทำ	391	3.71	0.52	0.48	0.26	1.19	0.23
- ไม่เคยทำ	406	3.67	0.62		0.31		
ปัจจุบันทำกิจกรรม							
- ทำ	290	3.66	0.59	-0.49	0.35	-1.16	0.24
- ไม่ได้ทำ	507	3.71	0.59		0.25		
ความรู้สึกต่อสหกรณ์ในโรงเรียน							
- สนใจ	686	3.76	0.53	0.50	0.20	7.96**	0.00
- ไม่สนใจ	111	3.26	0.62		0.59		
ความคิดเห็น							
- ควรจัด	775	3.70	0.56	0.43	0.02	2.60**	0.01
- ไม่ควรจัด	22	3.27	0.76		0.16		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 11 สรุปได้ดังนี้

1. ผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 และนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 ซึ่งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -0.12$)
2. ผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของนักเรียนที่เคยทำหน้าที่ในกิจกรรมสหกรณ์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 และนักเรียนที่ไม่เคยทำหน้าที่ในกิจกรรมสหกรณ์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 ซึ่งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = 1.19$)

3. ผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนตาม ความคิดเห็นของนักเรียนที่ปัจจุบันทำหน้าที่ในกิจกรรมสหกรณ์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 และนักเรียนที่ปัจจุบันไม่ได้ทำหน้าที่ในกิจกรรมสหกรณ์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 ซึ่งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -1.16$)

4. ผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนตามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีความรู้สึกต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน นักเรียนที่สนใจมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 และนักเรียนที่ไม่สนใจมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 7.96$)

5. ผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนตามความคิดเห็นของนักเรียนที่คิดว่าโรงเรียนควรจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 และนักเรียนที่คิดว่าโรงเรียนไม่ควรจัดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.27 ตามลำดับ ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($t = 2.60$)

3.4 เปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาด้านผลผลิตตามความคิดเห็นของนักเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน

การวิเคราะห์ตอนนี้ผู้วิจัยได้นำคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนระหว่างโรงเรียน ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มาเปรียบเทียบกัน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวโดยรวมและแยกเป็นรายด้าน ดังแสดงในตาราง 12

ตาราง 12 แสดงการเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามความคิดเห็นของนักเรียน ด้านผลผลิต จำแนกตามขนาดโรงเรียน

การจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน	ใหญ่		กลาง		เล็ก		F(2,794)	Sig
	N =229		N=352		N=216			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านผลผลิต	3.68	0.57	3.71	0.58	3.67	0.56	0.38	0.68

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 12 พบว่า ผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 โรงเรียนขนาดกลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 และโรงเรียนขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 ซึ่งแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($F = 0.38$)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

การวิเคราะห์ตอนนี้เป็นการวิเคราะห์หาจำนวน และคำร้อยละของข้อเสนอแนะที่ได้จากผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูผู้สอน ครูวิชาการและผู้ปกครองนักเรียน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

ตาราง 13 ข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ	ผู้บริหาร	
	N=14	%
ไม่มีข้อเสนอแนะ	12	85.71
มีข้อเสนอแนะ	2	14.29
ข้อเสนอแนะมีดังนี้		
ควรได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัดมากกว่านี้	2	100.00
ควรมีการแจ้งผลการดำเนินงานทุกปีการศึกษา	1	50.00
หน่วยงานท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณ	1	50.00

* กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะได้มากกว่า 1 ข้อ

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 13 พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะว่าสหกรณ์ในโรงเรียนควรได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัดมากกว่านี้ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 14.29 รองลงมาคือ ควรมีการแจ้งผลการดำเนินงานทุกปีการศึกษา จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 และหน่วยงานท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00

ตาราง 14 ข้อเสนอแนะของครูผู้รับผิดชอบโครงการ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ	ครูผู้รับผิดชอบ	
	N=14	%
ไม่มีข้อเสนอแนะ	10	71.43
มีข้อเสนอแนะ	4	28.57
ข้อเสนอแนะมีดังนี้		
ควรแยกห้องสหกรณ์ให้กว้างกว่านี้และเป็นสัดส่วนเฉพาะ	4	100.00
ควรมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์โดยเฉพาะจะได้ไม่ต้องห่วงเรื่องสอน	4	100.00
ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับกิจกรรมสหกรณ์ให้มากกว่านี้	4	100.00
ควรมีอุปกรณ์การเรียนขายให้ครบถ้วน	2	50.00
ควรมีผู้มีความรู้มาให้ความรู้กับนักเรียน/ครู/ผู้ปกครองให้มากกว่านี้	2	50.00
ผู้บริหารควรมาดูแลสหกรณ์ให้มากกว่านี้	2	50.00
ผู้บริหารควรหางบประมาณจากภายนอกมาสนับสนุนกิจกรรมสหกรณ์บ้าง	2	50.00

* กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะได้มากกว่า 1 ข้อ

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 14 พบว่า ครูผู้รับผิดชอบส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะว่าควรแยกห้องสหกรณ์ให้กว้างกว่านี้และเป็นสัดส่วนเฉพาะ ควรมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์โดยเฉพาะจะได้ไม่ต้องห่วงเรื่องสอน และ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับกิจกรรมสหกรณ์ให้มากกว่านี้ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมาคือ ควรมีอุปกรณ์การเรียนขายให้ครบถ้วน ควรมีผู้มีความรู้มาให้ความรู้กับ นักเรียน ครู ผู้ปกครองให้มากกว่านี้ ผู้บริหารควรมาดูแลสหกรณ์ให้มากกว่านี้ และผู้บริหารควรหางบประมาณจากภายนอกมาสนับสนุนกิจกรรมสหกรณ์บ้าง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00

ตาราง 15 ข้อเสนอแนะของครูผู้สอน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ	ครูผู้สอน	
	N=14	%
ไม่มีข้อเสนอแนะ	12	85.71
มีข้อเสนอแนะ	2	14.29
ข้อเสนอแนะมีดังนี้		
ผู้บริหารควรมาดูแลสหกรณ์ให้มากกว่านี้	2	100.00
ควรมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์โดยเฉพาะจะได้ไม่ต้องห่วงเรื่องสอน	2	100.00
ควรจัดกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าให้ต่อเนื่อง	1	50.00
ควรมีการประเมินผลปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและแจ้งผลการประเมินทุกปี	1	50.00
หน่วยงานท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณ	1	50.00
ผู้บริหารควรหางบประมาณจากภายนอกมาสนับสนุนกิจกรรมสหกรณ์บ้าง	1	50.00

* กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะได้มากกว่า 1 ข้อ

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 15 พบว่า ครูผู้สอน ส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะว่าผู้บริหารควรมาดูแลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ให้มากกว่านี้ และควรมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์โดยเฉพาะจะได้ไม่ต้องห่วงเรื่องสอน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมาคือ ควรจัดกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าให้ต่อเนื่อง ควรมีการประเมินผลปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและแจ้งผลการประเมินทุกปี หน่วยงานท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณ และผู้บริหารควรหางบประมาณจากภายนอกมาสนับสนุนกิจกรรมสหกรณ์บ้าง

ตาราง 16 ข้อเสนอแนะของครูวิชาการ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ	ครูวิชาการ	
	N=14	%
ไม่มีข้อเสนอแนะ	10	71.43
มีข้อเสนอแนะ	4	28.57
<u>ข้อเสนอแนะมีดังนี้</u>		
ควรมีผู้มีความรู้มาให้ความรู้กับนักเรียน/ครู/ผู้ปกครองให้มากกว่านี้	2	50.00
ควรมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์โดยเฉพาะจะได้ไม่ต้องห่วงเรื่องสอน	2	50.00
ผู้บริหารควรมาดูแลสหกรณ์ให้มากกว่านี้	1	25.00
ผู้บริหารควรมาดูแลสหกรณ์ให้มากกว่านี้	1	25.00
ผู้บริหารควรหางบประมาณจากภายนอกมาสนับสนุนกิจกรรมสหกรณ์บ้าง	1	25.00

* กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะได้มากกว่า 1 ข้อ

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 16 พบว่า ครูผู้สอน ส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะว่าควรมีผู้มีความรู้มาให้ความรู้กับนักเรียน ครู ผู้ปกครองให้มากกว่านี้ ควรมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์โดยเฉพาะจะได้ไม่ต้องห่วงเรื่องสอน รองลงมาคือ ผู้บริหารควรมาดูแลสหกรณ์ให้มากกว่านี้ และผู้บริหารควรหางบประมาณจากภายนอกมาสนับสนุนกิจกรรมสหกรณ์บ้าง

ตาราง 17 ข้อเสนอแนะของผู้ปกครองของนักเรียน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

ความคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ	ผู้ปกครอง	
	N=286	%
ไม่มีข้อเสนอแนะ	240	83.92
มีข้อเสนอแนะ	46	16.08
ข้อเสนอแนะมีดังนี้		
ควรมีสินค้าหลากหลายแปลกใหม่มากกว่านี้	31	67.39
ควรแยกห้องสหกรณ์ให้กว้างกว่านี้และเป็นสัดส่วนเฉพาะ	26	56.52
ควรจัดของให้สหกรณ์ให้เป็นระเบียบ,เป็นแผนก	15	32.61
บุคลากรในโรงเรียนควรมีความสามัคคีกัน	12	26.09
ควรมีอุปกรณ์การเรียนขายให้ครบถ้วน	11	23.91
ควรจัดกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าให้ต่อเนื่อง	7	15.22
สินค้าในสหกรณ์ควรเป็นสินค้าที่ได้มาตรฐานไม่เป็นสินค้าเก่า	7	15.22
บุคลากรควรมีความรับผิดชอบไม่เกียจงานกัน	6	13.04
ควรจัดตกแต่งสหกรณ์ให้สวยงามกว่านี้	5	10.87
ควรมีการประชาสัมพันธ์งานสหกรณ์เพื่อดึงดูดให้คนมาซื้อ	4	8.70
ควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย	4	8.70
ราคาสินค้าของสหกรณ์ควรถูกกว่านี้	3	6.52
ควรมีผู้มีความรู้มาให้ความรู้กับนักเรียน ครู ผู้ปกครองให้มากกว่านี้	3	6.52
ควรดูแลลูกค้าให้มากกว่านี้	2	4.35
ควรมีขนมขายให้มากๆ	2	4.35
ผู้บริหารควรมาดูแลสหกรณ์ให้มากกว่านี้	2	4.35
ควรมีการนำครูผู้ปกครองนักเรียนไปดูสหกรณ์โรงเรียนอื่นบ้าง	2	4.35
ควรปรับปรุงเวลาที่ให้บริการควรเปิดให้เป็นเวลาแน่นอน	2	4.35
ควรมีของใช้ส่วนตัวของเด็กมัธยมขายบ้าง	1	2.17
ควรเน้นสหกรณ์ออมทรัพย์ให้มากขึ้นเพื่อจะได้มีเงินมากๆ	1	2.17
ควรเฉลี่ยเงินปันผลให้มากกว่านี้	1	2.17

* กลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะได้มากกว่า 1 ข้อ

ผลการวิเคราะห์ตามตาราง 17 พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะว่าสหกรณ์โรงเรียนควรมีสินค้าให้หลากหลายและแปลกใหม่มากกว่านี้ จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 67.39 รองลงมาคือ ควรแยกห้องสหกรณ์ให้กว้างและเป็นสัดส่วนเฉพาะ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 56.52 และรองลงมา คือ ควรจัดของให้สหกรณ์ให้เป็นระเบียบ เป็นแผนก จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 32.61

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูผู้สอน ครูวิชาการ ผู้ปกครองของนักเรียนและนักเรียน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ซึ่งสรุปสาระสำคัญและผลการวิจัยตามลำดับดังต่อไปนี้

สังเขปความมุ่งหมาย และวิธีการวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน 4 ด้าน คือ
 - ด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินงาน
 - ด้านปัจจัยการดำเนินงาน
 - ด้านกระบวนการดำเนินงาน
 - ด้านผลผลิต
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนจำแนกตามขนาดโรงเรียน 4 ด้าน
 - ด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินงาน
 - ด้านปัจจัยการดำเนินงาน
 - ด้านกระบวนการดำเนินงาน
 - ด้านผลผลิต
3. เพื่อสรุปข้อเสนอแนะ แนวทางในการปรับปรุง การจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนา ปรับปรุงแก้ไข ปัญหาการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน เป็นประโยชน์กับผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารกิจกรรม การกำกับดูแล การนิเทศติดตามผล การให้ความรู้แก่นักเรียน หรือการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นประโยชน์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูผู้สอน ครูวิชาการ ผู้ปกครองของนักเรียน และนักเรียนที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ประชากร ได้แก่

1. ผู้บริหารโรงเรียน	จำนวน	14 คน
2. ครูผู้รับผิดชอบโครงการ	จำนวน	14 คน
3. ครูวิชาการ	จำนวน	14 คน
4. ครูผู้สอน	จำนวน	14 คน
5. ผู้ปกครองของนักเรียน	จำนวน	1,470 คน
6. นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6	จำนวน	1,019 คน
7. นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3	จำนวน	804 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้มาจากประชากรที่กำหนด ในปีการศึกษา 2549 โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็น 2 ชุด ชุดแรกเป็น ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูวิชาการ ครูผู้สอน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง ใช้ประชากรโรงเรียนละ 4 คน รวม 56 คน และผู้ปกครองของนักเรียนจำนวน 286 คน ชุดที่สอง เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ได้มาโดยการสุ่มโรงเรียนแล้วสุ่มนักเรียนตามระดับช่วงชั้น ได้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 392 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 405 คน

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจที่ได้ทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ฉบับ เป็นแบบสอบถามชนิดประเมินค่า 5 อันดับ (Rating Scale) และตามด้วยคำถามปลายเปิดโดยแต่ละฉบับมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูผู้สอน ครูวิชาการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ในด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินงาน ด้านปัจจัยการดำเนินงาน ด้านกระบวนการดำเนินงาน แบบสอบถามชุดนี้มี 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน โดยใช้แบบสอบถาม ชนิดประเมินค่า 5 อันดับ จำนวน 46 ข้อ

ส่วนที่ 3 สอบถามด้วยคำถามปลายเปิดให้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม เกี่ยวกับสภาพปัญหาทั่วไปและข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงโครงการการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน จำนวน 1 ข้อ

ฉบับที่ 2 สอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน แบบสอบถามชุดนี้มี 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน โดยใช้แบบสอบถามชนิดประเมินค่า 5 อันดับ จำนวน 19 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยประสานงานไปยังโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 จำนวน 14 โรงเรียน และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษา

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการประมวลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package the Social Sciences for Windows) โดยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานะภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ข้อมูลที่ผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูผู้สอน ครูวิชาการ ผู้ปกครองของนักเรียนและนักเรียน วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายของค่าเฉลี่ยดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง ดีมาก / มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง ดี / มาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง ดีน้อย / น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง ไม่ดี / น้อยที่สุด

3. การเปรียบเทียบระดับผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูผู้สอน ครูวิชาการ ผู้ปกครองของนักเรียนและนักเรียน ใน 4 ด้าน คือ

1) ด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินงาน 2) ด้านปัจจัยการดำเนินงาน 3) ด้านกระบวนการดำเนินงาน และ 4) ด้านผลผลิต

โดย 3 ด้านแรก เป็นการเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูผู้สอน ครูวิชาการ และผู้ปกครองของนักเรียน โดยจำแนกตามตัวแปรดังนี้

1) สถานภาพ โดยใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – Way Analysis of Variance : Anova)

2) ขนาดโรงเรียน โดยใช้การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วยการทดสอบค่าที (t-test)

ส่วนด้าน 4 เป็นการเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนตามความคิดเห็นของนักเรียน โดยจำแนกตามตัวแปรดังนี้

1) ช่วงชั้นเรียน โดยใช้การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วยการทดสอบค่าที (t-test)

2) นักเรียนที่เคยทำและไม่เคยทำกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน โดยใช้การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วยการทดสอบค่าที (t-test)

3) นักเรียนที่ปัจจุบันทำกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนและไม่ได้ทำกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน โดยใช้การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วยการทดสอบค่าที (t-test)

4) นักเรียนที่สนใจและไม่สนใจกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน โดยใช้การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วยการทดสอบค่าที (t-test)

5) นักเรียนที่คิดว่าควรจัดและไม่ควรจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน โดยใช้การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วยการทดสอบค่าที (t-test)

6) ขนาดโรงเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One – Way Analysis of Variance : Anova)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีดังนี้

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการคำนวณหาจำนวนร้อยละ สรุปผลดังนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นผู้ปกครองของนักเรียน จำนวน 286 คน ส่วนผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูผู้สอน และครูวิชาการ อย่างละ 14 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

1.2 ขนาดของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 5 โรงเรียน ขนาดกลาง จำนวน 5 โรงเรียน โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 4 โรงเรียน ตามลำดับ

1.3 ช่วงชั้นเรียนของกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 392 คน และเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จำนวน 405 คน

1.4 เป็นนักเรียนที่เคยปฏิบัติหน้าที่กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนจำนวน 391 คน และเป็นนักเรียนที่ไม่เคยปฏิบัติหน้าที่กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน จำนวน 406 คน

1.5 เป็นนักเรียนที่ปัจจุบันปฏิบัติหน้าที่กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนจำนวน 290 คน และเป็นนักเรียนที่ปัจจุบันไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน จำนวน 507 คน

1.6 ความรู้สึกเกี่ยวกับสหกรณ์ในโรงเรียนโดยทั่วไป นักเรียนส่วนใหญ่รู้สึกสนใจมากจำนวน 686 คน และไม่สนใจ จำนวน 111 คน

1.7 นักเรียนมีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมสหกรณ์ จำนวน 775 คน และไม่ควรรจัด จำนวน 22 คน

1.8 ขนาดของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนในโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 352 คน รองลงมาคือนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 229 คน และรองลงมาคือนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 216 คน

2. ผลการศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน 4 ด้านมีดังนี้

2.1) ผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินงาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู ผู้ปกครองของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดีทุกข้อ

2.2) ผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ด้านปัจจัยการดำเนินงาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ผู้ปกครองของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดีทุกข้อ

2.3) ผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ด้านกระบวนการดำเนินงาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ผู้ปกครองของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดีทุกข้อ

2.4) ผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ด้านผลผลิต ตามความคิดเห็นของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี

3. ผลการเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูผู้สอน ครูวิชาการ และผู้ปกครองของนักเรียน สรุปผลได้ดังนี้

ในด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินงาน ด้านปัจจัยการดำเนินงาน และด้านกระบวนการดำเนินงาน เมื่อจำแนกตามตัวแปรต่างๆ พบว่า

3.1) ผลการเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูผู้สอน ครูวิชาการ และผู้ปกครองของนักเรียน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3.2) ผลการเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูผู้สอน ครูวิชาการ และผู้ปกครองของนักเรียน ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ในด้านผลผลิต เมื่อจำแนกตามสถานภาพของนักเรียน พบว่า

3.3) นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 และช่วงชั้นที่ 3 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.4) นักเรียนที่เคยทำและไม่เคยทำกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.5) นักเรียนที่ปัจจุบันทำกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนและไม่ได้ทำกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.6) นักเรียนที่สนใจและไม่สนใจกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

3.7) นักเรียนที่คิดว่าควรจัดและไม่ควรจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

3.8) นักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ข้อเสนอแนะ แนวทางในการปรับปรุง การจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 จากผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูผู้สอน ครูวิชาการ และผู้ปกครองของนักเรียน มีดังนี้

4.1 ผู้บริหารโรงเรียน ส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะว่าสหกรณ์โรงเรียนควรได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานด้านสังกัดมากกว่านี้ รองลงมาคือ ควรมีการแจ้งผลการดำเนินงานทุกปีการศึกษา รองลงมาคือ หน่วยงานท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณ

4.2 ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะว่า ควรแยกห้องสหกรณ์ให้กว้างกว่านี้และจัดให้เป็นสัดส่วนเฉพาะ ควรมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์โดยเฉพาะครูจะได้ไม่ต้องห่วงเรื่องการสอน และผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับกิจกรรมสหกรณ์ให้มากกว่านี้ รองลงมาคือ ควรมีอุปกรณ์การเรียนการสอนขยายให้ครบถ้วน ควรมีผู้มีความรู้เรื่องสหกรณ์มาให้ความรู้กับครู นักเรียนและผู้ปกครองให้มากกว่านี้ ผู้บริหารควรมาดูแลสหกรณ์ให้มากกว่านี้ และผู้บริหารควรหางบประมาณจากภายนอกมาสนับสนุนกิจกรรมสหกรณ์บ้าง รองลงมาคือ หน่วยงานท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณ

4.3 ครูผู้สอน ส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะว่าผู้บริหารควรมาดูแลสหกรณ์ให้มากกว่านี้ และควรมีเจ้าหน้าที่โดยเฉพาะจะได้ไม่ต้องห่วงเรื่องการสอน รองลงมาคือ ควรจัดกิจกรรมสหกรณ์

ร้านค้าให้ต่อเนื่อง ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและแจ้งผลการประเมิน
ทุกปีการศึกษา หน่วยงานท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณ และผู้บริหารควรวา
งงบประมาณจากภายนอกมาสนับสนุนกิจกรรมสหกรณ์บ้าง

4.4 ครูวิชาการ ส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะว่า ควรให้ผู้มีความรู้มาให้ความรู้เรื่อง
สหกรณ์กับครู นักเรียน และผู้ปกครองให้มากกว่านี้ ควรมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์โดยเฉพาะจะได้ไม่ต้อง
ห่วงเรื่องการสอน รองลงมาคือ ผู้บริหารควรมาดูแลสหกรณ์ให้มากกว่านี้ และผู้บริหารควรวา
งงบประมาณจากภายนอกมาสนับสนุนกิจกรรมสหกรณ์บ้าง

4.5 ผู้ปกครองของนักเรียนส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะว่า สหกรณ์ในโรงเรียนควรมี
สินค้าให้หลากหลายและแปลกใหม่บ้าง รองลงมาคือ ควรแยกห้องสหกรณ์ให้กว้างกว่านี้และจัดเป็น
สัดส่วนเฉพาะ รองลงมาคือ ควรจัดของในสหกรณ์ให้เป็นระเบียบเป็นแผนก

การอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า ผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยาย
โอกาสทางการศึกษาของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูผู้สอน ครูวิชาการ ผู้ปกครองของนักเรียนและ
นักเรียน ใน 4 ด้าน 1)สภาพแวดล้อมที่มีต่อการดำเนินงาน 2)ด้านปัจจัยการดำเนินงาน 3) ด้าน
กระบวนการดำเนินงานและด้านผลผลิต สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1 ด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินงาน

ผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามความคิดเห็น
ของผู้บริหารและ ครู ผู้ปกครองนักเรียน ในรายชื่อและโดยรวมอยู่ในระดับดี ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึง
ความสำเร็จของการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน เพราะทุกฝ่ายมีความเห็นสอดคล้องตรงกันว่า
ผู้บริหาร คณะครู ผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียน ควรมีความรับผิดชอบร่วมกันมีส่วนในการจัดตั้ง
และกำหนดนโยบายในการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน และสภาพในปัจจุบันของแต่ละ
โรงเรียนการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนได้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน นโยบาย
ในการจัดก็มุ่งเน้นประโยชน์ทางการศึกษา การบริหารกิจกรรมสหกรณ์ก็เป็นไปตามหลักการและ
วิธีการของสหกรณ์เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการตามแผนงานที่กำหนดไว้ และมีการดำเนินกิจกรรม
อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรัญ คล้าชื่น (2545: 27) เรื่องปัญหาการจัดกิจกรรม
สหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา ที่กล่าวไว้ว่า “ การจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนนั้นต้องจัด
ปลูกฝัง ฝึกฝนเสียตั้งแต่เด็กอยู่ในโรงเรียน เพราะเด็กมีความพร้อมที่จะรับการฝึกฝนมากกว่าผู้ใหญ่
แต่ในการดำเนินกิจกรรมทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรมีบทบาทและความรับผิดชอบร่วมกัน ” ซึ่งสภาพ
ปัจจุบันพบว่าโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต
1 ทุกโรงเรียนยังดำเนินการอยู่ และการดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนก็อยู่ในระดับดี

เป็นไปตามจุดประสงค์ของกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนงานของทุกโรงเรียน ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องจึงมีความเห็นอยู่ในระดับดีคือเห็นว่าจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนได้ดีเช่นเดียวกัน

1.2 ด้านปัจจัยการดำเนินงาน

ผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ผู้ปกครองของนักเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสหกรณ์โรงเรียนในรายชื่อและโดยรวมอยู่ในระดับดี อาจเป็นเพราะทุกฝ่ายมีความเห็นตรงกันตามสภาพที่โรงเรียนดำเนินการอยู่ว่า ในส่วนของเวลาการให้บริการที่กำหนดไว้กำหนดได้เหมาะสม มีการวางแผนการจัดอาคารสถานที่ มีสถานที่เป็นส่วนและกำหนดตัวบุคลากรที่รับผิดชอบกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนได้เหมาะสม ก่อนการดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนก็มีการสำรวจแหล่งสินค้า วัสดุ อุปกรณ์ก็เพียงพอต่อการดำเนินงาน ซึ่งจากสภาพปัจจุบันดังกล่าวแสดงว่าปัญหาในด้านปัจจัยในการดำเนินงานของกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนไม่มีหรือมีน้อย ทุกฝ่ายจึงมีความเห็นสอดคล้องกันว่าโรงเรียนจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนตามปัจจัยด้านต่างๆ ได้อยู่ในระดับดี

1.3 ด้านกระบวนการดำเนินงาน

ผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ผู้ปกครองของนักเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสหกรณ์โรงเรียนในรายชื่อและโดยรวมอยู่ในระดับดี อาจเป็นเพราะการดำเนินการในปัจจุบันกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร ทุกฝ่ายมีความคิดเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่ดีมีประโยชน์จึงยังคงจัดกิจกรรมนี้อย่างต่อเนื่อง มีกระบวนการและขั้นตอนการดำเนินงานที่ถูกต้องตามหลักการและวิธีการของสหกรณ์ โดยมองภาพรวมตามระดับความคิดเห็นตรงกันคือ สหกรณ์ได้ดำเนินการได้เป็นที่พอใจ เช่น การจัดสรรเงินปันผลและกำไร การเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน การส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์ มีการจัดทำบัญชีการเงินของสหกรณ์ มีการจำหน่ายสินค้าแก่สมาชิก และจัดวางสินค้าเป็นหมวดหมู่ มีการกำกับดูแลจากฝ่ายบริการ เป็นต้น ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวนี้แสดงว่าโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาทุกโรงเรียน ในเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรีเขต 1 ได้ดำเนินการถูกต้องและอยู่ในระดับดีเป็นที่พอใจของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

1.4 ด้านผลผลิต

ผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาตามความคิดเห็นของนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ความคิดเห็นส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี อาจเป็นเพราะว่านักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนโดยมีความคิดเห็นในระดับดีเรียงตามลำดับ อาทิเช่น เพราะนักเรียนได้ซื้อสินค้าสะดวก รวดเร็วไม่ต้องเดินทางไกล สินค้าของสหกรณ์มีคุณภาพดี ราคา ยุติธรรม กิจกรรมสหกรณ์ทำให้นักเรียนมีคุณสมบัติที่ดี ซื่อสัตย์ เสียสละ สมาชิกได้เงินปันผล นักเรียนพึงพอใจกับการปันผลเฉลี่ยคืนกำไร นักเรียนพอใจกับการดำเนินงานของสหกรณ์ และสหกรณ์ให้บริการสะดวก รวดเร็ว เป็นต้น ซึ่งจากระดับความคิดเห็นดังกล่าว ชี้ให้เห็นว่านักเรียนเห็นความสำคัญของกิจกรรมสหกรณ์ มีความเลื่อมใสในกิจกรรมสหกรณ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณิ ไทยานันท์ (2531: 122-123) เรื่องความคิดเห็น

ของผู้บริหาร ครูและนักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษาที่ว่า “ การจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนมีประโยชน์มาก ในเรื่องที่ได้ซื้อสินค้าคุณภาพดี ราคายุติธรรม ซื้อสินค้าได้สะดวก ไม่ต้องเดินทางไกล ” แสดงว่า นักเรียนสมัครเป็นสมาชิกเพราะมีความเชื่อมั่นในระบบสหกรณ์ เป็นสมาชิกด้วยความเต็มใจ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วรณีย์ ไทยานันท์ (2531: 129) ที่กล่าวว่า “ นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในระบบสหกรณ์ ซึ่งเป็นผลอันเนื่องมาจากการได้รับความรู้เรื่องสหกรณ์ในชั้นเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความต้องการและเต็มใจที่จะเป็นสมาชิกและมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน เพราะหลักการสหกรณ์นั้น การเป็นสมาชิก สหกรณ์นั้นต้องสมัครเป็นสมาชิกด้วยความเต็มใจ ” ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนวลจิ๋ว แสงชัย (2526: 49 – 52) เรื่อง ความรู้และทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อร้านค้ากิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนนารีนุกูล (มัธยมศึกษา) จังหวัดอุบลราชธานี ที่พบว่าการส่งเสริมให้นักเรียนได้เป็นยุวสหกรณ์ที่ดีนั้น โรงเรียนควรจัดให้มีการให้ความรู้และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับร้านค้ากิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการบริหารงาน เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับร้านค้าสหกรณ์ในโรงเรียน

3. ผลการเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาของสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูผู้สอน ครูวิชาการ ผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียนใน 4 ด้าน 1)สภาพแวดล้อมที่มีต่อการดำเนินงาน 2)ด้านปัจจัยการดำเนินงาน 3) ด้านกระบวนการดำเนินงาน และด้านผลผลิต สามารถอภิปรายได้ดังนี้

3.1) ผู้บริหารและครู ผู้ปกครองของนักเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งการที่ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองนักเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนแตกต่างกัน แต่ค่าเฉลี่ยของทั้ง 2 กลุ่ม ยังอยู่ในระดับดี อาจเป็นเพราะว่าการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนตามสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับดี บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีความพึงพอใจในนโยบายและรูปแบบที่ดำเนินการอยู่ ผลการดำเนินการเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมที่ตั้งไว้ มีการส่งเสริมสนับสนุน การให้ความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง มีความพร้อมในด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ การดำเนินงานก็เป็นไปตามหลักการและวิธีการของสหกรณ์ มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมสหกรณ์ครบถ้วน ซึ่งบุคลากรทุกฝ่ายได้แก่ ผู้บริหารและครู ผู้ปกครองของนักเรียน ล้วนเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทั้งสิ้น ทั้ง 2 กลุ่มจึงมีความคิดเห็นว่าการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนอยู่ในระดับดี

3.2) ผู้บริหารและครู ผู้ปกครองของนักเรียน ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นเพราะว่า ขนาดของโรงเรียนไม่ใช่จุดที่สำคัญในการชี้วัด เพราะฉะนั้น โรงเรียนทั้งขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก ต่างก็ดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนเช่นเดียวกัน การดำเนินงานและผลการดำเนินงานเป็นที่น่าพึงพอใจ ตรงตามจุดประสงค์ของการ

จัดกิจกรรมและตรงตามเป้าหมายของหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ซึ่งมุ่งเน้นได้พัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในด้านความรับผิดชอบ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ เป็นต้น ซึ่งกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนมีลักษณะเฉพาะเน้นในด้านนี้มากอยู่แล้ว ซึ่งทุกฝ่ายเห็นว่าการดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขณะนี้ดำเนินการได้ดีอยู่แล้วและควรดำเนินการอย่างต่อเนื่องต่อไปและนำส่วนที่มีข้อเสนอแนะไปปรับปรุงให้ดีขึ้นกว่านี้ต่อไป

ผลการเปรียบเทียบการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนตามความคิดเห็นของนักเรียนด้านผลผลิต สามารถอภิปรายได้ดังนี้

3.3) นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 และช่วงชั้นที่ 3 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติอาจเป็นเพราะว่า นักเรียนในช่วงชั้นที่ 2 และ ช่วงชั้นที่ 3 ทุกคนในโรงเรียนต่างก็ได้รับการปลูกฝังระบบสหกรณ์จากการเรียนในโรงเรียน และการร่วมกิจกรรมสหกรณ์ทั้งในฐานะการเป็นสมาชิก การเป็นคณะกรรมการสหกรณ์ การเป็นผู้ซื้อ การเป็นผู้ขาย การได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น เพื่อนำส่วนบกพร่องของกิจกรรมสหกรณ์มาพัฒนา ดังนั้นการที่นักเรียนได้รับการปลูกฝัง ได้สัมผัส ได้พบเห็น ได้รับความรู้ และได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมสหกรณ์ดังกล่าวข้างต้น นักเรียนส่วนใหญ่จึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เพราะนักเรียนทุกคนต่างก็ได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนทั้งสิ้น แม้จะต่างกันตามสถานภาพ แต่ก็มีความคิดเห็นในเรื่องที่เกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนเหมือนกัน

3.4) นักเรียนที่เคยทำและไม่เคยทำกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนทุกคนต่างได้รับความรู้เรื่องสหกรณ์ในชั้นเรียน มีความรู้เกี่ยวกับสหกรณ์ในระดับเดียวกัน ได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของสหกรณ์เช่นเดียวกันถึงแม้ว่าบางคนจะไม่ได้ทำหน้าที่ในกิจกรรมสหกรณ์แต่ก็ได้มีส่วนร่วม เช่นการเป็นสมาชิก เป็นผู้ซื้อสินค้า ได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์เท่ากัน การได้รับการปันผลกำไรเฉลี่ยคืนเช่นเดียวกัน ดังนั้นความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์จึงไม่แตกต่างกันคือเห็นว่าโรงเรียนจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนได้ดี

3.5) นักเรียนที่ปัจจุบันทำกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนและไม่ได้ทำกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนที่ปัจจุบันทำกิจกรรมและไม่ได้ทำกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนต่างก็เป็นสมาชิกสหกรณ์ในโรงเรียนเช่นเดียวกัน การได้ร่วมกิจกรรมในฐานะเป็นสมาชิกเป็นผู้ซื้อ เป็นผู้ขาย หรือการเป็นคณะกรรมการ แต่ทุกคนต่างก็ต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง ตามสถานภาพด้วยความเข้าใจ ซื่อสัตย์ เสียสละ มีความรับผิดชอบ เช่นเดียวกันทุกคนตามหลักการของสหกรณ์ ดังนั้นความคิดเห็นในด้านที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมสหกรณ์จึงไม่แตกต่างกัน อาทิเช่น ทุกคนเห็นว่า กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนมีประโยชน์ เรียงตามลำดับความคิดเห็นที่เหมือนกัน เช่นเพราะทำให้นักเรียนได้ซื้อสินค้า สะดวก รวดเร็ว ไม่ต้องเดินทางไกล นักเรียนได้ ซื้อสินค้าคุณภาพที่ดี ราคา ยุติธรรม กิจกรรมสหกรณ์ทำให้นักเรียนมีคุณสมบัติที่ดี สมาชิกสหกรณ์ที่มาซื้อสินค้าจะได้รับเงินปันผลเฉลี่ยคืน หรือนักเรียนพอใจกับการปันผลเฉลี่ยคืนกำไรให้แก่สมาชิกของสหกรณ์ เป็นต้น ซึ่งระดับ

ความคิดเห็นของนักเรียนที่ทำกิจกรรมและไม่ได้ทำกิจกรรมจึงไม่แตกต่างกัน เนื่องจากนักเรียนทุกคนมีความพึงพอใจ เลื่อมใสในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขณะนี้ในระดับดีเช่นเดียวกัน

3.6) นักเรียนที่สนใจและไม่สนใจกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 อาจเป็นเพราะว่า มีจำนวนนักเรียนที่ให้ความสนใจกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนมากกว่าที่ไม่ให้ความสนใจ ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539: บทคัดย่อ) เรื่อง โครงการส่งเสริมกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งพบว่า ด้านผลผลิต นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนร้อยละ 76.67 ซึ่งเป็นระดับดี แสดงให้เห็นว่า แม้เวลาจะผ่านไปนานเพียงใด ถ้าโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนจะทำให้ให้นักเรียนเกิดศรัทธาและเกิดเจตคติที่ดีต่อระบบสหกรณ์ เพราะนักเรียนเต็มใจ สนใจและอยากมีส่วนร่วมกับการกิจกรรมสหกรณ์ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ทั้งต่อตัวนักเรียนเองต่อครอบครัวและหมู่คณะ

3.7) นักเรียนที่คิดว่าควรจัดและไม่ควรจัดกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทางสถิติที่ระดับ 0.1 อาจเป็นเพราะว่า สภาพปัจจุบันโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาได้จัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง มีการปลูกฝังหลักการอุดมการณ์และวิธีการของสหกรณ์ เพื่อสร้างนิสัยของนักเรียนให้เป็นผู้มีความอดทน ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ เสียสละ และมีความรับผิดชอบ รวมกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังกล่าวในระดับดี เห็นคุณประโยชน์ของกิจกรรมสหกรณ์ มีเจตคติที่ดีต่อกิจกรรมสหกรณ์ นักเรียนสามารถนำความรู้ และทักษะที่ได้พบและได้ปฏิบัติในโรงเรียนไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ จึงทำให้นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นตรงกันว่ากิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนมีประโยชน์จึงควรดำเนินการจัดกิจกรรมต่อไปมากกว่านักเรียนที่เห็นว่าไม่ควรจัด

3.8) นักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ อาจเป็นเพราะว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ยังคงดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ขนาดของโรงเรียนไม่ได้เป็นปัญหาอุปสรรคต่อการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน เพราะทุกโรงเรียนยึดหลักการและวิธีการของสหกรณ์ ในการปลูกฝังความรู้และทักษะเกี่ยวกับกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนแก่นักเรียน ทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยผ่านการเรียนในชั้นเรียนและการฝึกปฏิบัติจริงในโรงเรียน ทั้งนี้ทุกโรงเรียนมีเป้าหมายเหมือนกันคือ เพื่อให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อระบบสหกรณ์ นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต บนพื้นฐานความเชื่อตามหลักการของ สหกรณ์ที่ว่า “ ระบบสหกรณ์สามารถแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคม ให้มีการกินดีอยู่ดีและมีสันติสุข โดยการช่วยตนเองและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ”

4. ข้อเสนอแนะ แนวทางการปรับปรุงกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 มีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางให้กับผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องนำข้อมูลที่ได้ไปพัฒนา ปรับปรุงการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จำแนกตามสถานภาพ ดังนี้

ข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียน ส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะว่า การจัดกิจกรรมสหกรณ์ให้ได้ผลดีนั้นงบประมาณเป็นสิ่งสำคัญถ้าได้งบประมาณเพียงพอ การพัฒนาปรับปรุงการจัดกิจกรรมก็จะสมบูรณ์มากขึ้น นอกจากนี้ผู้บริหารยังมีความเห็นว่า ฝ่ายที่รับผิดชอบการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ควรมีการแจ้งผลการดำเนินงานของสหกรณ์ทุกปีการศึกษา ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบว่าการดำเนินงานของสหกรณ์ในโรงเรียนในแต่ละปีการศึกษากว่าเป็นอย่างไรมาก่อน เพื่อที่จะได้พัฒนาหรือปรับปรุงกิจกรรมสหกรณ์ให้ตรงจุดที่มีปัญหาต่อไป ซึ่งในข้อดังกล่าวนี้ต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนทุกฝ่ายด้วย ข้อเสนอแนะอีกประการหนึ่งก็คือหน่วยงานท้องถิ่นควรมีส่วนร่วมในการสนับสนุนงบประมาณให้กับโรงเรียน

ข้อเสนอแนะของครูที่รับผิดชอบโครงการ ครูผู้สอนและครูวิชาการ

ครูผู้รับผิดชอบโครงการ ครูผู้สอนและครูวิชาการ เสนอแนะให้มีการจัดสถานที่หรือห้องสหกรณ์ให้กว้างขวางและเป็นสัดส่วนเฉพาะ มีเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานประจำหรือไม่มีงานที่รับผิดชอบด้านอื่นๆมาก ไม่ต้องห่วงทำการสอน เพื่อจะได้ให้บริการกับสมาชิกสหกรณ์ได้เต็มที่ ข้อเสนอแนะอีกประการหนึ่งก็คือผู้บริหารควรให้ความสำคัญ สนับสนุน และดูแลการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนให้มากกว่านี้ เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน เนื่องจากการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนเป็นงานที่หนัก ต้องรับผิดชอบและเสียสละอย่างมาก นอกจากนี้ยังเสนอแนะให้ผู้บริหารหางบประมาณเพิ่มเติมจากหน่วยงานท้องถิ่น มีการอบรมให้ความรู้กับครู นักเรียนและผู้ปกครองในเรื่องสหกรณ์เพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะของผู้ปกครองของนักเรียน

ผู้ปกครองของนักเรียน ส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะว่า ควรแยกห้องเป็นสหกรณ์สัดส่วนเฉพาะ สหกรณ์ในโรงเรียนควรมีสินค้าที่หลากหลายแปลกใหม่ จัดสินค้าให้เป็นระเบียบเป็นแผนก มีอุปกรณ์ การเรียนครบถ้วน นักเรียนจะได้ไม่ไปซื้อสินค้าที่อื่น ควรจัดกิจกรรมสหกรณ์อย่างต่อเนื่อง มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายมากกว่านี้ และให้บุคลากรในโรงเรียนมีความสามัคคีกัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ ในรูปแบบการประเมินโครงการ เช่นการประเมินโครงการการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนรูปแบบชีปปี (CIPP Model)

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). การจัดสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2532). “ การส่งเสริมกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ” สหกรณ์. 3(38) : 23 : 244; มกราคม – มีนาคม , 2533.
- _____. (2536). คู่มือการสอนวิชาสหกรณ์ในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: ชุมชนการเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กฤติยา มหาชนวงศ์. (2537). การดำเนินการกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนประจำ จังหวัดอุบลราชธานี : ศึกษาเฉพาะกรณีกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าที่ได้รับกับไม่ได้รับคัดเลือกเป็นแม่แบบ. ปรินทิพย์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ฉลาด เสริมปัญญา. (2526). การศึกษาความรู้และทัศนคติของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2534). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2547). เอกสารประกอบการสอน วิชา พฐ 511 การวิจัยทางการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิคม สุพงษ์. (2535). ปัญหาการจัดกิจกรรมสหกรณ์แบบครบวงจรในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด. ปรินทิพย์ ศศ.ม.(การบริหารการศึกษา).มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- นิภา ศรีไพโรจน์และคณะ. (2548). รายงานการวิจัย เรื่อง การประเมินโครงการเพชรในตม ในช่วงปี การศึกษา 2542-2547 (รุ่นที่ 11-19). ภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นวลฉวี แสงชัย. (2526). ความรู้และทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อร้านกิจการสหกรณ์ในโรงเรียนนารีนุกูล จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(สังคมพัฒนา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. (2545). ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินการศึกษา(หน่วยที่ 3). นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์. (2548). เอกสารประกอบการสอนวิชา 301512 วิธีวิทยาการวิจัยทางการศึกษา. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ประเวศ วะสี. (2542). เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคมแนวทางพลิกพื้นเศรษฐกิจสังคม. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- ปราณี ศรีจันทิ. (2538). การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ในสถาบันการศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2538). เอกสารการสอนชุดวิชาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสหกรณ์ หน่วยที่ 1-7. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เรีงศักดิ์ สุทวาทิน. (2535). คู่มือการสอนวิชาสหกรณ์โรงเรียน. กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- วินัย วงศ์ทองดี. (2535). การจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วีระยุทธ วิเชียรโชติ. (2534) “การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาชีวิต”. ประชาศึกษา. 36(10); กรกฎาคม วรรณิ ไทยานันท์. (2531). ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูและนักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม.(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วรชัย เยาวภาณี. (2531). “โครงสร้างกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน.” สหกรณ์. 38(3) 9-14; มีนาคม. เศรษฐการ เสาร์ทอง. (2531). ปัญหาการจัดกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- สุรชาติ พันธุ์ชาติ. (2546). ปัญหาการสอนของครูการงานอาชีพและเทคโนโลยีชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในจังหวัดเพชรบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม.(ธุรกิจศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมยศ ภูสิงห์. (2533). ปัญหาการจัดกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2527). คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. (2530). คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: สามเจริญพานิช.
- _____. (2534). คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2536). แนวคิดหลักในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ทรัพยากรการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนกับจุดมุ่งหมายของการประถมศึกษา ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เล่มที่ 2. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สามเจริญพานิช.
- _____. (2536). คู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- _____. (2536). สรุปผลการประชุมสัมมนาผู้จัดการกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- _____. (2537). การบริหารโรงเรียน การบริหารงานวิชาการ ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เล่มที่ 6. กรุงเทพฯ: สามเจริญพานิช.
- สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี. (2543). รายงานการดำเนินงานโครงการส่งเสริมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษาปีการศึกษา 2542. หน่วยศึกษานิเทศก์. อัดสำเนา.
- _____. (2544). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2544. ฝ่ายแผนงานและงบประมาณ อัดสำเนา.
- อรัญ คล้าชื่น. (2545). ปัญหาการดำเนินงานจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม.(ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อนิรุทธิ์ บัวทอง. (2545). ความคิดเห็นของบุคลากรต่อกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบุรี. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อรรถัย หอมทรัพย์. (2537). การประเมินผลโครงการส่งเสริมกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- สำออง งามวิชา. (2543). เอกสารคำสอนการวิจัยธุรกิจศึกษา. ภาควิชาบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. อัดสำเนา.
- Calvert, H. (1993). *The Law and Principles of Co-operation*. 4th ed. Calcutta : Thacker, Spring & Co.
- Fay, C.R. (1948). *Co-operation of Home and Abroad*. 2 Vols. 5th ed. London : Staples Press Ltd.
- Nunnally. Jim c. (1959). *Test and Measurements. Assessment Prediction*. New York : Mc Craw Hill.
- Roy, Ewell Paul. (1969). *Cooperative : Today and Tomorrow*. 2nd ed. Danville, Illionois: The Interstate Printer & Publisher, Inc.

Schaars, Marvin A. (1973). *Cooperative Principle and practices*. Madison : University of Wisconsin Extension.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความร่วมมือเป็นผู้เชี่ยวชาญ
หนังสือขอความร่วมมือเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ภาคผนวก ข

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย
ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

1. อาจารย์จูงใจ แสงพันธุ์
อาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. อาจารย์สมจิตร์ กลิ่นน้อย
รองผู้อำนวยการโรงเรียนหนองหญ้าปล้องวิทยา อำเภอหนองหญ้าปล้อง
จังหวัดเพชรบุรี
3. อาจารย์ธีรวัฒน์ สุชีสาร
โรงเรียนอนุบาลพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
4. อาจารย์สุชาติ สิริมีนนท์
โรงเรียนบางกะปิ กรุงเทพมหานคร
5. อาจารย์วรรณวดี สุขแจ่ม
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

ค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
แบบสอบถาม (ฉบับที่ 1)

ข้อ	ข้อความคำถาม	ความสอดคล้อง					ค่า IOC
		วรรณคดี	ธีรวัฒน์	สมจิตร	สุชาติ	จุงใจ	
1.	<u>ด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงาน</u> การจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนมีความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
2.	การกำหนดนโยบายในการจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์มุ่งเน้นประโยชน์ทางการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
3.	การจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
4.	การเปิดโอกาสให้ครูและผู้บริหารมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
5.	ผู้บริหาร ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์	-1	-1	-1	-1	+1	0.20
6.	มีการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากรก่อนการจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
7.	ผู้บริหาร คณะครู นักเรียนควรมีส่วนในการกำหนดนโยบายวัตถุประสงค์ของกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
8.	ผู้บริหารคณะครูนักเรียน ควรมีความรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
9.	กิจกรรมสหกรณ์ส่งผลกระทบต่อนักเรียนและผู้บริหารในการลดค่าใช้จ่ายด้านอุปโภคบริโภคในชีวิตประจำวัน	-1	-1	-1	+1	+1	0.40
10.	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมสหกรณ์ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
11.	ผู้ประกอบการและร้านค้าใกล้เคียงโรงเรียนให้ความร่วมมือ	-1	-1	+1	-1	+1	0.40
12.	กิจกรรมสหกรณ์มีผลกระทบกับชุมชน	-1	-1	-1	+1	-1	0.20
13.	การบริหารกิจกรรมสหกรณ์เป็นไปตามหลักการและวิธีการสหกรณ์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
14.	<u>ด้านปัจจัยการดำเนินงาน</u> มีการสำรวจข้อมูลความพร้อมเกี่ยวกับบุคลากรก่อนการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
15.	เปิดโอกาสให้ครูและผู้บริหารมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00

ข้อ	ข้อคำถาม	ความสอดคล้อง					ค่า IOC
		วรรณคดี	ธีรวัฒน์	สมจิตร์	สุชาติ	จุงใจ	
16.	การกำหนดตัวครูผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมสหกรณ์ เป็นไปตามความรู้ความสามารถ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
17.	ครู อาจารย์ นักการภารโรง และนักเรียนให้ความร่วมมือ ในการดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน	-1	-1	+1	-1	+1	0.40
18.	จัดบุคลากรได้เหมาะสมและเพียงพอ ในการรับผิดชอบ กิจกรรมสหกรณ์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
19.	สมาชิกและคณะกรรมการให้ความสำคัญ ความร่วมมือ ความสนใจในการจัดกิจกรรมสหกรณ์	-1	-1	+1	-1	+1	0.40
20.	ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการจัดหาทุนและงบประมาณ จากภายนอก	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
21.	ปริมาณวัสดุอุปกรณ์และเครื่องใช้ที่จำเป็นที่มีอยู่ไม่ เพียงพอในการจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์	+1	-1	-1	-1	+1	0.40
22.	เงินทุนมีไม่เพียงพอในการจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์	+1	-1	-1	-1	+1	0.40
23.	ได้รับงบประมาณสนับสนุนการดำเนินกิจกรรม สหกรณ์ ในโรงเรียนจากหน่วยงานท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
24.	มีการวางแผนเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่ใน การ จัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
25.	มีการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่จะซื้อสินค้าก่อนการ จัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
26.	มีการจัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์และอุปกรณ์ในการดำเนินงาน ของสหกรณ์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
27.	มีสถานที่เป็นส่วนและมีส่วนบอกชื่อกิจกรรมสหกรณ์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
28.	ตู้เอกสารและชั้นวางสินค้าเพียงพอต่อการดำเนินงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
29.	เวลาในการให้บริการของสหกรณ์เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
30.	ด้านกระบวนการดำเนินงาน มีการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
31.	มีการประชุมของคณะกรรมการอย่างน้อยเดือนละครั้ง	-1	-1	-1	-1	+1	0.20
32.	ผู้บริหารมีการติดตาม ควบคุม กำกับดูแลการจัด กิจกรรม สหกรณ์	-1	+1	+1	+1	+1	0.80
33.	มีการดำเนินการประชุมตามระเบียบข้อบังคับของการจัด กิจกรรมสหกรณ์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
34.	สมาชิกได้เข้าร่วมการประชุมใหญ่	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
35.	มีการแสดงความคิดเห็นของคณะกรรมการและสมาชิก ในที่ประชุมใหญ่	+1	+1	+1	+1	+1	1.00

ข้อ	ข้อความ	ความสอดคล้อง					ค่า IOC
		วรรณคดี	ชีววัฒน์	สมจิตร	สุชาติ	จุงใจ	
36.	มีการส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักออมทรัพย์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
37.	มีการให้บริการจำหน่ายสินค้าแก่สมาชิก	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
38.	มีการจัดทำเอกสารและงานธุรการของสหกรณ์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
39.	มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมสหกรณ์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
40.	มีการจัดหาสินค้าให้เพียงพอความต้องการของสมาชิก	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
41.	มีการส่งเสริมความรู้ทักษะในการดำเนินงานของ การ จัดกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า	+1	-1	-1	-1	+1	0.40
42.	มีการจัดหาเงินทุนในการซื้อสินค้ามาจำหน่าย	+1	-1	-1	-1	+1	0.40
43.	สินค้ามีการกำหนดราคาและจัดวางเป็นหมวดหมู่	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
44.	มีสินค้าที่จำหน่ายสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
45.	มีความสอดคล้องในการจัดกิจกรรมการผลิตกับ กิจกรรมการเรียนการสอน	+1	-1	-1	-1	-1	0.20
46.	มีการจัดทำเอกสารฝากเงินในการจัดกิจกรรมออมทรัพย์ ได้เหมาะสม	+1	-1	-1	-1	+1	0.40
47.	มีการจัดสรรเงินปันผลและกำไรจากกิจกรรมร้านค้า	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
48.	มีการสรุปผลและการจัดทำรายงานถูกต้องเป็นปัจจุบัน	-1	-1	-1	+1	+1	0.40
49.	มีการจัดทำบัญชีการเงิน เช่น บัญชีรับ -จ่าย บัญชีเงินสด	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
50.	การจัดทำบัญชีเกี่ยวกับการดำเนินงานกิจกรรม สหกรณ์ มีความซับซ้อนยุ่งยากในการปฏิบัติต่อ เจ้าหน้าที่ สหกรณ์	+1	-1	-1	-1	+1	0.40
51.	เจ้าหน้าที่สหกรณ์มีความรู้และความชำนาญในการ ปฏิบัติงานด้านการเงินและการบัญชี	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
52.	การประเมินผลกิจกรรมสหกรณ์เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ที่กำหนดไว้	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
53.	วิธีการประเมินกิจกรรมสหกรณ์เป็นไปตามขั้นตอนการ ประเมิน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
54.	คณะกรรมการประเมินมีความรู้ความเข้าใจ และทำการ ประเมินผลกิจกรรมสหกรณ์อย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
55.	คณะกรรมการประเมินผลกิจกรรมสหกรณ์มีอิสระในการ ดำเนินงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
56.	การประเมินผลกิจกรรมสหกรณ์ครอบคลุมทุกขั้นตอน ของการจัดกิจกรรมสหกรณ์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00

ข้อ	ข้อคำถาม	ความสอดคล้อง					ค่า IOC
		วรรณคดี	ชีววัฒน์	สมจิตร	สุชาติ	จุงใจ	
57.	ผลของการประเมินกิจกรรมสหกรณ์นำไปปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
58.	การนิเทศติดตามผลกิจกรรมสหกรณ์มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
59.	มีการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้ในเรื่อง การพัฒนางานกิจกรรมสหกรณ์แก่สมาชิก	-1	-1	-1	+1	+1	0.40
60.	นำข้อเสนอแนะของสมาชิกไปใช้ในการวางแผนพัฒนางานกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนต่อไป	+1	+1	+1	+1	+1	1.00

คำดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
แบบสอบถาม(ฉบับที่ 2)

ข้อ	ข้อความคำถาม	ความสอดคล้อง					ค่า IOC
		วรรณคดี	ธีรวัฒน์	สมจิตร	สุชาติ	จุงใจ	
1.	<u>ด้านผลผลิต</u> นักเรียนสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์เพราะเลื่อมใสในระบบสหกรณ์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
2.	นักเรียนสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์เพราะถูกโรงเรียนบังคับ	+1	-1	-1	-1	-1	0.20
3.	นักเรียนสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์เพราะได้รับการชักชวนจากเพื่อน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
4.	นักเรียนสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์เพราะต้องการเงินปันผล	+1	-1	-1	-1	+1	0.40
5.	นักเรียนได้รับความรู้เรื่องสหกรณ์จากการเรียน ในชั้นเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
6.	นักเรียนได้รับความรู้เรื่องสหกรณ์จากการฟังวิทยากรภายนอกมาบรรยาย	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
7.	นักเรียนได้รับความรู้เรื่องสหกรณ์จากการปฏิบัติงานในสหกรณ์โรงเรียน	+1	+1	+1	-1	+1	0.80
8.	นักเรียนได้รับความรู้เรื่องสหกรณ์จากผู้ปกครอง นักเรียนได้รับความรู้เรื่องสหกรณ์จากผู้ปกครอง	+1	-1	-1	-1	-1	0.20
9.	นักเรียนทราบความเคลื่อนไหว ข่าวสารของสหกรณ์ อยู่เสมอจากการประชาสัมพันธ์ของสหกรณ์ เช่น การเสนอสินค้าใหม่ การเลือกตั้งกรรมการสหกรณ์ การประชุมปันผลเฉลี่ยคืน การฝากเงินออมทรัพย์ ฯลฯ	+1	-1	-1	-1	-1	0.20
10.	สมาชิกที่มาซื้อสินค้าของสหกรณ์จะได้รับการปันผลเฉลี่ยคืนสิ้นปี	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
11.	นักเรียนพอใจกับการปันผลเฉลี่ยคืนของกิจกรรม สหกรณ์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
12.	การที่นักเรียนนำผลงานจากการเรียนหรือผลผลิตของครอบครัวมาจำหน่ายหรือฝากขายในสหกรณ์เป็นสิ่งที่ดีทำได้ในฐานะสมาชิก	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
13.	กิจกรรมสหกรณ์ทำให้นักเรียนมีคุณสมบัติที่ดี ชื่อสัตย์ รู้จักตนเองและรู้จักช่วยเหลือผู้อื่น	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
14.	นักเรียนได้ซื้อสินค้าคุณภาพดี ราคายุติธรรม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
15.	นักเรียนได้ซื้อสินค้าสะดวกรวดเร็วไม่ต้องเดินทางไกล	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
16.	สหกรณ์มีความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00

ข้อ	ข้อความ	ความสอดคล้อง					ค่า IOC
		วรรณคดี	ธีรวัฒน์	สมจิตร	สุชาติ	จุงใจ	
17.	ระยะเวลาการให้บริการของสหกรณ์จัดได้เหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
18.	จำนวนสินค้าที่มีให้บริการสมาชิกมีหลากหลาย น่าสนใจ	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
19.	นักเรียนมีโอกาสเข้าร่วมประชุมและแสดงความ คิดเห็นในที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์โรงเรียน	+1	-1	-1	-1	-1	0.20
20.	นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและได้ฝึกทักษะเกี่ยวกับ กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
21.	การฝึกปฏิบัติกิจกรรมสหกรณ์ควรควบคู่ไปพร้อมกับการ เรียนรู้เรื่องสหกรณ์	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
22.	อาคารที่ทำการจัดสหกรณ์ในโรงเรียนมีบริเวณ กว้างขวางพอเพียง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
23.	นักเรียนพอใจกับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ใน โรงเรียนอยากให้มีกิจกรรมสหกรณ์ตลอดไป	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
24.	นักเรียนอยากไปศึกษาดูงานสหกรณ์ในโรงเรียนอื่นๆบ้าง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00
25.	สหกรณ์โรงเรียนควรสำรวจความต้องการของสมาชิก เดือนละครั้ง	+1	+1	+1	+1	+1	1.00

ภาคผนวก ค

แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษา

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การศึกษาการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1

คำชี้แจงเกี่ยวกับแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้ เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย เรื่อง การศึกษาการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 งานวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. แบบสอบถามฉบับนี้ต้องการศึกษาจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 การตอบแบบสอบถามจะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อตัวท่านและการปฏิบัติในโรงเรียนของท่าน คำตอบของท่านจะถือเป็นความลับ และการตอบแบบสอบถาม ขอให้ตอบตามสภาพจริงซึ่งผลที่ได้จะนำไปใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น

3. แบบสอบถามฉบับนี้มี 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับสภาพทั่วไปและข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง การจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1

ทั้งนี้ ขอให้ท่านตอบแบบสอบถามทุกๆ ข้อ ตามสภาพปัญหาที่เป็นจริงทุกประการ

นางอารี วัตสว่าง
 นิสิตปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ผู้วิจัย

**การศึกษาการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1**

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ตรงกับความเป็นจริง

1. สถานภาพ

- ☐ ผู้บริหารโรงเรียน
- ☐ ครูผู้รับผิดชอบโครงการ
- ☐ ครูผู้สอน
- ☐ ครูวิชาการ
- ☐ ผู้ปกครองของนักเรียน

2. ขนาดของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

- ☐ โรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนต่ำกว่า 120 คน
- ☐ โรงเรียนขนาดกลาง มีนักเรียน 121-299 คน
- ☐ โรงเรียนใหญ่ มีนักเรียน 300 คนขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการศึกษาการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินงาน ด้านปัจจัยการดำเนินงาน ด้านกระบวนการดำเนินงาน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย X ทับตัวเลขให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านที่มีต่อการดำเนินการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ตามระดับความคิดเห็นมากน้อยดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อความความเห็น ด้านสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินงาน	ระดับความเห็น					
1. การจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนมีความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน	5	4	3	2	1	
2. การกำหนดนโยบายในการจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์มุ่งเน้นประโยชน์ทางการศึกษา	5	4	3	2	1	
3. การจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้	5	4	3	2	1	
4. เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์	5	4	3	2	1	
5. มีการสำรวจข้อมูลก่อนการจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์	5	4	3	2	1	
6. ผู้บริหาร คณะครู นักเรียนควรมีส่วนในการกำหนดนโยบายวัตถุประสงค์ของกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน	5	4	3	2	1	
7. ผู้บริหาร คณะครู นักเรียนควรมีความรับผิดชอบในการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน	5	4	3	2	1	
8. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมสหกรณ์ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในโรงเรียน	5	4	3	2	1	
9. การบริหารกิจกรรมสหกรณ์เป็นไปตามหลักการและวิธีการสหกรณ์	5	4	3	2	1	

ข้อความความเห็น ด้านปัจจัยการดำเนินงาน	ระดับความเห็น					
10. มีการสำรวจความพร้อมเกี่ยวกับบุคลากรก่อนการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์	5	4	3	2	1	
11. เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดดำเนินกิจกรรมสหกรณ์	5	4	3	2	1	
12. การกำหนดตัวครูผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมสหกรณ์เป็นไป ความรู้ความสามารถ	5	4	3	2	1	
13. จัดบุคลากรได้เหมาะสมและเพียงพอต่อความรับผิดชอบ จัดการกิจกรรมสหกรณ์	5	4	3	2	1	
14. ผู้บริหารให้ความสำคัญในการจัดหาทุนและงบประมาณจากภายนอก	5	4	3	2	1	
15. ได้รับงบประมาณสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนจากหน่วยงานท้องถิ่น	5	4	3	2	1	

ข้อความความเห็น ด้านปัจจัยการดำเนินงาน (ต่อ)	ระดับความเห็น					
16. มีการวางแผนเกี่ยวกับการใช้อาคารสถานที่ในการจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์	5	4	3	2	1	
17. มีการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่จะซื้อสินค้าก่อนการจัดตั้งกิจกรรมสหกรณ์	5	4	3	2	1	
18. มีการจัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ในการดำเนินงานของสหกรณ์	5	4	3	2	1	
19. ตู้อเอกสารและชั้นวางสินค้าเพียงพอต่อการดำเนินงานของสหกรณ์	5	4	3	2	1	
20. มีสถานที่เป็นสัดส่วนและมีป้ายบอกชื่อกิจกรรม	5	4	3	2	1	
21. มีการจัดเวลาในการให้บริการของสหกรณ์กำหนดไว้เหมาะสม	5	4	3	2	1	

ข้อความความเห็น ด้านกระบวนการดำเนินงาน	ระดับความเห็น					
22. มีการเลือกตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน	5	4	3	2	1	
23. ผู้บริหารมีการติดตาม ควบคุม กำกับดูแลการจัดกิจกรรมสหกรณ์	5	4	3	2	1	
24. มีการประชุมตามระเบียบข้อบังคับของการจัดกิจกรรมสหกรณ์	5	4	3	2	1	
25. สมาชิกได้เข้าร่วมการประชุมใหญ่	5	4	3	2	1	
26. มีการแสดงความคิดเห็นของคณะกรรมการและสมาชิกในที่ประชุมใหญ่	5	4	3	2	1	
27. มีการส่งเสริมให้สมาชิกรู้จักการออมทรัพย์	5	4	3	2	1	
28. มีการให้บริการจำหน่ายสินค้าแก่สมาชิก	5	4	3	2	1	
29. มีการจัดทำเอกสารและงานธุรการของสหกรณ์	5	4	3	2	1	
30. มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของสหกรณ์	5	4	3	2	1	
31. มีการจัดหาสินค้าเพียงพอกับความต้องการของสมาชิก	5	4	3	2	1	
32. มีการส่งเสริมความรู้ทักษะในการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า	5	4	3	2	1	
33. สินค้ามีการกำหนดราคาและจัดวางเป็นหมวดหมู่	5	4	3	2	1	
34. สินค้าที่จำหน่ายสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน	5	4	3	2	1	
35. มีการจัดสรรเงินปันผลและกำไรจากกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า	5	4	3	2	1	
36. มีการจัดทำบัญชีการเงิน เช่น บัญชีรับจ่าย บัญชีเงินสด	5	4	3	2	1	

ข้อความคิดเห็น ด้านกระบวนการดำเนินงาน (ต่อ)	ระดับความคิดเห็น					
37. เจ้าหน้าที่สหกรณ์มีความรู้และความชำนาญในการปฏิบัติงานด้านการเงินและการบัญชี	5	4	3	2	1	
38. การประเมินผลกิจกรรมสหกรณ์เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้	5	4	3	2	1	
39. วิธีการประเมินผลกิจกรรมสหกรณ์เป็นไปตามขั้นตอนการประเมิน	5	4	3	2	1	
40. คณะกรรมการประเมินผลมีความรู้ความเข้าใจและทำการประเมินผลกิจกรรมสหกรณ์อย่างต่อเนื่อง	5	4	3	2	1	
41. คณะกรรมการประเมินผลกิจกรรมสหกรณ์มีอิสระในการดำเนินงาน	5	4	3	2	1	
42. การประเมินผลกิจกรรมสหกรณ์ครอบคลุมทุกขั้นตอนการจัดกิจกรรม	5	4	3	2	1	
43. ผลของการประเมินผลกิจกรรมสหกรณ์นำไปปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงาน	5	4	3	2	1	
44. การนิเทศติดตามผลกิจกรรมสหกรณ์มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง	5	4	3	2	1	
45. มีการจัดสรรเงินปันผลและกำไรจากกิจกรรมสหกรณ์ร้านค้า	5	4	3	2	1	
46. นำข้อเสนอแนะของสมาชิกไปใช้ในการวางแผนพัฒนางานกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนต่อไป	5	4	3	2	1	

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงการจัดกิจกรรมสหกรณ์
ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี
เขต 1

1. ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

แบบสอบถาม

ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ข้อมูลที่นักเรียนตอบจะเป็นข้อมูลประกอบงานวิจัย เรื่อง การศึกษาการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต 1 โรงเรียนแห่งนี้เป็นโรงเรียนที่มีการจัดกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาว่านักเรียนมีทัศนคติต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนเป็นอย่างไร นักเรียนได้รับความรู้หรือมีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนในด้านใดบ้าง มีความคิดเห็นอย่างไร ขอให้นักเรียนตอบให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด คำตอบของนักเรียนจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาการจัดกิจกรรมสหกรณ์โรงเรียนของนักเรียนเองให้ดียิ่งขึ้นต่อไป คำตอบของนักเรียนจะไม่เกิดผลเสียใดๆ แก่นักเรียนทั้งสิ้น

แบบสอบถาม ฉบับที่ 2 สำหรับนักเรียน

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของนักเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

ผู้วิจัยขอขอบคุณในความร่วมมือที่ได้รับครั้งนี้

นางอารี วัตสว่าง

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกธุรกิจศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพของนักเรียน

ตอนที่ 2 โปรดกรอกข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน

โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. ช่วงชั้นเรียนที่ศึกษา

☐ ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6

☐ ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3

2. นักเรียนเคยทำหน้าที่ในกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนหรือไม่

☐ เคย

☐ ไม่เคย

3. ปัจจุบันนักเรียนทำหน้าที่ในกิจกรรมสหกรณ์ของโรงเรียนหรือไม่

☐ ทำ

☐ ไม่ได้ทำ

4. นักเรียนมีความรู้สึอย่างไรเกี่ยวกับสหกรณ์โดยทั่วไป

☐ สนใจมาก

☐ ไม่สนใจ

☐ อื่นๆ (ระบุ).....

5. นักเรียนคิดว่าโรงเรียนน่าจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนหรือไม่

☐ ควรจัด

☐ ไม่ควรจัด

6. ขนาดของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

☐ โรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนต่ำกว่า 120 คน

☐ โรงเรียนขนาดกลาง มีนักเรียน 121-299 คน

☐ โรงเรียนใหญ่ มีนักเรียน 300 คนขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย X ทับตัวเลขให้ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน ตามระดับความคิดเห็นมากน้อย ดังนี้

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อความคิดเห็น ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน	ระดับความคิดเห็น					
1.นักเรียนสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์เพราะเลื่อมใสในระบบสหกรณ์	5	4	3	2	1	
2.นักเรียนสมัครเป็นสมาชิกสหกรณ์เพราะเพื่อนชักชวน	5	4	3	2	1	
3.นักเรียนได้รับความรู้เรื่องสหกรณ์จากการเรียนในชั้นเรียน	5	4	3	2	1	
4.นักเรียนได้รับความรู้เรื่องสหกรณ์จากการฟังวิทยากรภายนอก มาบรรยาย	5	4	3	2	1	
5.นักเรียนได้รับความรู้เรื่องสหกรณ์จากการปฏิบัติงานในสหกรณ์	5	4	3	2	1	
6. สมาชิกที่มาซื้อสินค้าของสหกรณ์จะได้รับเงินปันผลเฉลี่ยคืน	5	4	3	2	1	
7. นักเรียนพอใจกับการปันผลเฉลี่ยคืนกำไรของสหกรณ์	5	4	3	2	1	
8. กิจกรรมสหกรณ์ทำให้นักเรียนมีคุณนิสัยที่ดี ซื่อสัตย์ เสียสละ รู้จักพึ่งตนเองและช่วยเหลือผู้อื่น	5	4	3	2	1	
9. นักเรียนได้ซื้อสินค้าคุณภาพดี ราคายุติธรรม	5	4	3	2	1	
10. นักเรียนได้ซื้อสินค้า สะดวก รวดเร็วไม่ต้องเดินทางไกล	5	4	3	2	1	
11. สหกรณ์มีความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการ	5	4	3	2	1	
12. ระยะเวลาการให้บริการของสหกรณ์จัดได้เหมาะสม	5	4	3	2	1	
13. จำนวนสินค้าที่มีให้บริการแก่สมาชิกมีหลากหลายน่าสนใจ	5	4	3	2	1	
14. นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและได้ฝึกทักษะเกี่ยวกับ กิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียน	5	4	3	2	1	
15. มีการฝึกปฏิบัติกิจกรรมสหกรณ์ควบคู่ไปพร้อมกับการเรียนรู้ เรื่องสหกรณ์	5	4	3	2	1	
16. อาคารที่ทำการจัดสหกรณ์โรงเรียนมีบริเวณกว้างเพียงพอ	5	4	3	2	1	
17. นักเรียนอยากไปศึกษาดูงานสหกรณ์ในโรงเรียนอื่นๆบ้าง	5	4	3	2	1	
18. นักเรียนพอใจกับการดำเนินกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนอยากให้มี กิจกรรมต่อไป	5	4	3	2	1	
19. สหกรณ์โรงเรียนควรสำรวจความต้องการของสมาชิกเดือนละครั้ง	5	4	3	2	1	

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
ว่าด้วยการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษา

พ.ศ. ๒๕๔๘

.....

โดยที่เห็นสมควรปรับปรุงระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และให้สอดคล้องกับกฎหมายระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการและกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๘”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

(๑) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษา พ.ศ. ๒๕๒๑

(๒) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษา (ฉบับที่ ๒)

พ.ศ. ๒๕๒๗

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“กิจกรรมสหกรณ์” หมายความว่า การจัดกิจกรรมตามหลักการสหกรณ์

“สถานศึกษา” หมายความว่า สถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ยกเว้นสถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาที่เป็นนิติบุคคลในสายบังคับบัญชาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

ข้อ ๕ ให้สถานศึกษาส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษา โดยมีนักเรียนนักศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาเป็นสมาชิก

ข้อ ๖ ให้สถานศึกษาจัดทำบัญชีตามวิธีการของสหกรณ์ รวมถึงออกข้อบังคับกิจกรรมสหกรณ์ของสถานศึกษานั้นๆ โดยความควบคุมของสถานศึกษา

ข้อ ๗ สถานศึกษาได้เริ่มและเลิกจัดกิจกรรมสหกรณ์ เมื่อใดให้รายงานให้ผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปชั้นหนึ่งทราบ รวมทั้งรายงานผลการดำเนินงานสถานะทางการเงินและบุคลากรหลังการประชุมใหญ่ประจำปี

ข้อ ๘ สถานศึกษาใดซึ่งได้จัดกิจกรรมสหกรณ์อยู่ก่อนระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าการดำเนินการกิจกรรม สหกรณ์ของสถานศึกษานั้นมีผลสมบูรณ์ตามระเบียบนี้

ข้อ ๙ ให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการรักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๘

จาตุรนต์ ฉายแสง

(นายจาตุรนต์ ฉายแสง)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ประวัติผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ – ชื่อสกุล	นางอารี วัดสว่าง
สถานที่อยู่	74 หมู่ที่ 3 ถนนหนองพลับ-นาขลุ่ ตำบลหนองพลับ อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี 76000 โทร. 0-3245-7337 , 08-7003-3329
ตำแหน่งปัจจุบัน	ครู คศ. 4
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านหนองพลับ(อินทจิตบำรุง) ตำบลหนองพลับ อำเภอเมืองเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี 76000 โทร. 0-3245-7184 , 08-7003-3329
ประวัติการศึกษา	
2515	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา จากวิทยาลัยครูเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี
2518	พ.ม. (พิเศษครูมัธยม) ศึกษาด้วยตนเอง
2524	ครุศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย) จากวิทยาลัยครูเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี
2549	การศึกษามหาบัณฑิต (ธุรกิจศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

